

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

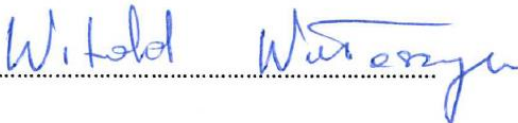
**Projektu Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Dla Gmin: Dzwola,
Godziszów, Janów Lubelski i Modliborzyce**

Luty 2024

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii rozwoju ponadlokalnego dla gmin: Dzwola, Godziszów,
Janów Lubelski i Modliborzyce

Wykonawca prognozy: Eco-clue Witold Wołoszyn

Data sporządzenia prognozy: 21.02.2024

Podpis autora prognozy:

Spis treści

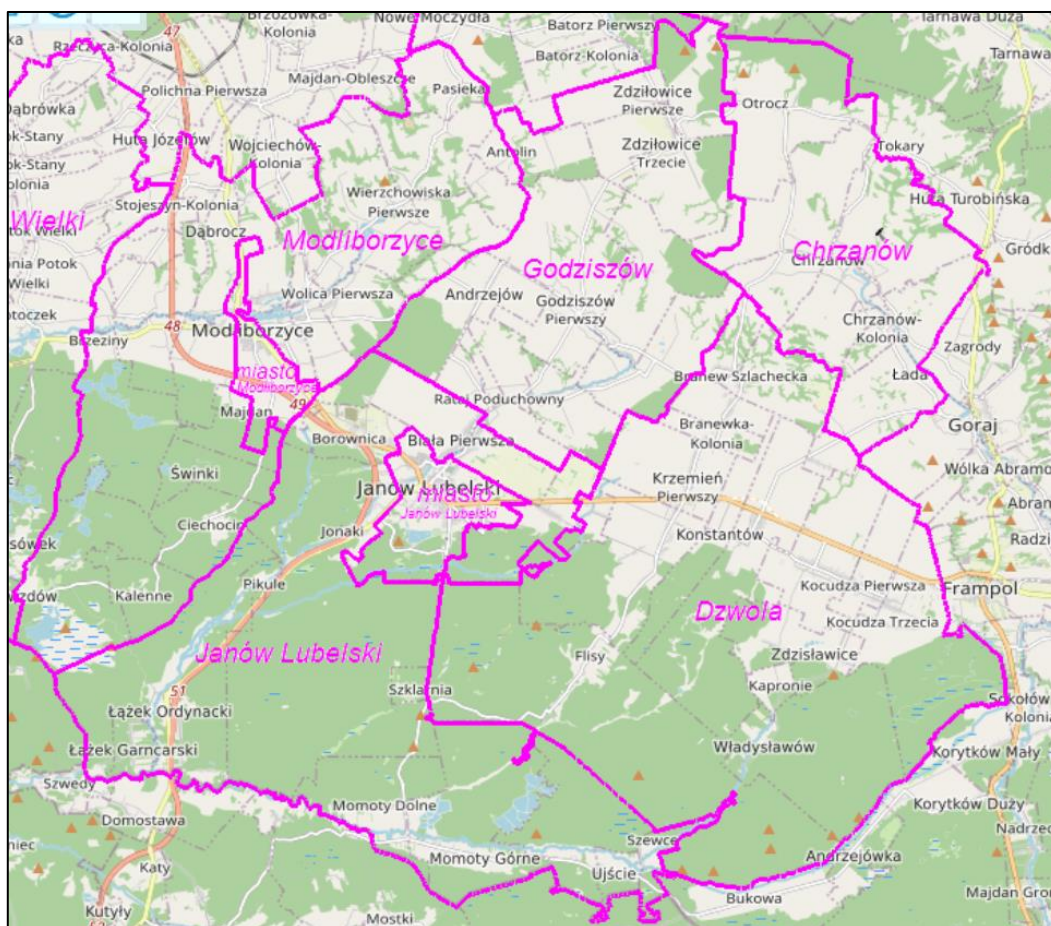
I. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami.....	5
II. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy	13
III. Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu	15
III.1. Ogólne informacje o obszarze objętym Strategią.....	15
III.2. Charakterystyka geograficzna i udokumentowane złoża kopalin.....	16
III.3. Wody	20
III.3.1. Wody powierzchniowe.....	20
III.3.2. Wody podziemne	25
III.4. Gleby.....	30
III.5. Warunki klimatyczne	30
III.6. Flora i fauna	30
IV. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem.....	31
IV.1. Jakość powietrza atmosferycznego.....	31
IV.2. Jakość wód.....	34
IV.2. 1. Jakość wód powierzchniowych.....	34
IV.2. 2. Jakość wód podziemnych	35
V. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody	36
V.1. Obszary podlegające ochronie prawnej na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz innych ustaw	37
V.2. Zabytki	45
V.3. Problemy ochrony środowiska	47
V.4. Potencjalne zmiany istniejącego stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu	47
VI. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu	48
VII. Przewidywane oddziaływania na środowisko.....	54
VII.1. Założenia analityczne i identyfikacja oddziaływań.....	54
VII.2. Oddziaływania na ludzi	58
VII.3. Oddziaływania na różnorodność biologiczną, w tym faunę i florę	59
VII.4. Oddziaływania na zasoby i jakość wód	60
VII.5. Oddziaływania na powietrze atmosferyczne i klimat.....	61
VII.6. Oddziaływania na powierzchnię ziemi i krajobraz	63

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii rozwoju ponadlokalnego dla gmin: Dzwola, Godziszów,
Janów Lubelski i Modliborzyce

VII.7. Oddziaływania na zasoby naturalne oraz na zabytki i dobra kultury.....	64
VII.8. Oddziaływania skumulowane.....	65
VII.9. Oddziaływania na obszary chronione, w szczególności sieć Natura 2000.....	65
VIII. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	69
IX. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	69
X. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania	69
XI. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.....	71
Wykorzystane materiały	78
Spis rycin i tabel.....	79
Załącznik 1. Oświadczenie autora prognozy.....	80

I. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami

Strategia rozwoju ponadlokalnego dla gmin Dzwola, Godziszów, Janów Lubelski i Modliborzyce obejmuje obszar o powierzchni 53 318 ha, na którym mieszka około 23 tys. mieszkańców (ryc. 1).

Ryc. 1. Obszar objęty Strategią rozwoju ponadlokalnego dla gmin: Dzwola, Godziszów, Janów Lubelski i Modliborzyce. Źródło: <https://janow.geoportal2.pl>

Ważnym aspektem decydującym o opracowaniu Strategii rozwoju ponadlokalnego dla gmin: Dzwola, Godziszów, Janów Lubelski i Modliborzyce (dalej „Strategia”) stały się nowe uwarunkowania wynikające z celów i kierunków polityki regionalnej na poziomie województwa i kraju – tzw. terytorialny wymiar wsparcia oraz cele polityki spójności w ramach perspektywy finansowej 2021 – 2027. Strategia jest spójna z celami Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego 2030 oraz z celami polityki spójności na lata 2021 – 2027. Gminy obszaru funkcjonalnego, zgodnie z typologią przyjętą w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego 2030, zaliczają się do Obszaru Strategicznej Interwencji (OSI) Miejskie Obszary Funkcjonalne (MOF Janowa Lubelskiego), a cały obszar powiatu janowskiego objęty został OSI Rostocze.

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego (Uchwała Nr XI/162/2015 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30 października 2015 r.) gminy Modliborzyce, Godziszów, Janów Lubelski, Dzwola wchodzi w skład „Rostoczańsko-puszczańskie obszaru

funkcjonalnego”, natomiast gmina Godziszów należy do obszaru funkcjonalnego rozwoju gospodarki żywnościowej (roślinnej rolniczej przestrzeni produkcyjnej). Janów Lubelski został uznany za potencjalne uzdrowisko bądź obszar ochrony uzdrowiskowej. Ponadto, w planie wojewódzkim wskazano do ochrony planistycznej zlewnię Bukowej (gminy: Dzwola, Godziszów, Janów Lubelski, m. Janów Lubelski, Modliborzyce), zlewnię górnej i środkowej Białej Łady (gmina Godziszów) oraz zlewnię Sanny do Zaklikowa (gminy: Godziszów, Modliborzyce).

Dla Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego 2030 przeprowadzono procedurę strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i sporządzono prognozę oddziaływania na środowisko.

Misję Partnerstwa określono w następujący sposób:

Zielona Brama Roztocza to Partnerstwo, wykorzystujące walory nieprzeciętnego środowiska naturalnego, wyjątkowej tożsamości kulturowej i tradycji, a także społeczności - ludzi życzliwych, gościnnych i zaangażowanych, dla tworzenia dobrych warunków do życia mieszkańców i przyciągania gości.

W dokumencie programowym przedstawiono 4 cele strategiczne (ryc. 2) oraz towarzyszące im kierunki działań. Zostały one sformułowane na podstawie zidentyfikowanych problemów i potencjałów.

Ryc. 2. Schemat celów Strategii. Źródło: Projekt Strategii rozwoju ponadlokalnego dla gmin: Dzwola, Godziszów, Janów Lubelski i Modliborzyce.

Cel strategiczny 1 - *Aktywna społeczność, współpracująca, zintegrowana, dumna z dziedzictwa kulturowego i własnej tożsamości, stwarzająca dobre perspektywy dla przyszłych pokoleń.*

Kierunki działań:

- inicjowanie postaw aktywności, otwartości, współpracy, premiowanie inicjatyw obywatelskich,
- włączanie mieszkańców w inicjatywy społeczne i działania rozwojowe,
- podejmowanie działań na rzecz zatrzymania młodego pokolenia, a także pozyskania nowych mieszkańców, ludzi zdolnych i przedsiębiorczych,
- wzmacnianie poczucia więzi i dumy z miejsca, a także z jego dziedzictwa kulturowego,
- tworzenie systemu wysokiej jakości edukacji, zaczynając od wczesnej socjalizacji na poziomie żłobka i przedszkola do dobrej szkoły podstawowej i średniej,
- podnoszenie jakości podstawowej opieki zdrowotnej, a także rozwijanie programów profilaktycznych, obejmujących różne grupy wiekowe i odpowiadających na zagrożenia cywilizacyjne współczesnego świata,
- wypracowanie i wdrożenie oferty kompleksowych usług dla osób starszych, w tym niesamodzielnych, ukierunkowanych na wydłużenie czasu aktywności społecznej i życia w dobrostanie,
- tworzenie atrakcyjnej, dla współczesnego odbiorcy, oferty kulturalnej i zagospodarowania czasu wolnego.

Cel strategiczny 2 - *Rozwinięta przedsiębiorczość, w tym przemysł i usługi turystyczne, rozwijające się dzięki efektywnemu wykorzystywaniu atutów Partnerstwa, w tym ponadprzeciętnych walorów środowiska naturalnego.*

Kierunki działań:

- wykreowanie gospodarczej marki, odwołującej się do wyjątkowych zasobów przyrodniczych ziemi Janowskiej,
- stworzenie nowoczesnej oferty turystycznej, szczególnie turystyki aktywnej, rekreacyjnej, w oparciu o unikalne zasoby własne, środowiska przyrodniczego i kulturowego,
- przygotowanie i aktywna promocja kompleksowych, gotowych ofert dla inwestorów, dla różnych rodzajów działalności gospodarczej, w tym szczególnie dla przemysłu maszynowego,
- zmiana planów zagospodarowania przestrzennego i uwzględnienie terenów, które będą przeznaczone pod przemysł i usługi,
- pozyskanie nowych terenów inwestycyjnych, również poprzez stworzenie bazy ofert inwestycyjnych właścicieli prywatnych,
- wspieranie sieciowania przedsiębiorców (w tym z branży turystycznej), integracji, współpracy, również instytucjonalnej, opartych na zaufaniu, także – wzmacnianie zaangażowania przedsiębiorców w życie społeczne,
- rozwój infrastruktury, w tym komunikacyjnej, technicznej, informatycznej,
- integracja drobnych producentów rolnych, mająca na celu bezpośrednio dotarcie do odbiorców w miastach (skrącanie łańcucha dostaw), wspieranie kooperacji lokalnych producentów,
- rozwój przemysłu przetwórczego, wykorzystującego specyfikę regionu (przetwórstwo rolne i drzewne),

- promocja żywności i potraw z obszaru Partnerstwa, pochodzących z produkcji naturalnej i ekologicznej, szczególnie unikalnych w skali kraju, jak potrawy oparte o kasze (gryczaki), miody i runo leśne.

Cel strategiczny 3 - *Zadbane i szanowane środowisko naturalne, wykorzystywane w sposób zrównoważony, odporne na wyzwania klimatyczne, stanowiące zachętę do życia i odwiedzania ziemi Janowskiej.*

Kierunki działań:

- wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych dla celów turystyki i rekreacji, z równoczesną ochroną, szczególnie zasobów nieodnawialnych, jak krajobraz naturalny,
- ochrona zasobów wody poprzez realizację programu małej retencji,
- ograniczanie niskiej emisji, w tym wymiana źródeł ciepła na generujące mniej zanieczyszczeń lub zeroemisyjne, powszechna termomodernizacja budynków, monitoring poziomu zanieczyszczeń,
- tworzenie sprawnego systemu gospodarowania surowcami-odpadami, a także znaczące zwiększenie dostępności infrastruktury kanalizacyjnej, w ramach aglomeracji,
- rozwój instalacji produkujących i magazynujących energię ze źródeł odnawialnych,
- prowadzenie edukacji ekologicznej,
- promocja pierwszeństwa wykorzystania komunikacji publicznej i roweru w stosunku do samochodów osobowych,
- zapewnienie rozwiązań budujących odporność miast i gmin na efekty zmian klimatycznych (zielona i błękitna infrastruktura, wyposażenie służb usuwających skutki gwałtownych zjawisk)

Cel strategiczny 4 - *Dobre rządzenie sprawami publicznymi i przestrzenią Partnerstwa.*

Kierunki działań:

- poprawa jakości i dostępności usług publicznych, przy zachowaniu ich akceptowalnych kosztów,
- poprawa dostępności budynków publicznych oraz dobrze zorganizowanych, funkcjonalnych przestrzeni publicznych,
- poprawa efektywności zarządzania w administracji, podnoszenie kompetencji kadr,
- rozwijanie usług, które mogą być załatwiane drogą elektroniczną oraz zwiększenie zakresu informacji i danych udostępnianych mieszkańcom, przedsiębiorcom i turystom w sposób cyfrowy,
- wzmacnianie funkcji i pozycji Janowa Lubelskiego jako faktycznej stolicy Partnerstwa, świadczącej usługi i integrującej cały obszar Ziemi Janowskiej,
- wzmacnianie funkcji Modliborzyc, jako ośrodka lokalnego oraz centrów miejscowości gminnych (Dzwola i Godziszów), porządkowanie przestrzeni, w tym uzgadnianie i uspojnianie planów zagospodarowania przestrzennego przez wszystkie samorządy, dbałość o ład, estetykę przestrzeni.

Projekt Strategii zawiera wykaz projektów realizujących cele strategiczne, w tym 7 projektów zintegrowanych. Lista projektów zintegrowanych jest generalnie tożsama z listą projektów realizowanych w formule ZIT (tab. 1), która stanowi załącznik do Strategii. Ich źródłem są przede wszystkim zidentyfikowane na etapie diagnostycznym obszary potencjalnej współpracy. Proponowane projekty wskazują sposoby rozwiązania określonych problemów, a także wzmacniają zidentyfikowane

potencjały. W Strategii zamieszczono także zestaw 32 pakietów projektowych, którym towarzyszy 18 projektów (tab. 2). W odniesieniu do pakietów projektowych i towarzyszących im projektów dokonano wstępnej kwalifikacji proponowanych zamierzeń do bardziej szczegółowych analiz w ramach niniejszej Prognozy. W tym celu zidentyfikowano pakiety projektowe i projekty, które nie mają charakteru inwestycyjnego oraz takie, których potencjalne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze będzie neutralne lub pomijalne w praktyce (oznaczenie odpowiednich komórek kolorem błękitnym w tab.2).

Tab. 1. Lista projektów realizowanych w formule ZIT (Zintegrowane Inwestycje Terytorialne) dla gmin Dzwola, Godziszów, Janów Lubelski i Modliborzyce.

Lp.	Projekty wraz zakresem rzeczowym
1.	<p><i>E-usługi w Gminach Partnerstwa „Zielona Brama Roztocza”:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Wdrożenie nowych rozwiązań umożliwiających świadczenie e-usług z zakresu podatków i opłat lokalnych (w gminach Modliborzyce, Dzwola, Godziszów) oraz rozbudowę portalu e-usług (Portal Mieszkańca – dotyczy Gminy Janów Lubelski) w celu osiągnięcia zakładanej funkcjonalności i zakresu świadczonych elektronicznych usług publicznych w oparciu o wspólną platformę e-usługową; • Uruchomienie e-usług placówek oświatowych gmin Janów Lubelski i Modliborzyce z zakresu rekrutacji do szkół i przedszkoli oraz opłat w oparciu o wspólny portal e-usług oświatowych; • Modernizacja systemu elektronicznego obiegu dokumentów lub zakup i wdrożenie ww. systemu (dotyczy gmin partnerstwa); • Instruktaże dla administratorów z zakresu wdrażanych rozwiązań; • Instruktaże dla pracowników.
2.	<p><i>Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej:</i></p> <p><u>Gmina Godziszów:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Urząd Gminy w Godziszowie; 2. „Agronomówka” w Godziszowie; 3. Gminne Centrum Kultury i Promocji w Zdziłowicach; 4. Strażnica OSP w Andrzejowie; 5. Strażnica OSP w Piątce; 6. Budynek po byłym Domu Nauczyciela w Zdziłowicach; 7. Budynek po byłym Domu Nauczyciela w Godziszowie. <p><u>Gmina Dzwola:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Budynek OSP Zofianka Dolna - termomodernizacja z ociepleniem poddasza, odwodnienie, montaż instalacji fotowoltaicznej, ogrzewanie elektryczne; 2. Budynek OSP Branewka - termomodernizacja, odwodnienie, montaż instalacji fotowoltaicznej, ogrzewanie elektryczne; 3. Budynek OSP Branew – termomodernizacja z ociepleniem poddasza, odwodnienie, montaż instalacji fotowoltaicznej, ogrzewanie elektryczne; 4. Budynek OSP Dzwola - termomodernizacja z ociepleniem poddasza, rozbudowa instalacji fotowoltaicznej, pompa ciepła; 5. Budynek Szkoły Podstawowej w Branwi - termomodernizacja z ociepleniem poddasza, rozbudowa instalacji fotowoltaicznej, pompa ciepła. <p><u>Gmina Modliborzyce:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Budynek Świetlicy Wiejskiej w Wolicy Pierwszej; 2. Budynek zabytkowej Synagogi – siedziby Gminnego Ośrodka Kultury w Modliborzycach; 3. Budynek Zespołu Szkół im. Jana Kochanowskiego w Wierzchowiskach Drugich. <p><u>Gmina Janów Lubelski:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Termomodernizacja budynku Przedszkola Nr 1 przy ul. Ogrodowej 18 w Janowie Lubelskim; 2. Termomodernizacja budynku Przedszkola Nr 3 przy ul. Jana Pawła II 49 w Janowie Lubelskim.
3.	<p><i>Modernizacja i rozbudowa infrastruktury edukacji przedszkolnej i szkolnej:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Inwestycje w infrastrukturę edukacji przedszkolnej oraz szkolnej (m.in.: budowa, rozbudowa, przebudowa, adaptacja i modernizacja obiektów na potrzeby prowadzenia

	<p>działalności przedszkolnej, edukacyjnej, w tym infrastruktura obiektów oraz place zabaw wraz z wyposażeniem)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa dostępności w szkołach i przedszkolach na terenie gmin w obrębie • Partnerstwa (m.in.: łazienki dla osób ze specjalnymi potrzebami, dźwigi schodowe, sale sensoryczne, dostosowanie terenu wokół budynków, w tym place zabaw); • Inwestycje w infrastrukturę włączającą dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
4.	<p>Nowoczesna edukacja – rozszerzenie oferty zajęć naukowo – dydaktycznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Unowocześnianie istniejącej bazy lokalowej i dydaktycznej w zakresie edukacji włączającej przedszkolnej; • Programy rozwojowe OWP; • Programy rozwojowe szkół kształcenia ogólnego.
5.	<p>Rozwój produktu turystycznego Partnerstwa Zielona Brama Roztocza:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa i rozwój infrastruktury turystycznej i zagospodarowania turystycznego, w tym małej architektury (wieże widokowe, wiaty postojowe, tablice informacyjne itp.) na obszarze Partnerstwa; • Modernizacja istniejących szlaków rowerowych na obszarze Partnerstwa; • Wytyczenie nowych szlaków wraz z małą architekturą przy szlakach oraz w miejscach atrakcyjnych turystycznie na obszarze Partnerstwa; • Oznakowanie szlaków rowerowych na obszarze Partnerstwa; • Promocja atrakcji turystycznych na terenie Partnerstwa: kompleksowe działania marketingowe, kampania promocyjna, wykonanie i montaż billboardów promocyjnych; • Przygotowanie wspólnych wydawnictw promocyjnych (np.: informator turystyczny, mapa z lokalizacją i opisem szlaków rowerowych i innych atrakcji turystycznych Partnerstwa, wydawnictwo kulinarne, album promocyjny promujący Partnerstwo); • Rozbudowa aplikacji turystycznej o nowe funkcjonalności oraz dodanie do aplikacji gmin Partnerstwa; • Zakup kramów wystawienniczych; • Modernizacja i rozbudowa Parku Rekreacji Zoom Natury nad Zalewem w Janowie Lubelskim o nowe formy atrakcji turystycznych, w tym m.in.: <ul style="list-style-type: none"> - Budowa wiaty zadaszonej; - Budowa pergoli zadaszających z miejscami siedzącymi; - Modernizacja alejek spacerowych; - Uzupełnienie oświetlenia i monitoringu; - Stojaki na rowery; - Miejsce Obsługi Rowerzystów; - Tablice informacyjne i promocyjne; - Mała architektura: ławki, kosze na śmieci; - Nasadzenia kompozycji zieleni; - Budowa alejek spacerowych; - Uzbrojenie terenów inwestycyjnych nad Zalewem w Janowie Lubelskim w infrastrukturę techniczną. • Adaptacja wieży widokowej w Parku Rekreacji Zoom Natury nad Zalewem Janowskim wraz z modernizacją w celu uruchomienia nowych atrakcji turystycznych: min.: zjeżdżalnia • Modernizacja Alei Gwiazd w Parku Miejskim w Janowie Lubelskim; • Modernizacja fontanny w Parku Miejskim w Janowie Lubelskim.

Tab. 2. Lista pakietów projektowych i pozostałych projektów.

Lp.	Pakiet projektowy	Podmiot realizujący	Tytuł projektu	Podmiot realizujący
1.	Aktywizacja mieszkańców na terenie gmin Partnerstwa	Wszystkie gminy	1. Budowa Centrum Usług Społecznych	Wszystkie gminy
2.	Polityka senioralna w gminach	Wszystkie gminy	2. Budowa lub adaptacja pomieszczeń w celu utworzenia miejsc dziennego lub stałego pobytu dla seniorów	Wszystkie gminy
3.	Budowa i/lub modernizacja świetlic i budynków użyteczności publicznej	Wszystkie gminy	3. Modernizacja, remont i przebudowa Domu Nauczyciela w Janowie Lubelskim wraz z zagospodarowaniem terenu	Gmina Janów Lubelski
			4. Rozbudowa Janowskiego Ośrodka Kultury	Gmina Janów Lubelski
			5. Budowa nowoczesnego centrum bibliotecznego - muzealnego	Gmina Janów Lubelski
4.	Budowa i rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej na terenie gmin, m.in. stadionów, lodowisk, pumptracków itd.	Wszystkie gminy		
5.	Rewitalizacja terenów zdegradowanych	Wszystkie gminy		
6.	Rozwój budownictwa wielorodzinnego i socjalnego	Wszystkie gminy		
7.	Budowa lub modernizacja placów zabaw	Wszystkie gminy		
8.	Renowacja obiektów zabytkowych, w tym zabytkowych cmentarzy	Wszystkie gminy	6. Modernizacja i adaptacja obiektu byłego więzienia w Janowie Lubelskim	Gmina Janów Lubelski
9.	Renowacja obiektów sakralnych i miejsc pamięci	Wszystkie gminy		
10.	Wsparcie działań prospołecznych na terenie gmin	Wszystkie gminy		
11.	Modernizacja i wyposażenie obiektów edukacji przedszkolnej i szkolnej	Wszystkie gminy		
12.	Budowa żłobków	Gmina Janów Lubelski		
13.	Poprawa i rozwój oferty edukacyjnej	Wszystkie gminy		
14.	Usługi wspierające lokalną społeczność i mobilne usługi opiekuńcze	Wszystkie gminy		
15.	Uzbrojenie terenów przeznaczonych pod funkcje rozwojowe	Wszystkie gminy	7. Uzbrojenie terenu ośrodków wypoczynkowych nad Zalewem Janowskim	Gmina Janów Lubelski

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii rozwoju ponadlokalnego dla gmin: Dzwola, Godziszów, Janów Lubelski i Modliborzyce

Lp.	Pakiet projektowy	Podmiot realizujący	Tytuł projektu	Podmiot realizujący
			8. Uzbrojenie i dozbrojenie terenów inwestycyjnych	Wszystkie gminy
16.	Budowa i rozbudowa infrastruktury drogowej	Wszystkie gminy		
17.	Budowa i rozbudowa sieci gazowej	Wszystkie gminy		
18.	Marketing produktów i usług turystycznych	Wszystkie gminy		
19.	Tworzenie infrastruktury dla sprzedaży produktów lokalnych i wspierania rolnictwa ekologicznego	Wszystkie gminy	9. Budowa Centrum Usług Promocji Produktu Lokalnego	Wszystkie gminy
20.	Budowa i rozbudowa infrastruktury turystycznej, tworzenie nowych produktów turystycznych	Wszystkie gminy, przedsiębiorcy	-	
21.	Gospodarka wodno-ściekowa na terenie gmin: budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków oraz przydomowych oczyszczalni ścieków, budowa oraz modernizacja sieci wodociągowych oraz ujęć wodnych, budowa i modernizacja kanalizacji sanitarnej i deszczowej	Wszystkie gminy		
22.	Gospodarowanie wodami	Wszystkie gminy	10. Budowa zbiornika retencyjnego w miejscowości Stojeszyn Pierwszy i Stojeszyn Drugi	Gmina Modliborzyce
			11. Budowa suchych zbiorników przeciwpowodziowych w Wierchowiskach Pierwszych i Wierchowiskach Drugich	Gmina Modliborzyce
			12. Modernizacja źródła Stoki w Janowie Lubelskim	Gmina Janów Lubelski
			13. Budowa, rozbudowa i konserwacja zbiorników wodnych, źródeł, rowów i innych.	Wszystkie gminy
23.	Eko transport	Wszystkie gminy		
24.	Budowa i modernizacja oświetlenia energooszczędnego na terenie gmin	Gmina Janów Lubelski		
25.	Budowa instalacji i farm fotowoltaicznych, pomp ciepła, stacji ładowania pojazdów, pieców na biomasę, biogazowni, solarów i innych odnawialnych źródeł energii.	Wszystkie gminy		

Lp.	Pakiet projektowy	Podmiot realizujący	Tytuł projektu	Podmiot realizujący
26.	Racjonalna gospodarka odpadami	Wszystkie gminy	14. Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych	Wszystkie gminy
			15. Zakup sprzętu do prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów	Wszystkie gminy
			16. Rekultywacja składowisk odpadów	Wszystkie gminy
			17. Realizacja programu w zakresie usuwania azbestu	Wszystkie gminy
27.	Doposażenie jednostek OSP w sprzęt umożliwiający szybką reakcję na występujące zagrożenia	Wszystkie gminy		
28.	Poprawa zagospodarowania placów i przestrzeni publicznych, w tym zazielenianie miejscowości	Wszystkie gminy		
29.	E – usługi, poprawa cyberbezpieczeństwa w gminach	Wszystkie gminy		
30.	Zabezpieczenie dna wąwozów lessowych i innych zlokalizowanych w ciągu dróg gminnych	Gmina Dzwola Gmina Modliborzyce Gmina Janów Lubelski		
31.	Poprawa bezpieczeństwa	Wszystkie gminy	18. Rozbudowa monitoringu miejskiego elementem lokalnego systemu bezpieczeństwa w Gminie Janów Lubelski	Gmina Janów Lubelski
32.	Poprawa dostępności w budynkach użyteczności publicznej	Wszystkie gminy		

II. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

Jeżeli strategia rozwoju może wyznaczać ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, to zgodnie z art. 46 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 ze zm.) konieczne jest przeprowadzenie postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. W ramach postępowania opracowywana jest Prognoza oddziaływania na środowisko (dalej „Prognoza”) skutków realizacji projektowanego dokumentu. Zakres merytoryczny Prognozy określa art. 51.2 ustawy z dnia 3 października 2008 r.

Zakres Prognozy oraz stopień szczegółowości informacji zawartych w opracowaniu został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Lublinie (pismo znak: WSTIV.410.1.2024.DS z dnia 18 stycznia 2024 r.) oraz z Lubelskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym (pismo znak: DNS-NZ.7016.21.2024 z dnia 12.02.2024 r.). Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie wskazał, że w Prognozie w szczególności należy:

1) dokonać oceny stopnia zgodności projektu dokumentu z Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie i Regionalnego Dyrektora Środowiska w Rzeszowie z dnia 8 lutego 2021 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Lasy Janowskie [Lubel. 2021.719];

2) dokonać oceny stopnia zgodności projektu dokumentu z Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 13 września 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Uroczyska Lasów Janowskich (PLH060031) [Dz.U.2023.2164 z dnia 2023.10.09];

3) dokonać oceny oddziaływania zaplanowanych działań strategicznych na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 PLB060005 Lasy Janowskie oraz PLH060031 Uroczyska Lasów Janowskich;

4) dokonać oceny oddziaływania zaplanowanych działań na cele i przedmioty ochrony Parku Krajobrazowego Lasy Janowskie oraz oceny stopnia zgodności z Rozporządzeniem nr 12 Wojewody Lubelskiego z dnia 5 maja 2005 r. w sprawie Parku Krajobrazowego Lasy Janowskie [Lubel.2005.108.2057];

5) dokonać oceny oddziaływania zaplanowanych działań na cele i przedmioty ochrony Roztoczańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz oceny stopnia zgodności z Rozporządzeniem nr 44 Wojewody Lubelskiego z dnia 17 lutego 2006 r. w sprawie Roztoczańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu [Lubel.2006.65.1229 z dnia 2006.03.31].

Zgodnie z art. 52. 1. ustawy z dnia 3 października 2008 r. informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem.

Prognozę sporządzono stosując metody opisowe oraz analizy jakościowe wykorzystujące dostępne wskaźniki stanu środowiska, jak również identyfikacji i wartościowania skutków przewidywanych zmian w środowisku. Przeprowadzono analizę spójności celów Strategii z wiodącymi celami ochrony środowiska ustanowionymi na poziomie międzynarodowym i krajowym.

W celu prezentacji wyników potencjalnych oddziaływań na środowisko wykorzystano metodę opisową. Zapisy Strategii dotyczące działań inwestycyjnych są ogólne i nie zawierają konkretnych ram czasowych ani szczegółów ilościowych oraz technologicznych. W kontekście wielu projektów inwestycyjnych nie są też znane szczegółowe lokalizacje. Z tych względów prognoza ma charakter jakościowy.

III. Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

III.1. Ogólne informacje o obszarze objętym Strategią

Partnerstwo tworzą cztery gminy; dwie miejsko-wiejskie: Janów Lubelski i Modliborzyce oraz dwie gminy wiejskie: Dzwola i Godziszów wchodzące w skład powiatu janowskiego. Ogólna powierzchnia obszaru wynosi 53 318 ha, a liczba ludności wynosi 32 921 osób (dane za 2022 r.). Przez obszar Partnerstwa przebiegają przez dwie drogi o znaczeniu krajowym: S19 Białystok - Lublin – Janów Lubelski – Rzeszów oraz DK 74 Kraśnik – Janów Lubelski – Zamość. W Janowie Lubelskim funkcjonuje strefa inwestycyjna „Borownica” (ryc. 3). Wybrane informacje statystyczne o obszarze Partnerstwa zawarto w tab. 3.

Ryc. 3. Strefa Inwestycyjna „Borownica” w Janowie Lubelskim.

Źródło: <https://powiatjanowski.pl/oferty-lokalizacyjne/>

Tab. 3. Wybrane dane statystyczne o obszarze Partnerstwa (BDL 2022).

Lp.	Gmina	Powierzchnia (ha)	Ludność (os.)	Lasy (ha) Lesistość (%)	Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej (%)	Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca w ciągu roku (kg)	Zużycie wody z wodociąg. przez jednego mieszkańca (m ³)	Obszary prawnie chronione ogółem (ha)
1.	Dzwola	20 038	5 971	11 027,24 55,0	Brak danych	98	16,7	13 473,32
2.	Godziszów	10 147	5 458	1 953,28 19,2	Brak danych	115	10,5	5 600,0

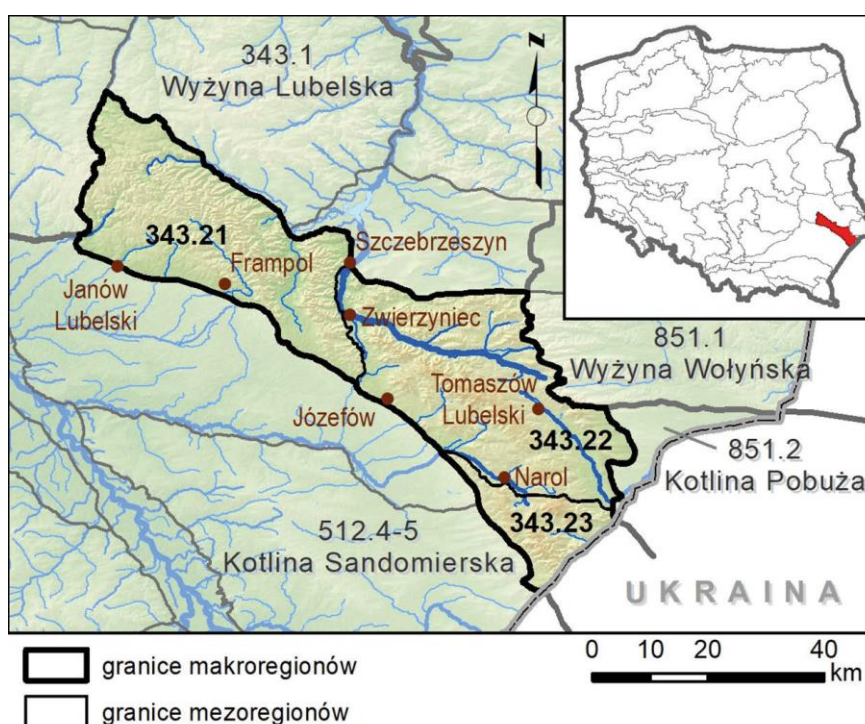
Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii rozwoju ponadlokalnego dla gmin: Dzwola, Godziszów, Janów Lubelski i Modliborzyce

3.	Janów Lubelski	17 872	14 753	11 821,70 66,1	55,49	288	24,2	13 020,37
4.	Modliborzyce	15 261	6 739	5 770,94 37,8	13,53	130	24,2	8 140,12
	Razem	53 318	32 921	30 573,16 57,34				40 233,81

Źródło: Bank Danych Lokalnych <https://bdl.stat.gov.pl>

III.2. Charakterystyka geograficzna i udokumentowane złoża kopalin

Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym obszar Partnerstwa położony jest w mezoregionach – Wzniesienia Urzędowskie (makroregion Wyżyna Lubelska), Roztocze Zachodnie (makroregion Roztocze) i Równina Biłgorajska (makroregion Kotlina Sandomierska).

Ryc. 4. Położenie mezoregionu Roztocze Zachodnie (343.21) w makroregionie Roztocze (343.2).

Źródło: Richling A. i in. 2021

Roztocze Zachodnie 343.21 (Brzezińska-Wójcik T., Chabudziński Ł. 2021)

Mezoregion obejmuje gminy / części gmin: Janów Lubelski, Modliborzyce, Dzwola, Godziszów

Na powierzchni terenu przeważają górnokredowe gezy przykryte przez mioceneskie wapienie, muszlowce, piaski i piaszkowce. Na wierzchołkach lokalnie zachowały się plejstoceneskie gliny zwalowe. Mezoregion wyróżnia miększa pokrywa lessu. Holoceneskie piaski, żwiry i torfy wypełniają dna doliny i kotlinowate obniżenia terenu. Na Roztoczu Zachodnim lokalnie wysokości względne sięgają nawet 113,0 m, a średnio – 44,0 m. Charakterystyczne są doliny asymetryczne nawiązujące do drugorzędnych uskokuw aktywowanych tektonicznie. Wyróżnikiem mezoregionu jest utworzony w pokrywie lessu system wąwozów. Gęstość tej sieci należy do największych w pasie polskich wyżyn i sięga nawet 10,0

km² w okolicy Szczepieszyna. Specyficzne są też kemy/ozy w okolicy Polichny i stożki napływowe – Gorajca i Białej Łądy.

Mezoregion należy do obszarów o bardzo rzadkiej sieci wód powierzchniowych (0,15 km²). Odptyw jednostkowy z całego mezoregionu szacowany jest na 6,4 dm³·s⁻¹·km². Największą rzeką jest Biała Łąda, która na południowej jego granicy prowadzi średnio 0,7–0,8 m³·s⁻¹. Około 70–80% wody do rzek dostarczają źródła. Średnia wydajność największych spośród nich przekracza 200 dm³·s⁻¹. Zasadniczy poziom wodonośny funkcjonuje w skałach późnej kredy i miocenu. W dolinach i lokalnie na wierzchołkach wody podziemne występują w utworach czwartorzędowych. Głębokość do wody jest zróżnicowana i wynosi od kilku metrów w dolinach do ok. 90 na wierzchołkach.

Największe powierzchnie zajmują gleby brunatne i płowe. W południowo-wschodniej części mezoregionu charakterystyczne są gleby bielcowe, zaś w południowej strefie krawędziowej – gleby rdzawe. W dolinach Poru i Białej Łądy wykształciły się mady i gleby torfowe oraz gruntowo-glejowe w dolinie Gorajca. Zróżnicowaniu glebowemu odpowiada zróżnicowanie roślinności potencjalnej. Na żyznych siedliskach potencjalną roślinnością naturalną jest głównie grąd subkontynentalny, odmiana małopolska, forma wyżynna, seria żyzna, która miejscami przechodzi w serię ubogą. Doliny rzek to domena siedliska łągi jesionowo-wiązowego.

Ryc. 5. Położenie mezoregionu Wzniesienia Urzędowskie (343.15) w makroregionie Wyżyna Lubelska (343.1).

Źródło: Richling A. i in. 2021

Wzniesienia Urzędowskie 343.15 (Brzezińska-Wójcik T., Chabudziński Ł., Gajek G. 2021)

Mezoregion obejmuje gminy / części gmin: Modliborzycze

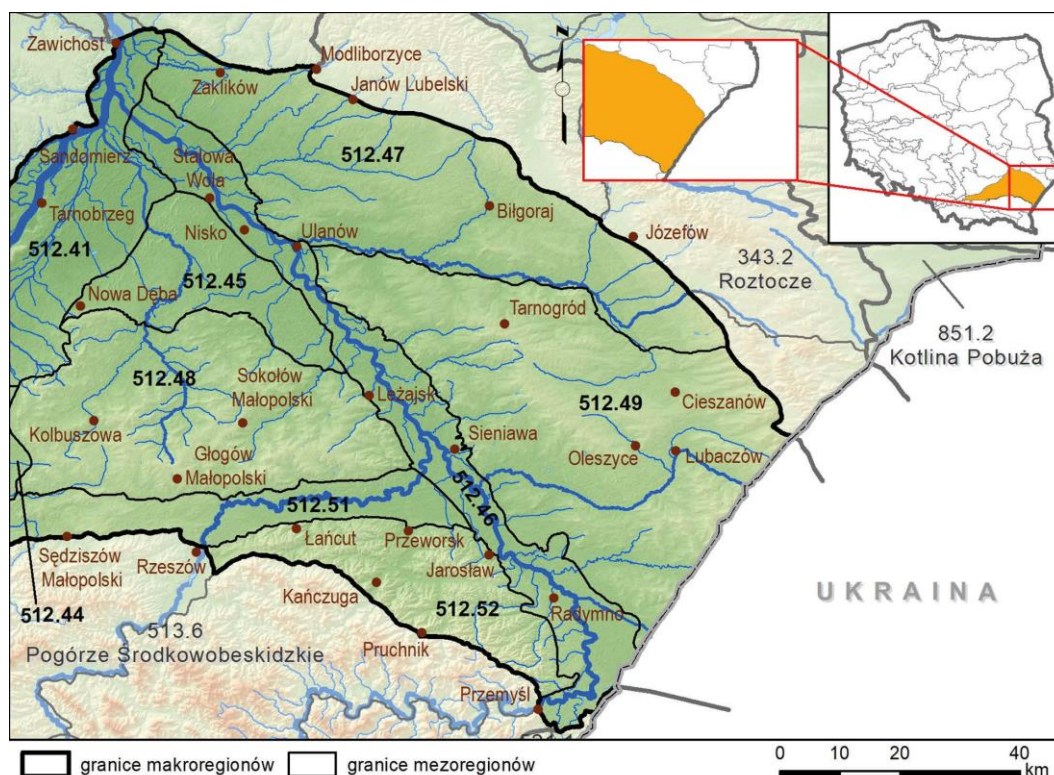
W mezoregionie odślaniają się zróżnicowane skały i osady. Największe powierzchnie zajmują wapienie i opoki górnej kredy (mastrycht). Najstarsze, iłowce i wapienie jury (kimeryd), odślaniają się koło Annopola. Gezy i opoki (turon–santon) widoczne są pomiędzy doliną Wisły a Modliborzycami, zaś wapienie i opoki (kampan) – w zachodniej części Wzniesień. Wapienie mioceniowe typowe są pomiędzy doliną Wisły a Modliborzycami. Plejstoceniowe gliny zwałowe zachowały się na skłonach południowym i północnym regionu, a piaski i żwiry wodnolodowcowe – w południowo-zachodniej strefie

krawędziowej. Lessy tworzą zwarte pokrywy w środkowej i północnej części Wzniesień. Holocenijskie piaski i żwiry, a miejscami i torfy, wypełniają dna dolin.

Wzniesienia charakteryzuje średnia wysokość względna 31 m, a maksymalna sięga 82 m. Na międzyrzeczu Bystrzycy, Wyźnicy i Sanny charakterystyczny jest poziom wierzchołkowy 280,0–300,0 m n.p.m. W krajobrazie południowej części regionu zaznacza się krawędź, podkreślona przez pasmo pojedynczych wzgórz (Kamienna Góra – 270,4 m n.p.m.). Strefę tę rozcinają wąwozy wyerodowane w wapieniach miocenu. Na północnym skłonie Wzniesień wyróżniają się suche doliny i wąwozy lessowe, a na zachodnim – wydmy.

Wzniesienia zasadniczo odwadniają Wyźnica z Urzędówką i Karasiówka z Tuczyńcem. Region należy do obszarów o bardzo rzadkiej sieci wód powierzchniowych – 0,16 km². Źródła o zróżnicowanej wydajności dostarczają do rzek około 40–50% wody. Jedno z nich – w Łanach, zaliczane do największych – objęte jest ochroną jako pomnik przyrody. Głębokość do wody podziemnej jest zróżnicowana i wynosi od kilku metrów w dolinach do kilkudziesięciu na wierzchołkach.

Na Wzniesieniach przeważają gleby płowe – w środkowej, wschodniej i południowo-wschodniej części. Gleby rdzawe – zajmują skłony zachodni, północny i południowy, rędziny właściwe – zachodni i lokalnie południowo-zachodni skłony Wzniesień, a mady – dna dolin. Roślinność potencjalną tworzą grądy, a ponadto: wyżynna postać dąbrowy – w zachodniej części Wzniesień oraz niżowa – na ich skłonie północno-wschodnim, bory – na północnym skłonie i na zboczach doliny Wyźnicy, łągi – w dnach dolin.

Ryc. 6. Położenie mezoregionu Równina Biłgorajska (512.47) w makroregionie Kotlina Sandomierska (512.4–5).

Źródło: Richling A. i in. 2021

Równina Biłgorajska 512.47 (Łanczont M., Chabudziński Ł. 2021)

Mezoregion obejmuje gminy / części gmin: Janów Lubelski, Modliborzyce, Dzwola

Fundament mezoregionu tworzą mioceńskie osady ilasto-mułowcowo-piaszczyste, których miąższość szybko maleje w kierunku Roztocza. Poziom czwartorzędowy budują osady pochodzenia lodowcowego z okresu zlodowaceń południowopolskich, przykryte przez młodsze rzeczno-peryglacjalne serie piaszczyste z wkładkami mułków. Mezoregion jest równiną głównie piaszczystą, płaską, nieznacznie nachyloną do doliny Sanu i Wisły, gdzie łączy się z plejstocenijskimi terasami tych rzek bez wyraźniejszej granicy. W krajobrazie dużą rolę odgrywają wydmy, często o wysokości do 15 m i pola piasków przewianych oraz obszerne podmokłe zagłębienia zajęte przez torfowiska, bagna i małe zbiorniki wodne. Ważne, ale słabo raczej widoczne w krajobrazie są doliny rzek, których ogólna gęstość jest wysoka i wynosi $0,53 \text{ km} \cdot \text{km}^{-2}$. Tanew, Bukowa i Sanna mają bieg równoleżnikowy, dopływy Tanwi (Szum i Biała Łada) i Bukowej (Branew i Białka) płyną prostopadle do brzegu Roztocza. Natomiast w pobliżu krawędzi Roztocza doliny są dość głęboko (do 20 m) wcięte, ponadto dolina Tanwi poniżej Osuchów ma charakter młodoplejstocenijskiego przełomu. Do tych rzek uchodzą krótkie ciekły, wcinające się na 5–7 m w plejstocenijską pokrywą aluwialną oraz rowy melioracyjne. Charakterystycznym elementem wód powierzchniowych Równiny Biłgorajskiej są liczne śródleśne kompleksy stawów utworzone na przełomie XIX/XX w.

Na Równinie Biłgorajskiej dominują gleby bielcowe i bielice wytworzone z piasków luźnych, poza dolinami rzek zajętej przez mady i gleby glejowe. Ponadto w okolicach Biłgoraja i w zachodniej części mezoregionu występują płaty gleby brunatnej wykształcone na glinach zwałowych i łąkach mioceńskich. W roślinności potencjalnej mezoregionu przeważają siedliska borowe z dominacją suboceanicznego boru sosnowego. W mozaice występują bór kontynentalny mieszany sosnowo-dębowy i wyżynny jodłowy oraz grąd, seria uboga na terenach wyżej położonych, a w obniżeniach zagłębienia i dolin – kontynentalny bór bagienny i torfowiska wysokie. Dolinom rzecznych towarzyszy ols środkowoeuropejski i niżowy łęg jesionowo-olszowy. Roślinność rzeczywistą Równiny Biłgorajskiej tworzą na terenach dawnej Puszczy Solskiej duże kompleksy leśne, złożone z borów sosnowych (blisko 67% drzewostanu), w większości sztucznie nasadzonych, miejscami z udziałem świerka, buka i jodły. W sumie lasy zajmują blisko 72% powierzchni mezoregionu, a łąki 15%.

Udokumentowane złoża kopalin

Na obszarze Partnerstwa dominują złoża piasków i żwirów oraz surowców ilastych ceramiki budowlanej. Zestawienie udokumentowanych złóż kopalin przedstawiono w tabeli 4 na podstawie „Bilansu zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2022”.

Skróty literowe dotyczące stanu zagospodarowania zasobów w wykazach złóż oznaczają:

E – złożo eksploatowane

M – złożo skreślone z bilansu zasobów w roku sprawozdawczym

P – złożo o zasobach rozpoznanych wstępnie (w kat. C₂ + D, a w przypadku ropy i gazu – w kat. C)

R – złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat. A + B + C₁, a w przypadku ropy i gazu – w kat.

A + B)

Z – złożo, z którego wydobyte zostało zaniechane

T – złożo zagospodarowane, eksploatowane okresowo

Tab. 4. Wykaz złóż kopalin na obszarze Partnerstwa (2022 r.).

Lp.	Nazwa złoża (gmina)	Stan zagospodarow. złoża	Zasoby		Wydobycie
			geologiczne bilansowe	przemysłowe	
Piaski i żwiry tys. t					
1.	Modliborzyce (Modliborzyce)	R	523	-	-
2.	Dąbie (Modliborzyce)	Z	22	-	-
3.	Kawęczyn I (Godziszów)	T	220	232	-
4.	Kocudza Trzecia (Dzwola)	E	56	-	2
5.	Michałówka (Modliborzyce)	Z	31	-	-
6.	Michałówka I (Modliborzyce)	Z	263	-	-
7.	Momoty Dolne (Janów Lubelski)	Z	14	-	-
8.	Zamek Kolonia (Modliborzyce)	R	549	-	-
9.	Zdzisławice (Dzwola)	E	60	-	7
10.	Zdzisławice I (Dzwola)	R	345	345	-
Surowce ilaste ceramiki budowlanej tys. m³					
1.	Flisy (Dzwola)	P	4 480	-	-
2.	Modliborzyce (Modliborzyce)	Z	76	-	-
3.	Stojeszyn (Modliborzyce)	Z	49	-	-
4.	Wolica II dz.42,43,44 (Modliborzyce)	Z	75	-	-

Źródło: PIG-PIB, 2023. Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2022. Warszawa.

III.3. Wody

III.3.1. Wody powierzchniowe

Generalnie, powiat janowski położony jest w zlewni rzeki Sanu i Wieprza. Zlewnia Wieprza obejmuje gminę Godziszów. Obszar ten odwadniany jest przez rzekę Por, lewobrzeżny dopływ Wieprza. Gminy Modliborzyce, Janów Lubelski i Dzwola leżą w zlewni Sanu, a dokładniej jego prawobrzeżnego dopływu - Bukowej.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2023 r., poz. 300) na terenie Partnerstwa wyznaczonych zostało 13 jednolitych części wód powierzchniowych. Ich charakterystykę zestawiono w tabeli 5.

Tab. 5. Charakterystyka JCWP na terenie Partnerstwa.

Lp.	Nazwa JCWP / Status	Kod JCWP gmina	Aktualny ogólny stan JCWP	Cel środowiskowy (stan/potencjał ekologiczny)	Cel środowiskowy (stan chemiczny)	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych / termin osiągnięcia celów środowiskowych
1.	Łada do Osy naturalna część wód	RW2000102286159 Dzwola; Godziszów	brak danych	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona
2.	Pór naturalna część wód	RW2000062417499 Godziszów	zły stan wód	dobry stan ekologiczny	dla złagodzonych wskaźników [związki trybutylocyny(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona
3.	Branew naturalna część wód	RW200010229449 Dzwola; Godziszów; Janów Lubelski	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych	dla złagodzonych wskaźników [związki trybutylocyny(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona
4.	Biała naturalna część wód	RW200010229469 Dzwola; Godziszów; Janów Lubelski; Modliborzyce	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych	dla złagodzonych wskaźników [związki trybutylocyny(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona
5.	Sanna do Stanianki naturalna część wód	RW20000623219 Godziszów; Janów Lubelski; Modliborzyce	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona
6.	Bukowa do Rakowej	RW200010229419	zły stan wód	dobry stan ekologiczny;	dobry stan chemiczny	zagrożona

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii rozwoju ponadlokalnego dla gmin: Dzwola, Godziszów, Janów Lubelski i Modliborzyce

Lp.	Nazwa JCWP / Status	Kod JCWP gmina	Aktualny ogólny stan JCWP	Cel środowiskowy (stan/potencjał ekologiczny)	Cel środowiskowy (stan chemiczny)	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych / termin osiągnięcia celów środowiskowych
	naturalna część wód	Dzwola; Janów Lubelski		zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych		
7.	Bukowa od Rakowej do ujścia naturalna część wód	RW200011229499 Dzwola; Janów Lubelski; Modliborzyce	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych	dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona
8.	Czartosowa naturalna część wód	RW2000102294569 Dzwola; Janów Lubelski	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych	dla złagodzonych wskaźników [związki tributylocyny(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona
9.	Kurzynka naturalna część wód	RW20001022889 Janów Lubelski	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona
10.	Sopot naturalna część wód	RW200010229458 Janów Lubelski	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D;	dla złagodzonych wskaźników [związki tributylocyny(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii rozwoju ponadlokalnego dla gmin: Dzwola, Godziszów, Janów Lubelski i Modliborzyce

Lp.	Nazwa JCWP / Status	Kod JCWP gmina	Aktualny ogólny stan JCWP	Cel środowiskowy (stan/potencjał ekologiczny)	Cel środowiskowy (stan chemiczny)	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych / termin osiągnięcia celów środowiskowych
				zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych		
11.	Dopływ spod Kiszek naturalna część wód	RW200010229452 Janów Lubelski	brak danych	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny	zagrożona
12.	Łukawica naturalna część wód	RW20001022969 Janów Lubelski; Modliborzyce	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych	dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w) ,związki tributylcyny(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona
13.	Bystrzyca do zb. Zemborzyckiego naturalna część wód	RW20000624653 Modliborzyce	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [fosforany]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny	zagrożona

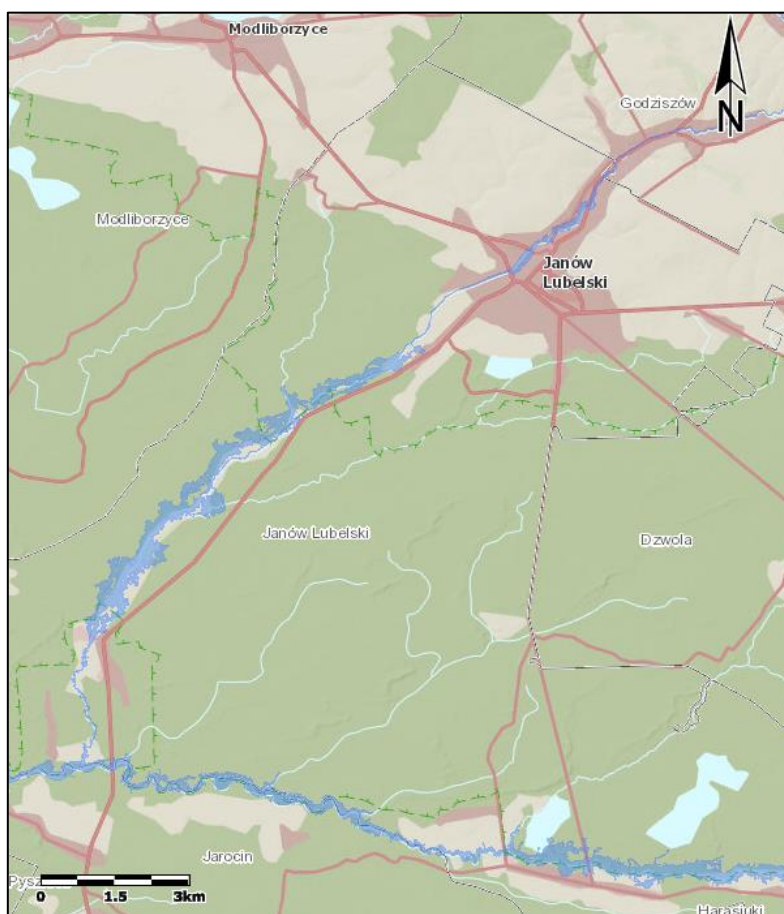
Ogólny stan wód JCWP na terenie Partnerstwa jest zły. Osiągnięcie celów środowiskowych dla wszystkich JCWP (do 2027 roku) określa się jako zagrożone. W zlewniach JCWP występuje presja komunalna, rolnicza lub przemysłowa i jednocześnie brakuje możliwości technicznych poprawy stanu wód. W programie działań naprawczych zaplanowano działania podstawowe, obejmujące uporządkowanie gospodarki ściekowej, które niejednokrotnie są wystarczające, aby zredukować presję komunalną w zakresie odpowiednim dla osiągnięcia dobrego stanu. Realizacja tych działań wymaga odpowiednich środków finansowych i rozłożona jest w długim czasie.

Na terenie Partnerstwa funkcjonuje wiele stawów hodowlanych. W gminie Janów Lubelski (staw Momoty), w gminie Modliborzyce (stawy: Świdry i Pieńki, Wierzchowiska, Stojeszyn Wieś). W

zlewni Białej występuje 16 czynnych źródeł, z czego źródło zwane „Stoki Janowskie” w Janowie Lubelskim należy do większych źródeł w obrębie Wyżyny Lubelskiej i Rostocza. Wody tego źródła zasilają zalew rekreacyjny – sztuczny zbiornik wodny w Janowie Lubelskim o powierzchni lustra wody 28,19 ha. Zespół źródeł w Dzwoli daje początek rzece Rakowej. Źródła biją także w Branwi, Krzemieniu i Zofiance. Cztery główne wypływy mają łączną wydajność 4220 m³/dobę. Większość z nich objęta jest ochroną pomnikową. Na obszarze gminy Modliborzyce w dolinach znajduje się 47 źródeł, głównie podzbooczowych, wypływających ze skał kredowych. Najwyżej położone jest źródło w dnie wąwozu w Bilsku, a najniżej źródło pod zboczem Sanny w Brzezinach.

Zagrożenia powodziowe

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią na terenie Partnerstwa położone są w dolinach rzek Biała i Bukowa w gminie Janów Lubelski (ryc. 7). Na niektórych terenach zdarzają się silne podtopienia po intensywnych opadach deszczu. W 2019 roku w miejscowościach Pasięka, Wierzchowiska Pierwsze i Drugie (gmina Modliborzyce) przeszły gwałtowne burze. Miejscowość Wierzchowiska praktycznie została zalana wodą. Sytuacja się powtórzyła w 2020 i 2021 r., ale w mniejszej skali - nastąpiło wylanie rzeki Sanny przy drogach w miejscowości Wierzchowiska.

Ryc. 7. Obszary zagrożenia powodziowego w dolinach rzek Białej i Bukowej (gmina Janów Lubelski).

Źródło: <https://wody.isok.gov.pl>

III.3.2. Wody podziemne

Północna część terenu Partnerstwa znajduje się w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 406 Niecka lubelska – Lublin (ryc. 8). Obszar GZWP nr 406 jest związany z występowaniem poziomego wodonośnego w węglanowych utworach kredy górnej wykształconych w postaci margli, opok, gez, kredy piszącej i innych przejściowych typów litologicznych przechodzących w układzie poziomym facjalnie jedne w drugie, co łącznie z pionową zmiennością wykształcenia litologicznego sprawia, że warunki występowania wód podziemnych są w nim przestrzennie zróżnicowane. Na przeważającym obszarze zbiornika odślawiają się one bezpośrednio na powierzchni terenu lub są przykryte utworami młodszymi o niewielkiej miąższości. Głębokość do zwierciadła wody jest zróżnicowana i ogólnie zawiera się w przedziale 15 - 50 m. Najpłycej do wody jest w dolinach rzecznych (<2 m), a najgłębiej w strefach wododziałowych. Na obszarze GZWP nr 406 głębokość strefy intensywnego zawodnienia utworów węglanowych, mających praktyczne znaczenie przy budowie i eksploatacji studni sięga do głębokości 120–150 m, a najkorzystniejsze warunki dopływu występują w przedziale 50–120 m. Zbiornik jest zasilany przez bezpośrednią infiltrację wód opadowych w miejscach wychodni skał węglanowych lub pośrednią, przez nadkład osadów czwartorzędowych i neogeńskich. Kredowy zbiornik wód podziemnych jest drenowany w sposób naturalny przez rzeki, proces ewapotranspiracji przebiegający w dnach dolin rzecznych i na obszarach podmokłych równin oraz sztucznie przez eksploatację studzien wierconych (Mikołajków J. i Sadurski A. 2017).

Ryc. 8. Główny Zbiornik Wód Podziemnych (GZWP) nr 406 Niecka lubelska (Lublin) na terenie Partnerstwa (gminy: Modliborzyce, Godziszów, Janów Lubelski, Dzwola).

Źródło: PIG-PIB 2023. Mapa głównych zbiorników wód podziemnych (stan na 31.12.2023 r.)

Jednolite części wód podziemnych

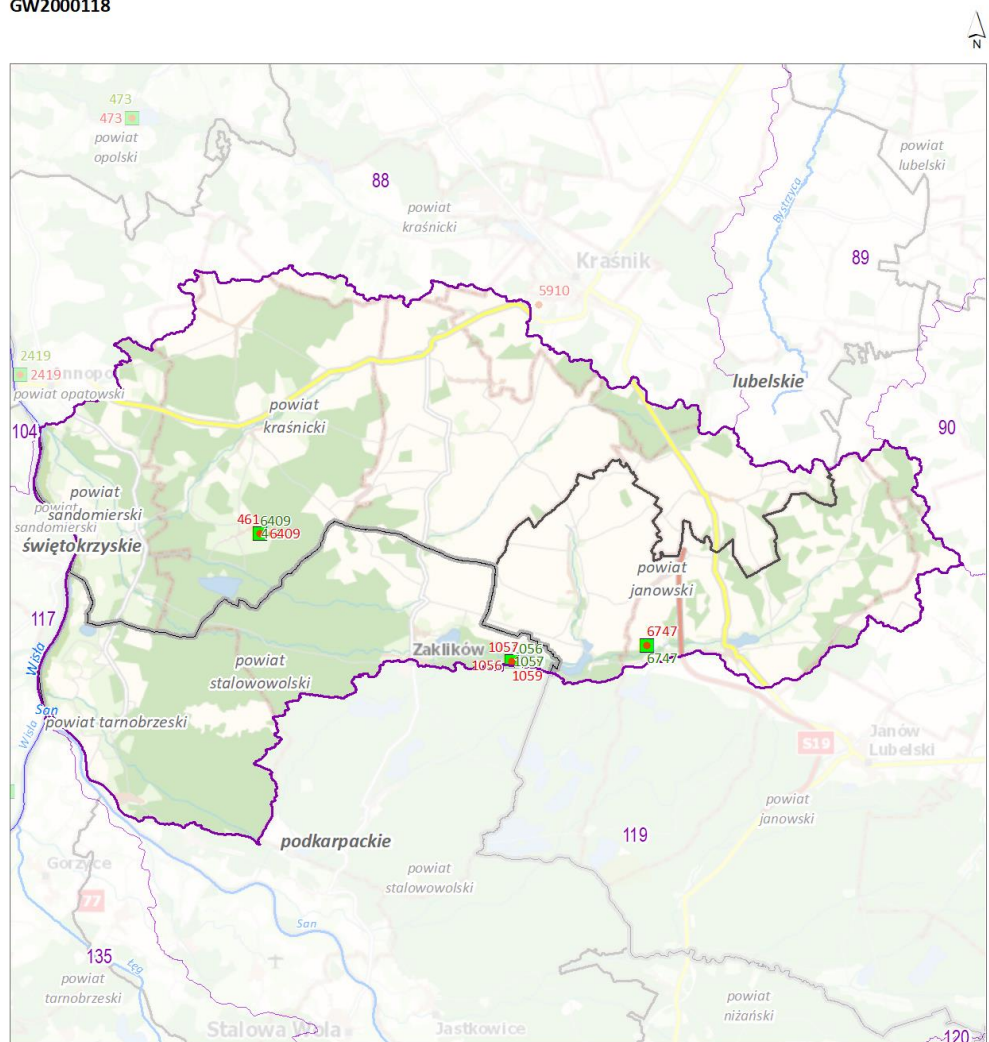
Teren Partnerstwa, w przeważającej części, znajduje się w obrębie GW2000118 i GW2000119, a także w niewielkiej części w obrębie GW200089, GW200090 i GW2000120.

JCWPD Nr 118 (GW2000118)

Zgodnie z informacjami Państwowego Instytutu Geologicznego (karta informacyjna JCWPd 118) zasilanie piętrowości Q odbywa się poprzez infiltrację wód opadowych i dopływ wód podziemnych spoza granic jednostki. Piętrowość Pg-Ng – K zajmuje niewielką powierzchnię w południowej części JCWPd i zasilane jest głównie na drodze infiltracji wód opadowych poprzez znacznej miąższości strefę aeracji. Przepływ wód podziemnych odbywa się generalnie w kierunku zachodnim ku głównej bazie drenażu, ku dolinie Wisły, która drenuje obszar jednostki. Piętrowość K zasilane jest podobnie jak Pg-Ng – K, czyli infiltracyjnie. Piętrowość to najlepiej udokumentowane jest w północnej i wschodniej części jednostki, gdzie kierunek przepływu wód podziemnych jest zbieżny z kierunkiem wymuszonym przez drenujący charakter rzek: Tuczyn i Sanna. Dopływ wód podziemnych do JCWPd 118 może następować ze wschodu, z terenu JCWPd 90, natomiast odpływ poza teren jednostki może odbywać się w północno-zachodniej części jednostki, czyli na teren JCWPd 88. Z przestrzennej analizy stref zasilania, tranzytu i drenażu wynika, że w przeważającej części jednostki dominuje strefa tranzytu.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii rozwoju ponadlokalnego dla gmin: Dzwola, Godziszów, Janów Lubelski i Modliborzycze

GW2000118

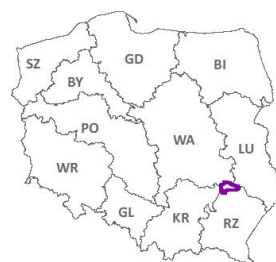
Jednolita część wód podziemnych (JCWPd) z lokalizacją punktów sieci obserwacyjno-badawczej wód podziemnych

Sieć obserwacyjno-badawcza wód podziemnych:

- Punkt monitoringu stanu chemicznego [6]
- Punkt monitoringu stanu ilościowego [6]

- Rzeki
- Obszar wybranej JCWPd
- Pozostałe obszary JCWPd
- Granice administracyjne:
- Polski
- granica województwa
- granica powiatu

Lokalizacja JCWPd nr 118 na tle podziału na RZGW

[3] - liczba wystąpień w wybranej JCWPd
Mapa podkładowa BD00 i BD0T10k,
źródło: http://mapy.geoportai.gov.pl/wss/service/WMTS/guest/wmts/G2_MOBILE_500

Ryc. 9. JCWPd GW2000118

źródło: Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2023 r., poz. 300)

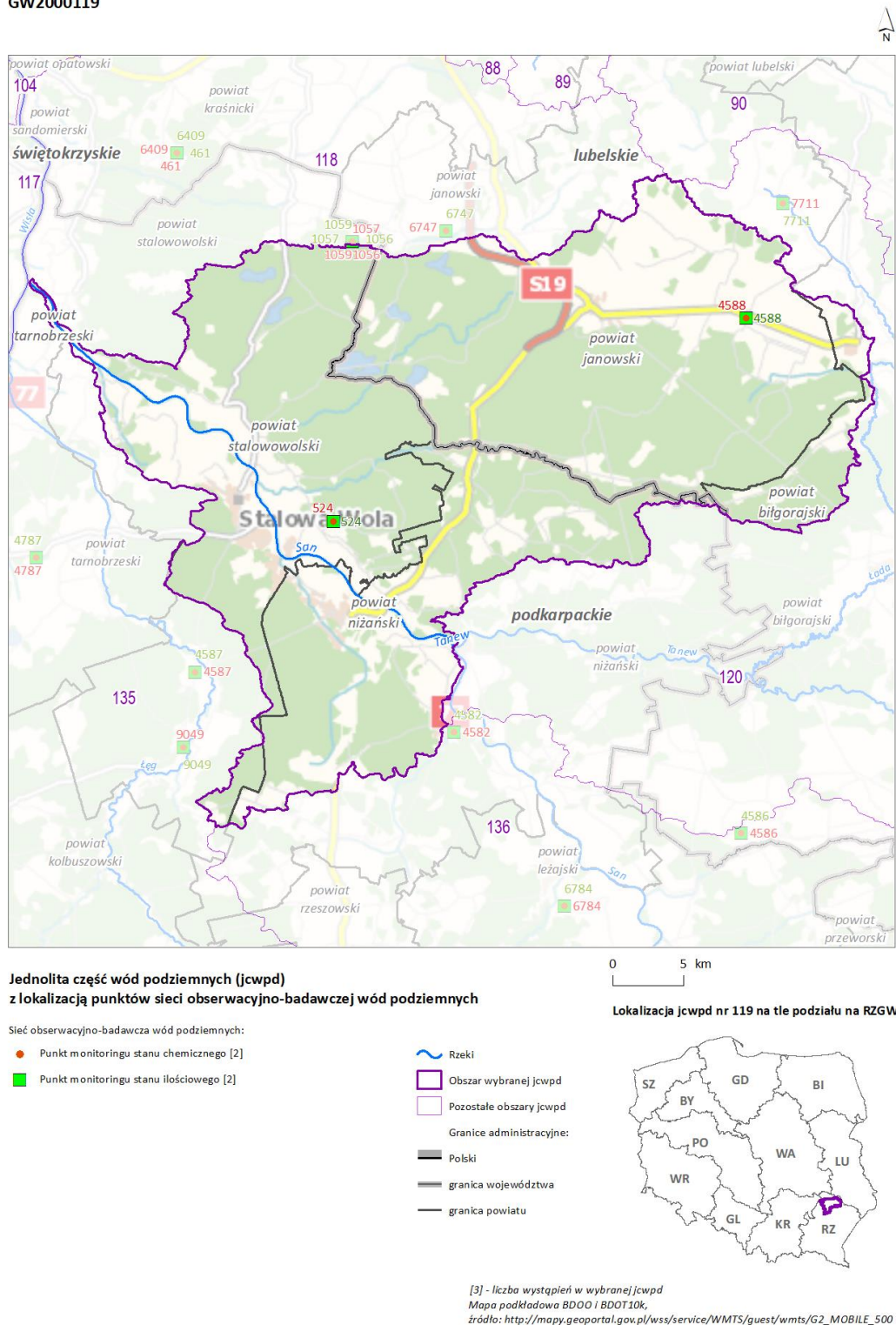
JCWPd 119 (GW2000119)

Zgodnie z informacjami Państwowego Instytutu Geologicznego (karta informacyjna JCWPd 119) System krążenia wód podziemnych na terenie JCWPd 119 w znacznym stopniu ukształtowany jest przez San i jego dopływy. Na przeważającej części JCWPd krążenie wód odbywa się tylko w utworach

czwartorzędu a te rozprzestrzeniają się tylko w obszarach dolin rzecznych obecnych i kopalnych oraz związane są z zasięgiem występowania piaszczystych utworów fluwioglacjalnych i sandrowych zlodowacenia środkowopolskiego i południowopolskiego. Zasilanie powierzchniowe odbywa się dzięki opadom atmosferycznym. Opady zasilają bezpośrednio piętro Q, z którego jeśli nie trafią do Sanu lub jednego z jego dopływów, to w miejscach występowania bezpośrednio poniżej piętra paleogeńsko-neogeńsko-kredowego zasilają je. Kierunek przepływu wód w piętrze czwartorzędowym, zwłaszcza w obrębie dolin rzecznych jest zdeterminowany przez cieki, które na obszarze JCWPd 119 mają charakter drenujący. Głębsze zagregowane piętro wodonośne paleogeńsko-neogeńsko-kredowe (Pg-Ng-K) ma bardzo ograniczony kontakt z powierzchnią terenu, przez które mogłoby zachodzić bezpośrednie zasilanie atmosferyczne, ogranicza się ono zaledwie do kilku małych wychodni mioceńskich wapieni organodetrytycznych. W systemach węglanowych paleogenu, neogenu i kredy wody krążą głównie w systemach szczelin a zasięg głębokościowy występowania drożnych szczelin nie może być zbyt duży - maksymalnie do około 120 metrów. W obrębie utworów miocenu występują przewarstwienia znacznych nieraz rozmiarów z wodami zasolonymi o mineralizacji związanej z występującymi również w tych osadach złożami siarki. Raczej nie dochodzi do mieszania się tych wód z wodami użytkowymi wskutek rozdzielenia ich miąższymi pokładami (nawet do ponad 100 m) iłów krakowieckich. Znaczną i nie do końca zbadaną rolę w krążeniu wód podziemnych na terenie JCWPd 119 odgrywają uskoki tektoniczne występujące w granicznej strefie pomiędzy niecką lubelską a zapadliskiem przedkarpackim.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii rozwoju ponadlokalnego dla gmin: Dzwola, Godziszów, Janów Lubelski i Modliborzycze

GW2000119

Ryc. 10. JCWPd GW2000119.

źródło: Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2023 r., poz. 300)

III.4. Gleby

Na terenie Partnerstwa dominują gleby brunatne, miejscami wyługowane oraz bielice, w dolinach rzek i zagłębieniach terenu występują gleby hydrogeniczne – torfowe piaszczysto-pylaste oraz organiczno-mineralne. Najstabsze grunty do produkcji rolnej znajdują się na terenie gminy Janów Lubelski, nieco lepsze na terenie gmin Dzwola i Modliborzyce. Brak gleb I klasy i znikomy udział gleb II klasy. Przeważają gleby III i IV klasy bonitacyjnej.

III.5. Warunki klimatyczne

Obszar Partnerstwa znajduje się głównie w zasięgu XVII dzielnicy rolniczo-klimatycznej, zwanej sandomiersko-rzeszowską (Gumiński R. 1948). Dzielnica ta należy do typu klimatu podgórskich nizin i kotlin. Średnie dane podstawowych elementów meteorologicznych dla tego regionu przedstawiają się następująco (w XXI w. dane dot. zjawisk klimatycznych uległy zmianom):

- średnia roczna temperatura powietrza wynosi ok. + 7,9° C,
- najwyższą średnią temperaturę miesiąca ma lipiec ok. + 18,6° C,
- najniższą średnią temperaturę miesiąca ma styczeń ok. - 3,1° C,
- średnia roczna suma opadów ok. 650 mm,
- liczba dni z pokrywą śnieżną ok. 68,
- liczba dni z mgłą ok. 42,
- liczba dni z burzą ok. 17,
- okres wegetacyjny rozpoczyna się ok. 7 kwietnia i kończy ok. 11 listopada,
- długość trwania okresu wegetacyjnego wynosi 219 dni,
- stopień nasłonecznienia 60%.

Zdarzają się 30-sto stopniowe mrozy lub zimy prawie bez opadów i z przewagą temperatur dodatnich. Niekorzystnym zjawiskiem są powtarzające się prawie coroczne późne przymrozki, ale pomimo tego warunki klimatyczne sprzyjają rolnictwu, turystyce i wypoczynkowi.

III.6. Flora i fauna

Najwyższe walory przyrodnicze w obrębie Partnerstwa, w jej południowej części, prezentuje zwarty kompleks leśny Lasów Janowskich. Lasy Janowskie stanowią zachodnią część Puszczy Solskiej. Położone na Równinie Biłgorajskiej, ciągną się szerokim pasem, równoległym do Doliny Sanu na południu i Wzniesień Urzędowskich na północy. W Lasach Janowskich przeważają bory sosnowe. Siedliska borowe stanowią 84,5%. Pozostała część to siedliska lasowe ze znacznym udziałem lasów mieszanych wilgotnych. Gleby stanowią głównie piaski tworzące śródlądowe wydmy oraz gleby bielicowe i ility. Stawy rybne zajmują powierzchnię ok. 2000 ha. W bilansie wodnym mają udział rzeki: Bukowa, Branew, Biała, Dębowiec i Łukawica z dopływami. Rozbudowana jest też sieć rowów i kanałów. Region obfituje w rozległe torfowiska (łączna ich powierzchnia sięga 1800 ha), bagna, wyniesienia wydymowe, a także malownicze doliny rzeczne. Od 2010 BirdLife International uznaje Lasy Janowskie za ostoję ptaków IBA pod nazwą *Janów forests*. Na uznaniu obszaru za ostoję zaważyło występowanie czterech gatunków: głuszka (*Tetrao urogallus*), bociana czarna (*Ciconia nigra*), bączka (*Ixobrychus*

minutus) oraz lelka zwyczajnego (*Caprimulgus europaeus*). Występuje tam m.in. podgorzałka zwyczajna (*Aythya nyroca*; 2–3 pary wg danych z ok. 2009 i derkacz zwyczajny (*Crex crex*)). Prócz wspomnianych gatunków w lasach gnieździ się również lerka (*Lullula arborea*), dzięcioł czarny (*Dryocopus martius*), świergotek drzewny (*Anthus trivialis*), bielik zwyczajny (*Haliaeetus albicilla*) orlik krzykliwy (*Clanga pomarina*) i kania czarna (*Milvus migrans*). Na stawach w okolicach Momotów (Momoty Górne i Momoty Dolne) swoje kolonie mają śmieszki (*Chroicocephalus ridibundus*). Łatwo można również spotkać żurawia (*Grus grus*), zaś we wrześniu i na początku października można w rezerwacie Imielty łąg spotkać migrującego rybołowa (*Pandion haliaetus*). W Szklarni znajduje się hodowla koników biłgorajskich. W dolinach cieków na terenach gmin Janów Lubelski i Modliborzyce znajdują się liczne stawy rybne (kilkaset ha), które specjalizują się w hodowli karpia. Stare stawy z ponad stuletnią historią, o zmiennej linii brzegowej wraz z otaczającymi je bagnami i torfowiskami stwarzają wrażenie krajobrazu typowego dla pojezierza i stanowią urozmaicenie obszarów leśnych.

Najcenniejsze obszary i obiekty przyrodnicze na terenie Partnerstwa zostały objęte ochroną prawną, a informacje na ten temat zawarto w rozdziale V.1.

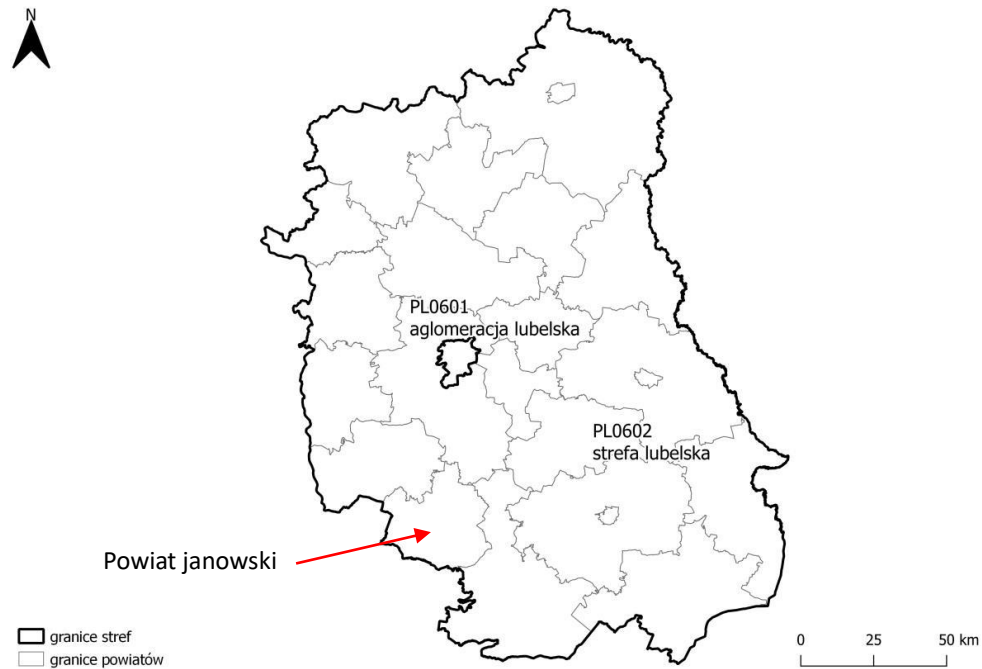
IV. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Poniżej przedstawiono charakterystykę jakościową środowiska dla obszaru Partnerstwa. Skoncentrowano się na dwóch komponentach – powietrzu atmosferycznym oraz wodach. Jakość tych komponentów, przy uwzględnieniu warunków geologiczno-glebowych decyduje o bioróżnorodności i jakości życia. W przedstawionych analizach wykorzystano raporty i materiały monitoringowe Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Generalnie nie przewiduje się wystąpienia negatywnych oddziaływań znaczących, natomiast w niektórych lokalizacjach mogą pojawić się krótkookresowe oddziaływania o charakterze negatywnym wynikające z prowadzenia prac budowlanych i remontowo – budowlanych.

IV.1. Jakość powietrza atmosferycznego

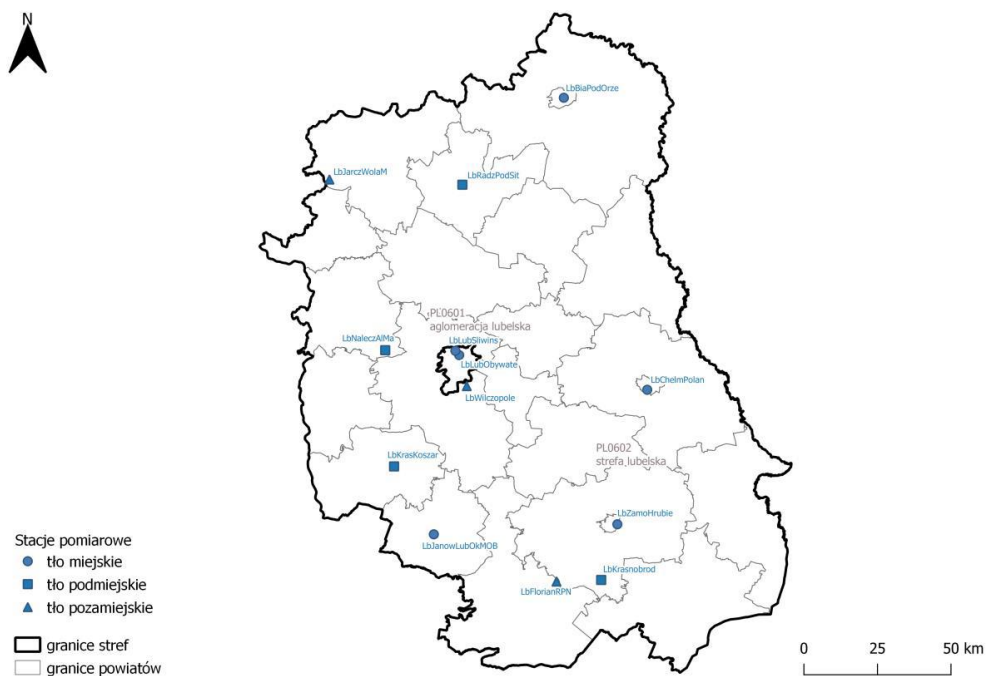
Zgodnie z Roczną oceną jakości powietrza w województwie lubelskim za rok 2022 (GIOŚ 2023) w województwie wyróżnia się 2 strefy: Aglomerację Lubelską i strefę lubelską. Ocenie jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia ludzi podlegają 2 strefy: Aglomeracja Lubelska i strefa lubelska, ocenie jakości powietrza ze względu na ochronę roślin – strefa lubelska. Teren Partnerstwa położony jest w strefie lubelskiej (ryc. 11).

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii rozwoju ponadlokalnego dla gmin: Dzwola, Godziszów, Janów Lubelski i Modliborzycze

Ryc. 11. Podział województwa lubelskiego na strefy dla celów oceny jakości powietrza za 2022 r.

źródło: GIOŚ 2023

Ryc. 12. Lokalizacja stacji pomiarowych w województwie lubelskim, wykorzystanych w ocenie za rok 2022. Jedna ze stacji zlokalizowana jest w Janowie Lubelskim.

źródło: GIOŚ 2023

Na podstawie klasyfikacji stref województwa lubelskiego za rok 2022 stwierdzono potrzebę realizacji działań naprawczych mających na celu poprawę jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia ludzi w województwie:

- strefa lubelska została zakwalifikowana do klasy C1 ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} faza II,
- strefa lubelska została zakwalifikowana do klasy C ze względu na przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu,
- w aglomeracji lubelskiej i strefie lubelskiej został przekroczony poziom celu długoterminowego ozonu – klasa D2.

Na obszarze województwa lubelskiego od wielu lat występuje niski poziom zanieczyszczenia powietrza (poniżej poziomów dopuszczalnych/docelowych) dla następujących substancji: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, benzen, tlenek węgla oraz oznaczane w pyłe zawieszonym PM₁₀ metale: ołów, arsen, kadm i nikiel.

Analiza wyników pomiarów jakości powietrza na terenie województwa lubelskiego wskazuje na utrzymujące się przekroczenia średniorocznego poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM₁₀. Podobnie jak w latach poprzednich, wysokie wartości stężeń tego zanieczyszczenia rejestrowano w okresach grzewczych (styczeń – marzec, październik – grudzień). Przekroczenie poziomu docelowego B(a)P w 2022 r. zarejestrowano na 2 stacjach pomiarowych w województwie. Po raz pierwszy od 2014 r. na większości stanowisk pomiarowych poziom docelowy B(a)P w pyłe zawieszonym PM₁₀ został dotrzymany, co wskazuje na poprawę jakości powietrza w roku oceny. Pomimo to w dalszym ciągu istnieje problem z dotrzymaniem normy tego zanieczyszczenia na terenie województwa. Jako główną przyczynę przekroczeń wskazuje się „niską” emisję pochodzącą z indywidualnego ogrzewania budynków.

W ostatnim dziesięcioleciu można zauważyć stopniową poprawę jakości powietrza pod względem zanieczyszczenia powietrza pyłem. W 2022 r. średnioroczne i dobowe stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀ w stosunku do roku 2021 znacznie obniżyły się i na terenie całego województwa nie przekroczyły poziomów dopuszczalnych.

Przeprowadzona ocena jakości powietrza wykazała przekroczenia w 2022 r. poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} (20 µg/m³; faza II) na 1 stanowisku pomiarowym zlokalizowanym w Janowie Lubelskim. Na pozostałych stanowiskach średnioroczne stężenia pyłu zawieszonego PM_{2,5} znacznie się obniżyły w porównaniu do roku 2021.

W sezonie letnim rejestrowany jest wzrost stężeń ozonu, spowodowany obecnością w atmosferze jego prekursorów oraz, w dużej mierze, warunkami meteorologicznymi. W 2022 r. nie stwierdzono przekroczenia poziomu docelowego ozonu określonego dla kryterium ochrony zdrowia ludzi. Stwierdzono jednak, podobnie jak w latach poprzednich, przekroczenie poziomu celu długoterminowego na większości stacji pomiarowych w województwie.

W odniesieniu do kryterium ochrony roślin, w 2022 r. pomiary jakości powietrza oraz wyniki obiektywnego szacowania w oparciu o wyniki modelowania nie wykazały przekroczeń poziomów dopuszczalnych określonych dla dwutlenku siarki i tlenków azotu oraz poziomu docelowego ozonu. Przekroczenie w strefie lubelskiej stwierdzono w przypadku ozonu w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego.

Koncentracja zanieczyszczeń powietrza występuje w sąsiedztwie dróg o dużym natężeniu ruchu. Ruch samochodowy przyczynia się do nadmiernych stężeń pyłów zawieszonych oraz stanowi główne źródło emisji dwutlenku azotu. Przez teren Partnerstwa przebiegają drogi dwie drogi o

znaczeniu krajowym: S19 Białystok - Lublin – Janów Lubelski – Rzeszów oraz DK 74 Kraśnik – Janów Lubelski – Zamość.

IV.2. Jakość wód

IV.2. 1. Jakość wód powierzchniowych

Z danych monitoringowych wynika, że stan wszystkich monitorowanych wód znajdujących się w granicach obszaru Partnerstwa jest zły (tab. 6). Dla wszystkich JCWP głównym źródłem zanieczyszczenia wód są zanieczyszczenia zawarte w spływach powierzchniowych z terenów zurbanizowanych, nieuporządkowana gospodarka ściekowa w jednostkach osadniczych oraz nieumiejętne nawożenie mineralne i organiczne. Wpływ działalności antropogenicznej na stan JCWP generuje konieczność przesunięcia w czasie osiągnięcia celów środowiskowych z uwagi na brak rozwiązań technicznych możliwych do zastosowania w celu poprawy stanu JCWP.

Postęp w osiąganiu celów środowiskowych JCWP w porównaniu do aPGW 2016 r. (wg oceny stanu wód za lata 2014-2019) przedstawiono poniżej. Ocena postępu została dokonana według podziału jednostek planistycznych aPGW (2016).

Łada do Osy: Stan/potencjał ekologiczny: RW2000172286169 - cel osiągnięty – utrzymanie dobrego stanu; Stan chemiczny: RW2000172286169 - cel osiągnięty – utrzymanie dobrego stanu

Pór: Stan/potencjał ekologiczny: RW200062417449 - cel nieosiągnięty - brak postępu; RW20006241746 - cel osiągnięty – poprawa stanu ; RW200062417472 - cel nieosiągnięty - brak postępu; RW200062417489 - cel nieosiągnięty - brak postępu; RW200062417492 - cel nieosiągnięty - brak postępu; RW2000624176 - cel nieosiągnięty - brak postępu; RW200092417499 - cel nieosiągnięty - brak postępu; Stan chemiczny: RW200062417449 - cel osiągnięty – utrzymanie dobrego stanu ; RW20006241746 - cel nieosiągnięty - pogorszenie do stanu złego ; RW200062417472 - brak możliwości oceny postępu ; RW200062417489 - cel nieosiągnięty - pogorszenie do stanu złego ; RW200062417492 - cel nieosiągnięty - pogorszenie do stanu złego ; RW2000624176 - brak możliwości oceny postępu ; RW200092417499 - cel osiągnięty – utrzymanie dobrego stanu

Branew: Stan/potencjał ekologiczny: RW200017229449 - cel osiągnięty – poprawa stanu; Stan chemiczny: RW200017229449 - cel osiągnięty – utrzymanie dobrego stanu

Biała: Stan/potencjał ekologiczny: RW200017229469 - cel nieosiągnięty - brak postępu; Stan chemiczny: RW200017229469 - cel osiągnięty – utrzymanie dobrego stanu

Sanna do Stanianki: Stan/potencjał ekologiczny: RW2000623229 - cel nieosiągnięty - brak postępu; Stan chemiczny: RW2000623229 - cel nieosiągnięty - pogorszenie do stanu złego

Bukowa do Rakowej: Stan/potencjał ekologiczny: RW200017229429 - cel osiągnięty – poprawa stanu; Stan chemiczny: RW200017229429 - cel osiągnięty – utrzymanie dobrego stanu

Bukowa od Rakowej do ujścia: Stan/potencjał ekologiczny: RW200019229499 - cel nieosiągnięty - pogorszenie do stanu złego; Stan chemiczny: RW200019229499 - cel nieosiągnięty - brak postępu

Czartosowa: Stan/potencjał ekologiczny: RW2000172294569 - cel nieosiągnięty - pogorszenie do stanu złego; Stan chemiczny: RW2000172294569 - cel nieosiągnięty - pogorszenie do stanu złego

Kurzynka: Stan/potencjał ekologiczny: RW20001722889 - cel nieosiągnięty - pogorszenie do stanu złego; Stan chemiczny: RW20001722889 - cel nieosiągnięty - pogorszenie do stanu złego

Sopot: Stan/potencjał ekologiczny: RW200017229458 - cel nieosiągnięty - pogorszenie do stanu złego; Stan chemiczny: RW200017229458 - cel nieosiągnięty - pogorszenie do stanu złego

Dopływ spod Kiszek: Stan/potencjał ekologiczny: RW200017229452 - cel nieosiągnięty - pogorszenie do stanu złego; Stan chemiczny: RW200017229452 - cel nieosiągnięty - pogorszenie do stanu złego

Łukawica: Stan/potencjał ekologiczny: RW20001722969 - cel nieosiągnięty - pogorszenie do stanu złego; Stan chemiczny: RW20001722969 - cel nieosiągnięty - pogorszenie do stanu złego

Bystrzyca do zb. Zemborzyckiego: Stan/potencjał ekologiczny: RW2000024653 - cel nieosiągnięty - brak postępu; RW2000624629 - cel nieosiągnięty - brak postępu; RW2000624649 - cel nieosiągnięty - ale poprawa stanu/potencjału; RW2000924651 - cel nieosiągnięty - brak postępu; Stan chemiczny: RW2000024653 - cel osiągnięty – poprawa stanu; RW2000624629 - cel nieosiągnięty - pogorszenie do stanu złego; RW2000624649 - brak możliwości oceny postępu; RW2000924651 - brak możliwości oceny postępu

Tab. 6. Wyniki monitoringu JCWP na terenie Partnerstwa w latach 2019-2021.

JCWP Nazwa i kod	Klasyfikacja stanu / potencjału ekologicznego			Klasyfikacja stanu chemicznego		Ocena stanu JCWP	
	Rok badań	klasa	Stan / potencjał ekologiczny	Rok badań	Stan chemiczny	Rok badań	Ocena
Łada do Osy RW2000102286159	2021	3	Umiarkowany stan ekologiczny	2021	Poniżej dobrego	2021	Zły stan wód
Pór RW2000062417499	2021	5	Zły stan ekologiczny	2021	Poniżej dobrego	2021	Zły stan wód
Branew RW200010229449	2021	4	Słaby stan ekologiczny	2021	Poniżej dobrego	2021	Zły stan wód
Sanna do Stanianki RW20000623219	2021	4	Słaby potencjał ekologiczny	2021	Poniżej dobrego	2021	Zły stan wód
Bukowa do Rakowej RW200010229419	2021	4	Słaby stan ekologiczny	2021	Poniżej dobrego	2021	Zły stan wód
Bukowa od Rakowej do ujścia RW200011229499	2019	3	Umiarkowany stan ekologiczny	2021	Poniżej dobrego	2021	Zły stan wód
Kurzynka RW20001022889	2019	3	Umiarkowany potencjał ekologiczny	2021	dobry	2021	Zły stan wód
Sopot RW200010229458	2020	3	Umiarkowany stan ekologiczny	2020	dobry	2020	Zły stan wód
Łukawica RW20001022969	2019	5	Zły stan ekologiczny	2021	Poniżej dobrego	2021	Zły stan wód

Źródło: GIOŚ. Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu. <https://wody.gios.gov.pl/pjwp/publication/RIVERS/88>

IV.2. 2. Jakość wód podziemnych

Obszar Partnerstwa, w przeważającej części, znajduje się w obrębie jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) GW2000118 i GW2000119. Północna część obszaru objęta jest GZWP nr 406 Niecka lubelska (Lublin). Głównym wodonoścem w GZWP nr 406 są szczelinowe i szczelinowo-porowe utwory kredy górnej położone na głębokości około 85 m p.p.t. Szacunkowe zasoby dyspozycyjne tego zbiornika wynoszą około 1330 tys. m³/d, a jego powierzchnia liczy około 7200 km².

Stan wszystkich JCWPd na terenie Partnerstwa określono jako dobry (tab. 7).

Tab. 7. Stan JCWPd na terenie Partnerstwa.

Lp.	JCWPd	Gminy obszaru	Stan (2019 r.)	Cele środowiskowe
1.	Nr 89 GW200089	Modliborzyce	Stan chemiczny: dobry Stan ilościowy: dobry Stan JCWPd: dobry	Stan chemiczny: dobry Stan ilościowy: dobry
2.	Nr 90 GW200090	Godziszów	Stan chemiczny: dobry Stan ilościowy: dobry Stan JCWPd: dobry	Stan chemiczny: dobry Stan ilościowy: dobry
3.	Nr 118 GW2000118	Godziszów, Janów Lubelski, Modliborzyce	Stan chemiczny: dobry Stan ilościowy: dobry Stan JCWPd: dobry	Stan chemiczny: dobry Stan ilościowy: dobry
4.	Nr 119 GW2000119	Dzwola, Godziszów, Janów Lubelski, Modliborzyce	Stan chemiczny: dobry Stan ilościowy: dobry Stan JCWPd: dobry	Stan chemiczny: dobry Stan ilościowy: dobry
5.	Nr 120 GW2000120	Dzwola, Godziszów, Janów Lubelski,	Stan chemiczny: dobry Stan ilościowy: dobry Stan JCWPd: dobry	Stan chemiczny: dobry Stan ilościowy: dobry

Zagrożeniem dla wód podziemnych na analizowanym obszarze może być niedostateczna sanitacja obszarów wiejskich i rekreacyjnych, zanieczyszczenia ze źródeł rolniczych. Do 2027 roku proponuje się ustanowienie obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP 406).

V. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Zgodnie z analizami zawartymi w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Janowskiego na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024 do najważniejszych problemów ochrony środowiska na analizowanym obszarze należą:

z zakresu ochrony klimatu i jakości powietrza atmosferycznego:

- niezadowalająca pyłowa jakość powietrza w ośrodkach miejskich (pył zawieszony i benzo/a/piren w pyłe),
- przekroczenia poziomu celu długoterminowego dla ozonu,
- wysoki poziom zużycia węgla w indywidualnych paleniskach domowych,
- niewielkie wykorzystanie potencjału odnawialnych źródeł energii.

z zakresu gospodarowania wodami:

- niezadowalająca jakość wód powierzchniowych,
- wysoka podatność małych i płytkich zbiorników na degradację,
- lokalne występowanie deficytu wód podziemnych (depresje regionalne, leje wypadkowe),
- znaczny stopień uregulowania koryt rzecznych zwłaszcza małych rzek,
- duże zagrożenie suszą glebową i hydrologiczną (niżówki);

z zakresu gospodarki wodno – ściekowej:

- rażąca dysproporcja między stanem zwodociągowania i skanalizowania obszarów wiejskich i miejskich,
- niezadowalający stan gromadzenia i oczyszczania ścieków na obszarach o rozproszonej zabudowie.

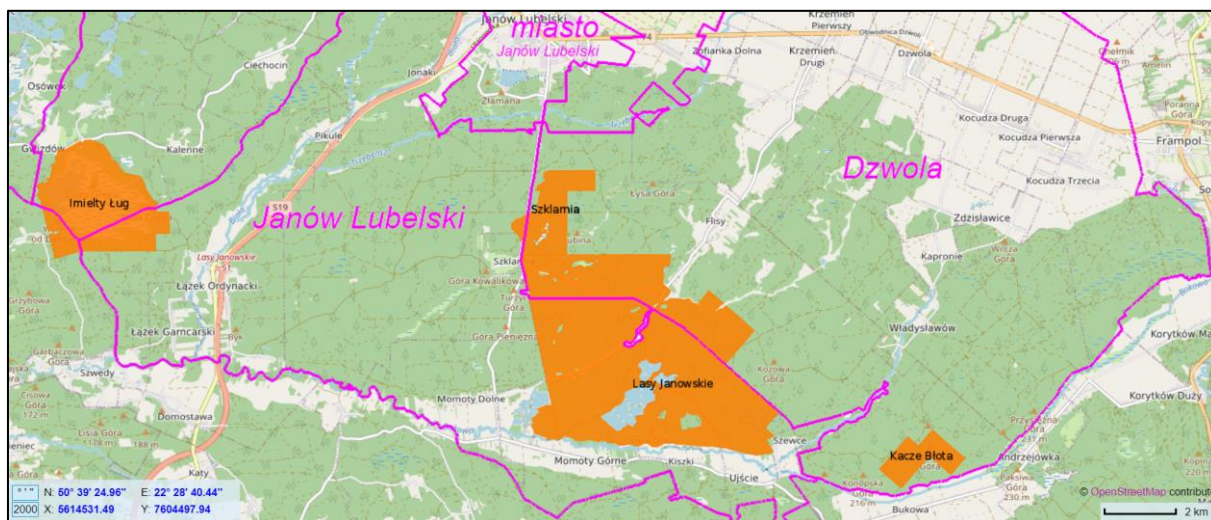
V.1. Obszary podlegające ochronie prawnej na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz innych ustaw

Powierzchnia obszarów prawnie chronionych na terenie Partnerstwa wynosi łącznie 40 233,81 ha, co stanowi ok. 75 % ogólnej powierzchni. Obszary wyróżniające się szczególnymi wartościami i funkcjami przyrodniczymi oraz walorami krajobrazowymi objęto ochroną obszarową. Na analizowanym terenie ustanowiono:

Pomniki przyrody

Zgodnie z informacjami z Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody (<https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>) na terenie Partnerstwa ustanowiono 81 pomników przyrody, w większości w postaci drzew, ale także źródeł i zespołów źródeł: gmina Dzwola – 10 pomników, gmina Godziszów – 1 pomnik, gmina Janów Lubelski – 57 pomników, gmina Modliborzyce - 13 pomników.

Rezerwy przyrody

Ryc. 13. Rezerwy przyrody w gminach Modliborzyce, Janów Lubelski i Dzwola.

Źródło: <https://janow.geoportal2.pl>

Rezerwat przyrody Imielty Ług

Gminy: Modliborzyce, Janów Lubelski

Rezerwat torfowiskowy (biocenotyczny i fizjocenotyczny) o powierzchni 737,79 ha. Brak otuliny. Zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych z dnia 18 stycznia 1988 r. w sprawie uznania za rezerwaty przyrody (M.P. z 1988 r. Nr 5, poz. 48).

Celem ochrony jest zachowanie charakterystycznych dla Puszczy Solskiej obszarów rozległych bagien, zarastających zbiorników wodnych z rzadką i chronioną roślinnością, stanowiących ostoję ptactwa. Chroni jedno z największych na tym terenie torfowisk wysokich o miąższości około 6 metrów, torfowisk przejściowych porośniętych karłowatą sosną, bagien i borów. Wypełnia dużą międzywymową nieckę, której część zajmują stawy, będące ostoją ptactwa wodnego. W części środkowej znajduje się naturalnie zarastający staw podzielony groblą na dwa zbiorniki Imielty Ług i Radełko. Torfowisko porasta bór bagienny, a otacza je bór wilgotny. Na wydmach przylegających, z których jedna wcina się daleko w torfowisko wyrasta bór świeży. W rezerwacie stwierdzono obecność około 500 gatunków roślin naczyniowych, których 27 jest objętych ochroną. Około 100 gatunków ptaków ma tu doskonałe warunki rozwoju. Stwierdzono, że występuje tu orzeł bielik. Zinventaryzowano ponad tysiąc gniazd mewy śmieszki.

Rezerwat przyrody Lasy Janowskie

Gminy: Dzwola, Janów Lubelski

Powierzchnia 2 676,87 ha. Brak otuliny. Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 18 maja 1984 r. w sprawie uznania za rezerwaty przyrody (M.P. z 1984 r. Nr 15, poz. 108). Zarządzenie Nr 11/2020 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 18 listopada 2020 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych. Zarządzenie nr 8/1/2023 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 10 marca 2023 zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody "Lasy Janowskie".

Cel środowiskowy dla obszaru: Zachowanie kompleksu ekosystemów, w tym wodno-błotnych (wymaga: powstrzymania odpływu wody i przywrócenia bagiennych warunków wodnych w borach bagiennych i na torfowiskach, zachowania stawów, zachowania w stanie naturalnym rzeki Branew, zachowania na wilgotnych łąkach naturalnych warunków wodnych lecz umożliwiających ich koszenie).

Rezerwat przyrody Kacze Błota

Gminy: Dzwola

Powierzchnia rezerwatu wnosi 168,67 ha. Brak otuliny. Zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych z dnia 18 stycznia 1988 r. w sprawie uznania za rezerwaty przyrody (M.P. z 1988 r. Nr 5, poz. 48). Znaleźć tu można rośliny chronione i rzadkie (16 gat.), a wśród nich 3 gatunki rosiczek: okrągłolistna, pośrednia, długolistna oraz storczyk krwisty, bagno zwyczajne, turzyca strunowa, przygiełka biała, sit sztywny. W rezerwacie występuje cietrzew.

Cel środowiskowy dla obszaru: Zachowanie charakterystycznych elementów dawnej Puszczy Solskiej (wymaga wg ustanawianych zadań ochronnych: odtworzenie bagiennych warunków wodnych; zapobieżenie przesuszaniu terenu rezerwatu i powstrzymanie odpływu wody z terenu rezerwatu; zablokowanie odpływu wody rowami).

Rezerwat przyrody Szklarnia

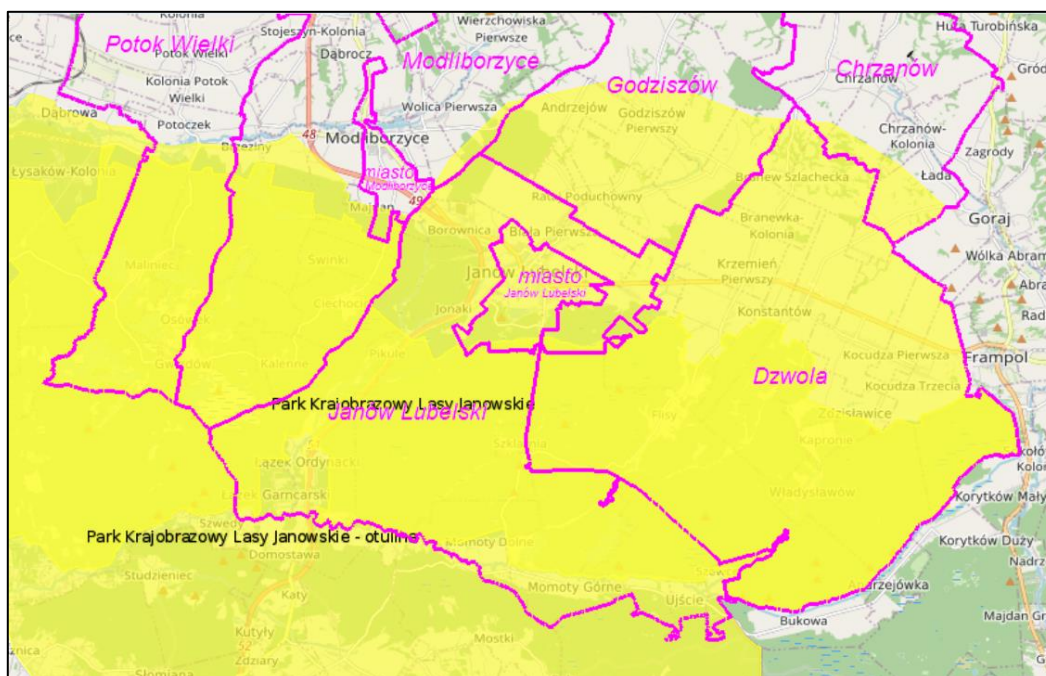
Gminy: Dzwola, Janów Lubelski

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii rozwoju ponadlokalnego dla gmin: Dzwola, Godziszów, Janów Lubelski i Modliborzycze

Powierzchnia rezerwatu wynosi 278,32 ha. Brak otuliny. Zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych z dnia 3 marca 1989 r. w sprawie uznania za rezerwaty przyrody (M.P. z 1989 r. Nr 9, poz. 77).

Celem ochrony jest zachowanie fragmentu dawnej Puszczy Solskiej, obejmującego głównie drzewostany naturalnego pochodzenia ze znacznym udziałem jodły.

Parki krajobrazowe i obszary chronionego krajobrazu

Ryc. 14. Park krajobrazowy Lasy Janowskie wraz z otuliną (gminy: Modliborzycze, Dzwola, Janów Lubelski).

Źródło: <https://janow.geoportal2.pl>

Park Krajobrazowy Lasy Janowskie

Gminy: Modliborzycze, Dzwola, Janów Lubelski

Powierzchnia parku wynosi 40 122,00 ha, natomiast powierzchnia otuliny 60 537,0 ha. Uchwała Nr II/12/84 WRN w Tarnobrzegu z dnia 3 października 1984 r. w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego Lasy Janowskie (Dz. Urz. Woj. Tarnobrzegskiego Nr 9, poz.73 z 1984 r.). Rozporządzenie Nr 13 Wojewody Lubelskiego z dnia 6 maja 2005 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony Parku Krajobrazowego "Lasy Janowskie" (Dz. Urz. Województwa Lubelskiego z 2005 r. Nr 117, poz. 2221).

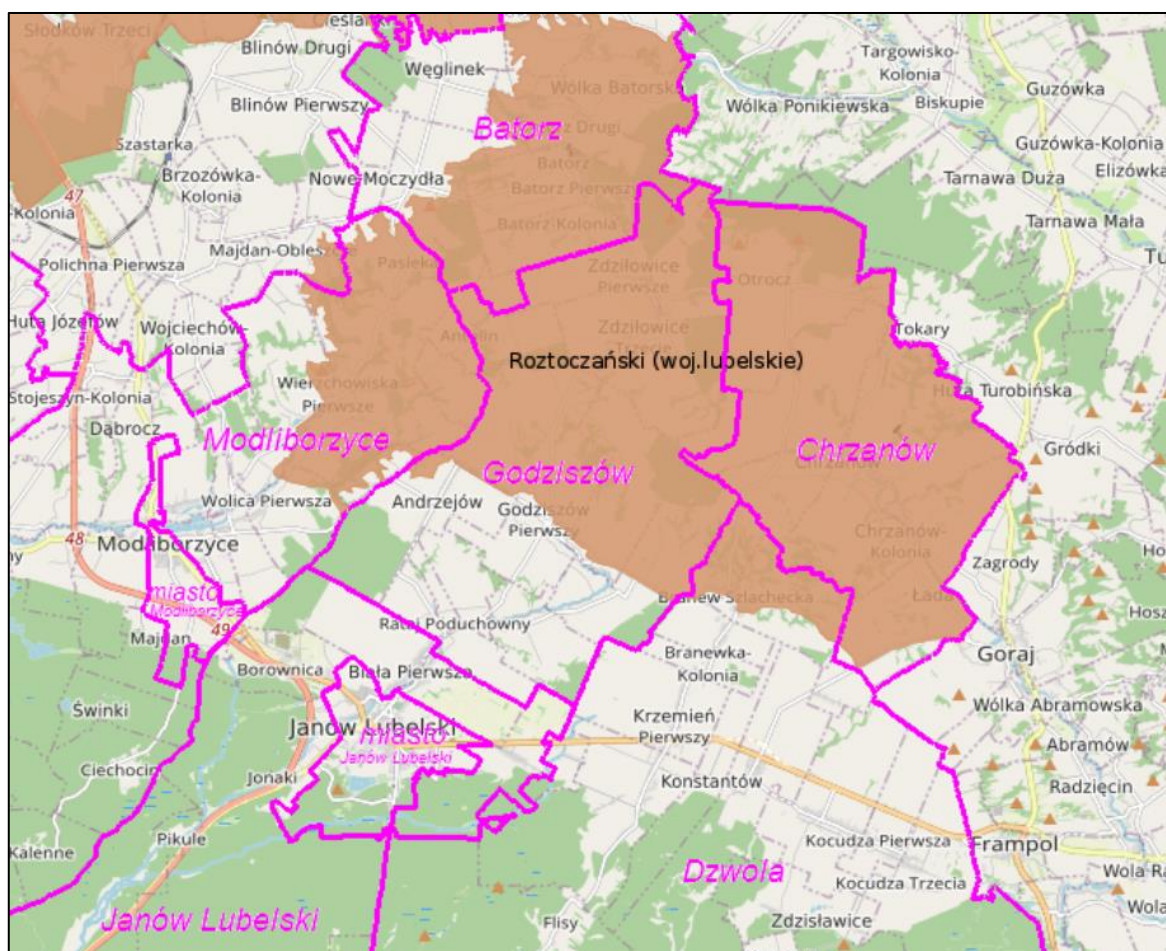
Cele ochrony Parku:

1. dla ochrony przyrody nieożywionej:
 - 1) zachowanie charakterystycznych elementów przyrody nieożywionej, stanowiących świadectwo przeszłości geologicznej regionu, w tym także zjawisk i obiektów o charakterze antropogenicznym;
 - 2) podtrzymanie naturalnych procesów kształtujących powierzchnię ziemi, zachowanie warunków siedliskowych do funkcjonowania ekosystemów oraz zachowanie reliktowych zabytków przyrody nieożywionej;

- 3) ograniczanie antropogenicznych przekształceń powierzchni ziemi;
 - 4) udostępnianie dla celów naukowych, edukacyjnych i krajoznawczych cennych obiektów przyrody nieożywionej;
 - 5) zachowanie walorów środowiska wodnego Parku, osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych,
2. dla ochrony przyrody ożywionej:
- 1) szaty roślinnej:
 - a) zapewnienie trwałości lokalnych populacji gatunków roślin chronionych, rzadkich i zagrożonych;
 - b) utrzymanie wysokiej różnorodności flory charakterystycznej dla Parku;
 - c) ograniczanie procesu neofityzacji flory;
 - d) zachowanie pełnego inwentarza zbiorowisk roślinnych, w szczególności naturalnych i półnaturalnych, a także antropogenicznych związanych z tradycyjnymi formami zagospodarowania (fitocenozy segetalne), zachowanie wszystkich istotnych i charakterystycznych dla środowiska przyrodniczego typów ekosystemów,
 - 2) dla ochrony fauny:
 - a) utrzymanie wysokiej różnorodności fauny charakterystycznej dla Parku;
 - b) zapewnienie trwałości lokalnych populacji gatunków zwierząt chronionych, rzadkich i zagrożonych;
 - c) zachowanie korytarzy ekologicznych,
 - 3) utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów,
3. dla ochrony dóbr kultury:
- 1) ochrona, zachowanie i udostępnianie miejsc pamięci narodowej oraz śladów historii regionu;
 - 2) ochrona i zachowanie pojedynczych obiektów kulturowych, jak kapliczki, krzyże przydrożne i mogiły;
 - 3) zachowanie charakterystycznych cech architektury wiejskiej: budownictwa drewnianego;
 - 4) utrzymanie i przywracanie tradycji lokalnych i zachowanych elementów kultury wiejskiej;
 - 5) udostępnianie istniejących zasobów kulturowych dla celów naukowych, krajoznawczych i edukacyjnych.
4. dla ochrony walorów krajobrazu:
- 1) utrzymanie swoistych cech krajobrazu oraz przeciwdziałanie jego fragmentacji i dysharmonii;
 - 2) zachowanie różnorodnych odsłoneń geologicznych oraz wychodni skalnych;
 - 3) zachowanie indywidualności krajobrazów na poziomie regionalnym i lokalnym;
 - 4) tworzenie ładu przestrzennego o zrównoważonym, harmonijnym układzie elementów naturalnych oraz kulturowych.

Cel środowiskowy dla obszaru: Ochrona przyrody i krajobrazu w warunkach zrównoważonego rozwoju. Eliminacja lub ograniczanie zagrożeń dla przyrody i krajobrazu. W szczególności: niewielkie cieki, bagna, stawy rybne, torfowiska wysokie, torfowiska niskie, torfowiska przejściowe, źródłiska, bory bagienne, olsy, łągi, flora i fauna ekosystemów wodno-błotnych w szczególności ptaki wodno-błotne. Zachowanie naturalnego charakteru przyrody nieożywionej. Zachowanie, a w miarę potrzeb wzbogacanie różnorodności śródleśnych zbiorników i cieków wodnych. Przywrócenie oraz utrzymanie właściwych stosunków wodnych oraz utrzymanie wysokiej jakości i właściwego składu fizyko - chemicznego wód. Przeciwdziałanie procesom negatywnie wpływającym na przyrodę takim jak: przesuszanie bądź podtapianie obszarów leśnych, osuszanie torfowisk, zmniejszenie retencji, nawożenie stawów rybnych. Renaturalizacja siedlisk zmienionych lub zniekształconych wskutek niewłaściwego gospodarowania, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów bagiennych i torfowisk. Spowolnienie sztucznie przyspieszonego w ostatnich latach odpływu wód autogenicznych Parku w okresie całego roku, a szczególnie w okresie wegetacyjnym (półrocze letnie), renaturalizacja terenów niepotrzebnie osuszonych. Nie wykonywanie melioracji, z wyjątkiem miejsc, gdzie poziom wód powoduje podtopienia użytków rolnych, gospodarstw, dróg i terenów leśnych, pod warunkiem, że nie jest to sprzeczne z

zasadami gospodarki w ostojach głuszcza i obszarach Natura 2000. Wskazanie rejonów oraz określenie technik renaturalizacji stosunków wodnych Parku, głównie przez spowalnianie odpływu systemami rowów melioracyjnych, zwiększenie uwilgotnienia torfowisk. Zachowanie w stanie zbliżonym do naturalnego oraz odtwarzanie śródleśnych zbiorników i cieków wodnych. Odtwarzanie zniszczonych urządzeń piętrzących lub budowa nowych, służących do zatrzymywania wody w ciekach, rowach i zabagnieniach terenu. Zachowanie w dolinach rzek łęgów, olsów i innych naturalnych formacji przyrodniczych jako ostoi rzadkich zwierząt i roślin, oraz regulatorów wilgotności siedlisk i klimatu lokalnego. Dna dolin rzecznych wyłącza się z lokalizacji nowej zabudowy. Weryfikacja wielkości poboru wód podziemnych, uwzględniająca potrzeby ochrony ekosystemów hydrogenicznych. Spowalnianie odpływu wód, zwłaszcza z rejonu mis torfowiskowych, przez wypłykanie rowów i przekształconych cieków odprowadzających wody z torfowisk, utworzenie systemu przewałów lub zastawek piętrzących itp., budowę nowych i modernizację istniejących urządzeń hydrotechnicznych na uregulowanych odcinkach cieków wodnych. Zachowanie koryt rzecznych, stawów, torfowisk i terenów podmokłych w stanie zbliżonym do naturalnego. Ochrona naturalnego charakteru koryt i dolin rzecznych. Ochrona torfowisk przed wydobywaniem torfu.

Ryc. 15. Roztoczański Obszar Chronionego Krajobrazu (gminy: Godziszów, Modliborzyce, Dzwola).

Źródło: <https://janow.geoportal2.pl>

Roztoczański Obszar Chronionego Krajobrazu

Gminy: Godziszów, Modliborzyce, Dzwola

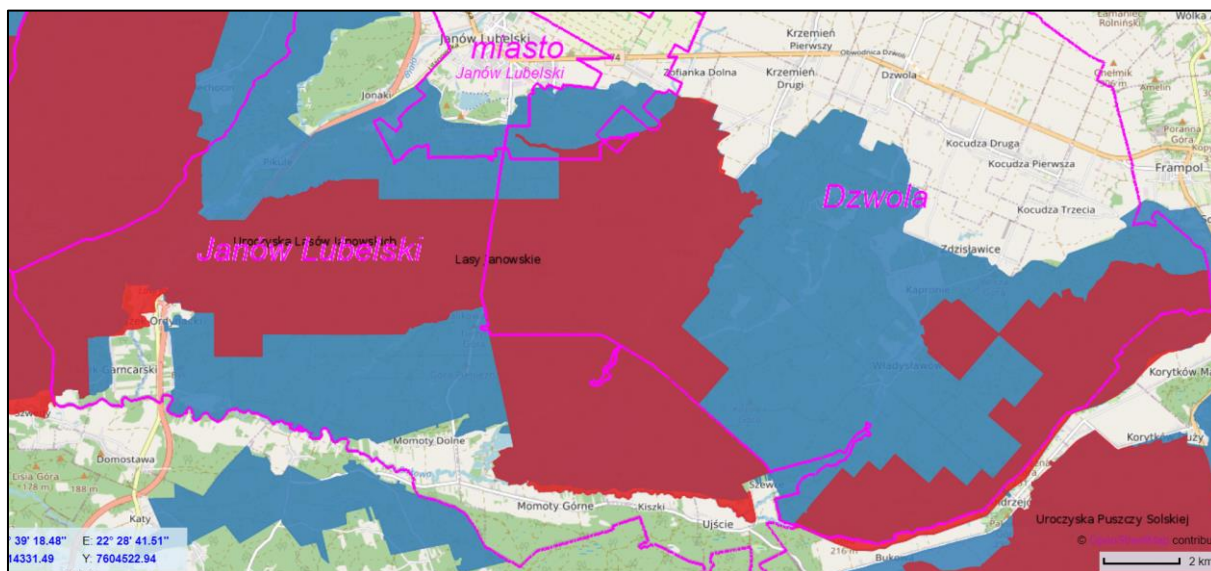
Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii rozwoju ponadlokalnego dla gmin: Dzwola, Godziszów, Janów Lubelski i Modliborzyce

Powierzchnia 20 000,0 ha. Rozporządzenie Nr 1 Wojewody Tarnobrzskiego z dnia 5.01.1996 r., w sprawie ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Tarn. Nr 1, poz. 1).

Roztoczański Obszar Chronionego Krajobrazu obejmuje cenne obszary źródłiskowe. Lessowe wzgórza pocięte są malowniczymi jarami i wąwozami z zachowanymi fragmentami rzadkich zbiorowisk roślinnych.

Cel środowiskowy dla obszaru: Zachowanie wyróżniającego się krajobrazu o zróżnicowanych ekosystemach, jego potencjału dla turystyki i wypoczynku oraz funkcji korytarzy ekologicznych. Zachowanie oraz poprawa stosunków wodnych poprzez ograniczanie nadmiernego odpływu wód, gospodarowanie zasobami wodnymi w sposób uwzględniający potrzeby ekosystemów wodnych i wodno-błotnych, zachowanie naturalnego charakteru rzek, cieków wodnych, zbiorników wodnych i starorzeczy, ochrona funkcji obszarów źródłiskowych o dużych zdolnościach retencyjnych; zachowanie lub przywracanie dobrego stanu ekologicznego wód. Ochrona i kształtowanie zadrzewień nadwodnych. Ochrona specyficznych cech krajobrazu Rzotocza Zachodniego, w tym naturalnych form rzeźby terenu (sieci wąwozów lessowych). Tworzenie i ochrona korytarzy ekologicznych, umożliwiających migrację gatunków.

Obszary Natura 2000

Ryc. 16. Obszary Natura 2000: Uroczyska Lasów Janowskich PLH060031 i Lasy Janowskie PLB060005 (gminy: Modliborzyce, Dzwola, Janów Lubelski).

Źródło: <https://janow.geoportal2.pl>

Uroczyska Lasów Janowskich PLH060031

Gminy: Modliborzyce, Dzwola, Janów Lubelski

Powierzchnia obszaru wynosi 34 230,08 ha. Decyzja Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039) (2009/93/WE). Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 13 września 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Uroczyska Lasów Janowskich (PLH060031) (Dz. U. z 2023 r. poz. 2164).

Cel środowiskowy dla obszaru: Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony:

a) siedliska przyrodnicze będące przedmiotem ochrony:

- 1) 2330 Wydmny śródlądowe z murawami napiaskowymi (*Corynephorus*, *Agrostis*);
- 2) 3130 Brzegi lub osuszane dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z *Littorelletea*, *Isoëto Nanojuncetea*;
- 3) 3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (*Ranunculion fluitantis*);
- 4) 4030 Suche wrzosowiska (*Calluno-Genistion*, *Pohlio Callunion*, *Calluno-Arctostaphyilion*);
- 5) 6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*);
- 6) 6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* – płaty bogate florystycznie);
- 7) 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*);
- 8) 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*);
- 9) 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe);
- 10) 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*);
- 11) 7150 Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion*;
- 12) 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*);
- 13) 91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne;
- 14) 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe;
- 15) 91P0 Wyżynny jodłowy bór mieszany (*Abietetum polonicum*).

b) gatunki roślin będące przedmiotem ochrony:

- 1) sasanka otwarta *Pulsatilla patens*;
- 2) starodub łąkowy *Angelica palustris* (= *Ostericum palustre*).

c) gatunki zwierząt innych niż ptaki, będące przedmiotem ochrony:

- 1) bóbr europejski *Castor fiber*; populacja osiadła;
- 2) czerwonończyk nieparek *Lycaena dispar*; populacja osiadła;
- 3) głowacz białopłetwy *Cottus gobio*; populacja osiadła;
- 4) kumak nizinny *Bombina bombina*; populacja osiadła;
- 5) minóg strumieniowy *Lampetra planeri*; populacja osiadła;
- 6) modraszek nausitous *Maculinea (Phengaris) nausithous*; populacja osiadła;
- 7) modraszek telejus *Maculinea (Phengaris) teleius*; populacja osiadła;
- 8) mopek *Barbastella barbastellus*; populacja rozrodcza;
- 9) nocek Bechsteina *Myotis bechsteini*; populacja rozrodcza;
- 10) nocek duży *Myotis myotis*; populacja rozrodcza;
- 11) piskorz *Misgurnus fossilis*; populacja osiadła;
- 12) różanka *Rhodeus sericeus amarus*; populacja osiadła;
- 13) szlaczkoń szafrańiec *Colias myrmidone*; populacja osiadła;
- 14) traszka grzebieniasta *Triturus cristatus (Triturus cristatus cristatus)*; populacja osiadła;
- 15) trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia*; populacja osiadła;
- 16) wilk *Canis lupus*; populacja osiadła;
- 17) wydra *Lutra lutra*; populacja osiadła;
- 18) zalotka większa *Leucorhinia pectoralis*; populacja osiadła.

Gminy: Modliborzyce, Dzwola, Janów Lubelski

Powierzchnia obszaru wynosi 60 235,75 ha. Obszar wyznaczony w 2004 r. (zmiana granic w 2007 r.). Obecnie obowiązującym aktem wyznaczającym obszar jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. z 2011 r. Nr 25, poz. 133). Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 8 lutego 2021 roku w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Lasy Janowskie PLB060005.

Cel środowiskowy dla obszaru: Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony – gatunki ptaków:

- Włochatka *Aegolius funereus* (kod - A223),
- Lelek *Caprimulgus europaeus* (kod - A224),
- Bocian czarny *Ciconia nigra* (kod - A030),
- Błotniak stawowy *Circus aeruginosus* (kod - A081),
- Dzięcioł czarny *Dryocopus martius* (kod – A236).
- Bielik *Haliaeetus albicilla* (kod - A075),
- Bączek *Ixobrychus minutus* (kod - A022),
- Dzięcioł zielonosiwy *Picus canus* (kod – A234),
- Głuszc Tetrao *urogallus* (kod - A108).

Użytki ekologiczne

Gmina Dzwola

1) łąki zabagnione o powierzchni 1,32 ha; na terenie Nadleśnictwa Janów Lubelski: Leśnictwo Zofianka: oddz. 92f.

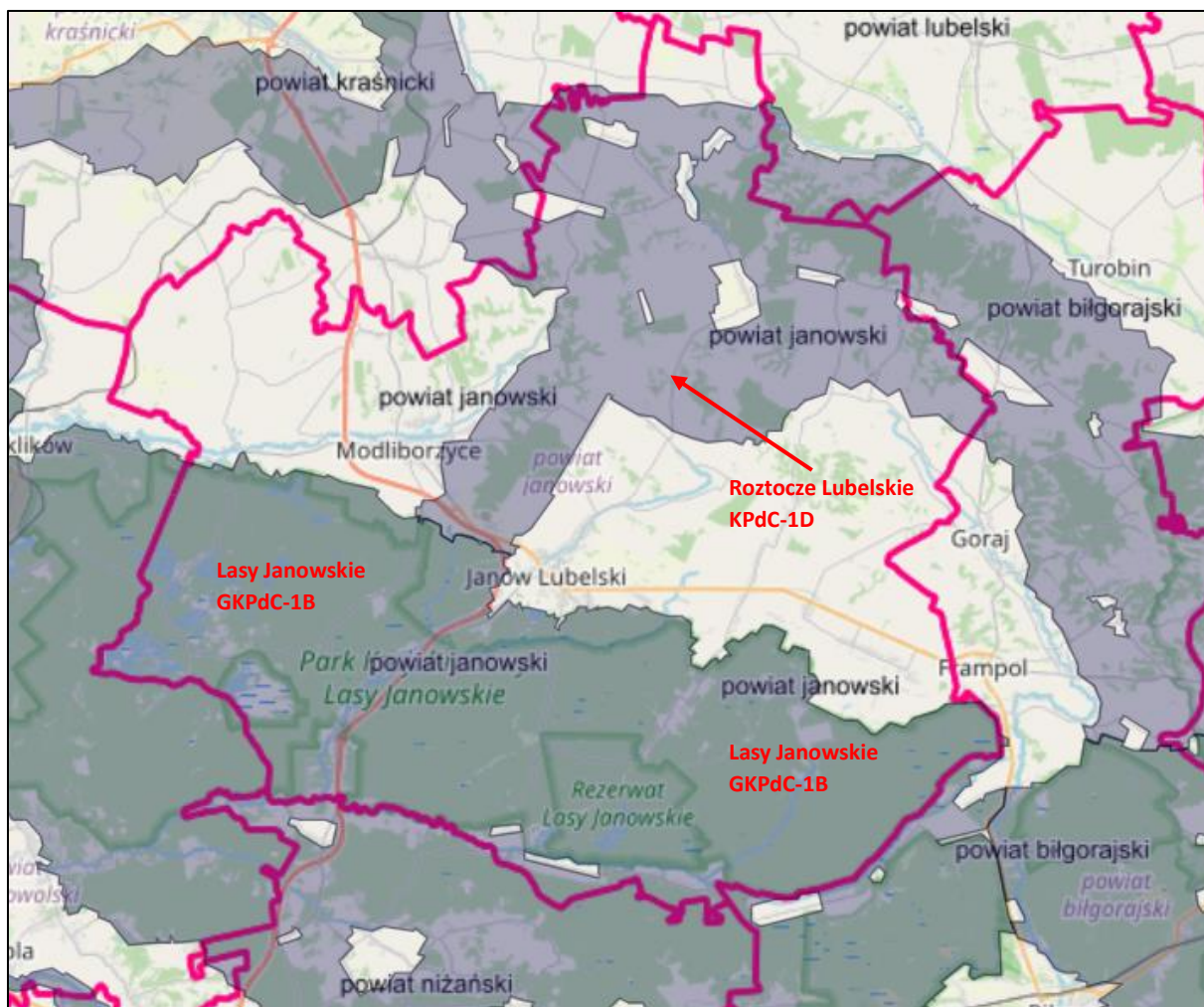
Gmina Janów Lubelski

1) torfowisko o pow. 1 ha; Obręb Modliborzyce, numer oddziału 215f;
2) bagno o pow. 0,4 ha; obręb Janów, numer oddziałów 285g;
3) siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków o pow. 0,97 ha; obręb Janów, numer oddziałów 305b.

Gmina Modliborzyce

1) bagno o pow. 0,74 ha; Obręb Modliborzyce, numer oddziału 134m;
2) bagno o pow. 0,97 ha; Obręb Modliborzyce, numer oddziału 114c,d;
3) bagno o pow. 1,57 ha; Obręb Modliborzyce, numer oddziału 42f,g;
4) kępa drzew i krzewów o pow. 1,69 ha; Obręb Modliborzyce, numer oddziału 26b.

Projektowane korytarze ekologiczne

Ryc. 17. Projektowane korytarze ekologiczne na terenie powiatu janowskiego. Źródło: <https://mapa.korytarze.pl/>

Przez obszar Partnerstwa przebiegają dwa projektowane korytarze ekologiczne o znaczeniu krajowym (ryc. 17): Lasy Janowskie (GKPdC-1B) oraz Rostocze Lubelskie (KPdC-1D).

Na obszarze Partnerstwa nie ma obiektów przyrodniczych podlegających ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym.

V.2. Zabytki

Zgodnie z Obwieszczeniem Nr 1/2023 Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Lublinie z dnia 24 stycznia 2023 r. w sprawie wykazu zabytków wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa lubelskiego i do rejestru zabytków archeologicznych województwa lubelskiego, na obszarze Partnerstwa znajdują się obiekty zabytkowe wykazane w tab. 8.

Tab. 8. Obiekty zabytkowe wpisane do rejestru „A” zabytków nieruchomych w gminach Dzwola, Godziszów, Janów Lubelski i Modliborzycze.

Lp.	Miejscowość	Gmina	Obiekt zabytkowy	Nr rejestru
1.	Branew	Dzwola	kościół paraf. pw. św. Anny, w gran. części działki wskazanej w dec., wg zał.	A/359

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii rozwoju ponadlokalnego dla gmin: Dzwola, Godziszów, Janów Lubelski i Modliborzyce

Lp.	Miejscowość	Gmina	Obiekt zabytkowy	Nr rejestru
2.	Flisy	Dzwola	cmentarz partyzancki z 1944 r., ogrodzony murem, zw. „Porytowe Wzgórze”, w gran. wg zał.	A/351
3.	Andrzejów	Godziszów	mogiła wojenna z 1812 r. żołnierzy armii napoleońskiej, w gran. wg zał. (na działce wskazanej w dec.)	A/322
4.	Janów Lubelski	Janów Lubelski	zespół klasztorny poddominikański: kościół paraf. pw. św. Jana Chrzciciela z wystrojem wnętrza, wyposażeniem, kaplica Objawienia, klasztor, brama – dzwonnica, mur z bramkami, drzewostan w obrębie cmentarza kościelnego	A/384
5.	Janów Lubelski	Janów Lubelski	cmentarz wojenny z I wojny świat., w gran. wału ziemnego, otaczającego cmentarz, wg zał.	A/216
6.	Janów Lubelski	Janów Lubelski	stara część cmentarza rzymskokat., w gran. wg zał.	A/935
7.	Janów Lubelski	Janów Lubelski	teren dawnego cmentarza przykościelnego z nagrobkami, relikami kościoła i schodów oraz starodrzewiem, w gran. wg zał.	A/358
8.	Janów Lubelski	Janów Lubelski	zespół budynków d. więzienia	A/243
9.	Janów Lubelski	Janów Lubelski	budynek d. kancelarii Obwodu Ordynacji Zamojskiej, wraz z działką wskazaną w dec., w gran. wg zał. mapy	A/1
10.	Janów Lubelski	Janów Lubelski	dom mieszkalny (d. Kasa Powiatu)	A/572
11.	Momoty Górne	Janów Lubelski	zespół kościoła paraf. rzymskokat. pod wezw. św. Wojciecha: kościół paraf. wraz z wystrojem wnętrza (w tym detalem architektonicznym, elementami zdobnictwa i stałego wyposażenia), fontanna zw. „Fontanną Płaczącą”, kaplica tzw. „Grota Zniewolenia” i „Grota Wyzwolenia” wraz z wystrojem wnętrza (w tym detalem architektonicznym, elementami zdobnictwa i stałego wyposażenia), 4 kapliczki wraz z dekoracją plastyczną wnętrza, teren na którym zlokalizowany jest w/w zespół w gran. działki wskazanej w dec., wg zał. mapy	A/724
12.	Stojeszyn Pierwszy	Modliborzyce	cmentarz epidemiczny (choleryczny), na działkach wskazanych w dec., wg zał. planu	A/283
13.	Wierzchowiska Pierwsze	Modliborzyce	kapliczka z cmentarza epidemicznego II (cholerycznego), na działce wskazanej w dec., w gran. wg zał.	A/255
14.	Wierzchowiska Pierwsze	Modliborzyce	kapliczka z pagórkiem cmentarza epidemicznego I (cholerycznego), na działce wskazanej w dec., w gran. wg zał.	A/254
15.	Wierzchowiska Drugie	Modliborzyce	zespół dworsko-parkowy (wraz ze strefami ochrony konserwatorskiej), w gran. wg zał. planu	A/419
16.	Bilsko	Modliborzyce	cmentarz wojenny, katolicki z 1812 r., w gran. wg zał. planu (na działce wskazanej w dec.)	A/342
17.	Modliborzyce	Modliborzyce	układ urbanistyczny Modliborzyc- w gran. wg zał. mapy	A/566

Lp.	Miejscowość	Gmina	Obiekt zabytkowy	Nr rejestru
18.	Modliborzycze	Modliborzycze	zespół kościoła paraf. pw. św. Stanisława Bpa: kościół z wyposażeniem wnętrza w zabytki ruchome, drzewostan w granicach ogrodzenia cmentarza kościelnego oraz znajdującymi się na terenie cmentarza: dzwonnica, ludową kapliczką	A/200
19.	Modliborzycze	Modliborzycze	stara część cmentarza katolickiego z 1827 r., w gran. wg zał. planu	A/803
20.	Modliborzycze	Modliborzycze	d. bożnica wraz z najbliższym otoczeniem w gran. niezabudowanego terenu (tj. działki wskazanej w dec.), wg zał. mapy	A/452

Źródło: Obwieszczenie Nr 1/2023 Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Lublinie z dnia 24 stycznia 2023 r. w sprawie wykazu zabytków wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa lubelskiego i do rejestru zabytków archeologicznych województwa lubelskiego (Dz. Urzędowy Województwa Lubelskiego z dnia 26 stycznia 2023 r., Poz. 499)

V.3. Problemy ochrony środowiska

Z analiz zamieszczonych w aktualnym Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Janowskiego na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024 wynika, że najistotniejszymi problemami są:

w zakresie jakości powietrza:

- niezadowalająca pyłowa jakość powietrza w ośrodkach miejskich (pył zawieszony i benzo/a/piren w pyłe);
- przekroczenia poziomu celu długoterminowego dla ozonu;
- wysoki poziom zużycia węgla w indywidualnych paleniskach domowych;
- niewielkie wykorzystanie potencjału odnawialnych źródeł energii.

w zakresie gospodarowania wodami:

- niezadowalająca jakość wód powierzchniowych;
- wysoka podatność małych i płytkich zbiorników wodnych na degradację;
- lokalne występowanie deficytu wód podziemnych;
- znaczny stopień uregulowania koryt rzecznych zwłaszcza małych rzek;
- duże zagrożenie suszą glebową i hydrologiczną (niżówki).

w zakresie gospodarki wodno-ściekowej:

- rażąca dysproporcja między stanem zwodociągowania i skanalizowania obszarów wiejskich i miejskich;
- niezadowalający stan gromadzenia i oczyszczania ścieków na obszarach o rozproszonej zabudowie.

V.4. Potencjalne zmiany istniejącego stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

W przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu będą pogłębiały się zidentyfikowane problemy ochrony środowiska (sekcja V.3). Mogą wydłużyć się w realizacji działania, które korzystnie wpływają na kondycję środowiska. Ograniczone zostaną możliwości finansowania rozwoju energetyki opartej o odnawialne źródła energii (OZE), w szczególności instalacji fotowoltaicznych i indywidualnych źródeł OZE. Projektowany dokument programowy zawiera szereg działań, które pozwolą na rozwiązywanie najważniejszych aktualnych problemów dotyczących ochrony środowiska. W szczególności dotyczy to ograniczania emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego (termomodernizacja budynków, instalowanie pomp ciepła), ograniczania emisji gazów cieplarnianych i adaptacji do zmian klimatu (rozwój odnawialnych źródeł energii – fotowoltaika), oszczędności wykorzystania surowców nieodnawialnych, jak również poprawy jakości wód oraz retencjonowania wody.

VI. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

Dokumenty strategiczne opracowywane na poziomie krajowym i wojewódzkim implementują cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, w tym wspólnotowym. Najistotniejsze, aktualne cele ochrony środowiska zawarte w dokumentach strategicznych przedstawiono poniżej. Należy podkreślić, że w projekcie Strategii kluczowe cele ochrony środowiska zostały uwzględnione. Cele projektowanego dokumentu są zgodne z celami: Polityki ekologicznej państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej, Krajowego planu na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030, Polityki energetycznej Polski do 2040 r., a także Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wdrażanie prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska zapewni w szczególności realizacja celu strategicznego 3 - *Zadbane i szanowane środowisko naturalne, wykorzystywane w sposób zrównoważony, odporne na wyzwania klimatyczne, stanowiące zachętę do życia i odwiedzania ziemi Janowskiej* oraz towarzyszące temu celowi kierunki działań:

- wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych dla celów turystyki i rekreacji, z równoczesną ochroną, szczególnie zasobów nieodnawialnych, jak krajobraz naturalny,
- ochrona zasobów wody poprzez realizację programu małej retencji,
- ograniczanie niskiej emisji, w tym wymiana źródeł ciepła na generujące mniej zanieczyszczeń lub zeroemisyjne, powszechna termomodernizacja budynków, monitoring poziomu zanieczyszczeń,
- tworzenie sprawnego systemu gospodarowania surowcami-odpadami, a także znaczące zwiększenie dostępności infrastruktury kanalizacyjnej, w ramach aglomeracji,
- rozwój instalacji produkujących i magazynujących energię ze źródeł odnawialnych,
- prowadzenie edukacji ekologicznej,
- promocja pierwszeństwa wykorzystania komunikacji publicznej i roweru w stosunku do samochodów osobowych,
- zapewnienie rozwiązań budujących odporność miast i gmin na efekty zmian klimatycznych (zielona i błękitna infrastruktura, wyposażenie służb usuwających skutki gwałtownych zjawisk).

Ósmy Program działań Unii Europejskiej na rzecz środowiska (Rada UE przyjęła 8 program działań w zakresie środowiska 29 marca 2022 r.; Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ogólnego unijnego programu działań w zakresie środowiska do 2030 r. COM(2020) 652 final. Bruksela, dnia 14.10.2020 r. określa następujące cele dla Unii Europejskiej do 2030 r.:

- a) nieodwracalne i stopniowe ograniczenie emisji gazów cieplarnianych oraz wzmocnienie ich pochłaniania przez naturalne i inne pochłaniacze w Unii w celu osiągnięcia celu redukcji emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. oraz osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r., jak określono w rozporządzeniu (UE);
- b) stałe postępy w zakresie wzmocnienia zdolności przystosowawczych, zwiększenia odporności i ograniczenia wrażliwości na zmianę klimatu;
- c) dążenie do modelu regeneracyjnego wzrostu, który daje planecie więcej niż sam bierze, oddzielenia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów i degradacji środowiska oraz przyspieszenie przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym;
- d) dążenie do osiągnięcia zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń na rzecz nietoksycznego środowiska, w tym powietrza, wody i gleby, oraz ochrony zdrowia i dobrostanu obywateli przed zagrożeniami i skutkami związanymi ze środowiskiem;
- e) ochrona, zachowanie i przywrócenie różnorodności biologicznej oraz wzmocnienie kapitału naturalnego, zwłaszcza powietrza, wody, gleby oraz ekosystemów leśnych, słodkowodnych, podmokłych i morskich;
- f) promowanie zrównoważenia środowiskowego i ograniczenie największych presji środowiskowych i klimatycznych związanych z produkcją i konsumpcją, w szczególności w obszarze energii, rozwoju przemysłu, budownictwa i infrastruktury, mobilności i systemu żywnościowego.

Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej (Rada Ministrów uchwaliła dokument 16 lipca 2019 r.) określa cel główny w następujący sposób – „Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców”. Dokument ten określa też cele i działania w nawiązaniu do kluczowych komponentów środowiska:

- **Woda:** Wzmocnienie ochrony przed powodzią i suszą. Zapewnienie mieszkańcom zaopatrzenie w dobrej jakości wodę. Budowa nowych i modernizacja istniejących oczyszczalni ścieków.
- **Powietrze:** Poprawa jakości powietrza poprzez wymianę i likwidację nieefektywnych kotłów i ograniczanie emisji z transportu drogowego. Wsparcie dla gmin w przygotowaniu programów ograniczania niskiej emisji. Modernizacja istniejących i rozwój nowych sieci ciepłowniczych. Upowszechnienie wykorzystania energii elektrycznej do celów grzewczych.
- **Powierzchnia ziemi:** Utrzymanie produktywności gruntów rolnych i leśnych poprzez ograniczanie przeznaczenia ich na inne cele. Doprowadzenie do powszechniejszego wykorzystywania obszarów przemysłowych na cele inwestycyjne.
- **Przyroda i krajobraz:** Obiektywna ocena i weryfikacja powierzchni chronionych. Usprawnienie zarządzania siecią Natura 2000. Wskazanie, we współpracy z samorządami, najcenniejszych, priorytetowych krajobrazów Polski i zapewnienie ich ochrony. Sfinansowanie przedsięwzięć dotyczących ochrony zagrożonych gatunków i siedlisk przyrodniczych oraz rozwoju terenów zieleni i terenów wodnych (tzw. zielonej i błękitnej infrastruktury).

- **Gospodarka odpadami:** Ograniczenie powstawania odpadów. Inwestycje związane z prawidłowym gospodarowaniem odpadami. Modernizacja oczyszczalni ścieków pod kątem wdrożenia w nich podejścia gospodarki o obiegu zamkniętym.
- **Klimat:** Opracowanie polityki redukcji emisji gazów cieplarnianych z transportu, rolnictwa, gospodarki odpadami oraz sektora komunalno-bytowego. Wsparcie inwestycji w odnawialne źródła energii. Modernizacja elektrociepłowni, ciepłowni i elektrowni. Rozwój transportu niskoemisyjnego i zeroemisyjnego. Zwiększenie pochłaniania dwutlenku węgla przez lasy poprzez realizację koncepcji Leśnych Gospodarstw Węglowych. Upowszechnienie nowoczesnego budownictwa drewnianego.
- **Adaptacja do zmian klimatu:** Wsparcie samorządów w opracowaniu i wdrażaniu planów adaptacji do zmian klimatu oraz w tworzeniu nowych terenów zieleni i terenów wodnych. Budowa niezbędnej infrastruktury przeciwpowodziowej i obiektów małej retencji. Doprowadzenie do renaturyzacji rzek i ich dolin oraz mokradł.

Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 (Dokument przyjęty przez Komitet do Spraw Europejskich na posiedzeniu w dniu 18 grudnia 2019 r.) wyznacza następujące cele klimatyczno-energetyczne na 2030 r.:

- -7% redukcji emisji gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych systemem ETS w porównaniu do poziomu w roku 2005,
- 21-23% udziału OZE w finalnym zużyciu energii brutto (cel 23% będzie możliwy do osiągnięcia w sytuacji przyznania Polsce dodatkowych środków unijnych, w tym przeznaczonych na sprawiedliwą transformację), uwzględniając:
 - 14% udziału OZE w transporcie,
 - roczny wzrost udziału OZE w ciepłownictwie i chłodnictwie o 1,1 pkt. proc. średniorocznie,
- wzrost efektywności energetycznej o 23% w porównaniu z prognozami PRIMES2007,
- redukcję do 56-60% udziału węgla w produkcji energii elektrycznej.

Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 został sporządzony w oparciu o krajowe strategie rozwoju zatwierdzone na poziomie rządowym (m.in. Strategia zrównoważonego rozwoju transportu do 2030 roku, Polityka ekologiczna państwa 2030, Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030) oraz uwzględniając projekt Polityki energetycznej Polski do 2040 r. (Rada Ministrów zatwierdziła „Politykę energetyczną Polski do 2040 r.” 2 lutego 2021 r.).

Polityka energetyczna Polski do 2040 r. jest jedną z dziewięciu zintegrowanych strategii sektorowych, wynikających ze Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Dokument zakłada m.in.:

- Rozwój odnawialnych źródeł energii (cel szczegółowy 6),
- Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji (cel szczegółowy 7)

Projektuje się wzrost udziału OZE we wszystkich sektorach i technologiach. W 2030 r. udział OZE w końcowym zużyciu energii brutto wyniesie co najmniej 23%, nie mniej niż 32% w elektroenergetyce (głównie energetyka wiatrowa i fotowoltaiczna). Nastąpi istotny wzrost mocy zainstalowanych w fotowoltaice do: ok. 5-7 GW w 2030 r. i ok. 10-16 GW w 2040 r.

Do 2040 r. potrzeby ciepłne wszystkich gospodarstw domowych pokrywane będą przez ciepło systemowe oraz przez zero- lub niskoemisyjne źródła indywidualne.

Szereg działań zostanie nakierowanych na poprawę jakości powietrza, m.in.:

- rozwój ciepłownictwa systemowego (4-krotny wzrost liczby efektywnych systemów ciepłowniczych do 2030 r.),
- niskoemisyjny kierunek transformacji źródeł indywidualnych (pompy ciepła, ogrzewanie elektryczne),
- odejście od spalania węgla w gospodarstwach domowych w miastach do 2030 r., na obszarach wiejskich do 2040 r. przy utrzymaniu możliwości wykorzystania paliwa bezdymnego do 2040 r.,
- zwiększenie efektywności energetycznej budynków,
- rozwój transportu niskoemisyjnego, w szczególności dążenie do zeroemisyjnej komunikacji publicznej do 2030 r. w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców.

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (Ministerstwo Środowiska, 2013) definiuje cel główny jako zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu.

W dokumencie tym wyznaczono następujące cele i kierunki działań (wybór):

- Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska

Dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu ma na celu usprawnienie funkcjonowania sektora w warunkach nadmiaru, jak i niedoboru wody. Zaproponowane działania zapewnią usprawnienie systemu gospodarowania wodami w Polsce, ułatwią dostęp do wody dobrej jakości, ograniczą negatywne skutki susz i powodzi, pozwolą na poprawę i utrzymanie dobrego stanu wód i ekosystemów od wód zależnych (w tym prowadzenie działań polegających na ochronie wód śródlądowych przed eutrofizacją) oraz poprawią bezpieczeństwo i efektywność ekonomiczną gospodarki wodnej.

Kierunek działań 1.3 – dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu

Konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do wahań zapotrzebowania zarówno na energię elektryczną, jak i ciepłą, m.in. poprzez wdrożenie stabilnych niskoemisyjnych źródeł energii. Istotne będzie także wykorzystanie odnawialnych źródeł energii: energii słonecznej, wiatrowej, biomasy i energii wodnej.

Kierunek działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu

Z punktu widzenia ochrony siedlisk najistotniejsze są działania związane z utrzymaniem obszarów wodno-błotnych i ich odtwarzaniem wszędzie tam, gdzie jest to możliwe. Jednocześnie istotne będą działania sprzyjające prowadzeniu zrównoważonej gospodarki leśnej w warunkach zmian klimatu, jak również przygotowaniu ekosystemów leśnych na zwiększoną presję wynikającą z nasilenia ekstremalnych zjawisk pogodowych, m.in. okresów suszy, fal upałów, gwałtownych opadów deszczu, porywistych wiatrów.

Kierunek działań 1.5 – adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie

Działania w tym zakresie powinny zmierzać do objęcia całego terytorium kraju skutecznym systemem planowania przestrzennego zapewniającego właściwe i zrównoważone wykorzystanie terenów, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych takich jak Geoportal. Jednocześnie, w sektorze budownictwa konieczne będzie uwzględnienie potencjalnego oddziaływania zjawisk ekstremalnych spowodowanych zmianami klimatu.

- Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich

Obszary wiejskie, głównie ze względu na prowadzoną tam działalność rolniczą, stanowią obszar szczególnie wrażliwy na zmiany klimatu. Fakt ten wskazuje na konieczność podjęcia działań adaptacyjnych zarówno w odniesieniu do ochrony ludności w sytuacjach kryzysowych jak i niezbędnych dostosowań w produkcji rolniczej i rybackiej.

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku. Lublin, marzec 2021 (Uchwała Nr XXIV/406/2021 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 29 marca 2021 roku) określa następujące cele strategiczne (ryc. 9):

- Cel strategiczny 1: Kształtowanie strategicznych zasobów rolnych
- Cel strategiczny 2: Wzmocnienie powiązań i układów funkcjonalnych
- Cel strategiczny 3: Innowacyjny rozwój gospodarki oparty o zasoby i potencjały regionu
- Cel strategiczny 4: Wzmacnianie kapitału społecznego

Ryc. 18. Cele strategiczne i operacyjne SRWL 2030.

W ramach celu operacyjnego 2.4. "Ochrona walorów środowiska" proponuje się działania mające zachować wysokiej jakości komponenty środowiska, a także zasoby przyrodniczych. Z jednej strony dotyczą one inwestycji służących ochronie środowiska, z drugiej zaś budowaniu świadomości ekologicznej mieszkańców regionu. W kontekście zachowania walorów środowiska ważnym aspektem jest ograniczanie wykorzystania jego zasobów nieodnawialnych. Z tego względu szczególnie istotne znaczenie ma promowanie rozwiązań służących zmianie mixu energetycznego, a także popularyzacja idei gospodarki obiegu zamkniętego.

Kierunki działań/Kierunki interwencji:

- Wspieranie działań na rzecz ochrony i kształtowania zasobów wodnych, w tym racjonalizacji wielkości poboru wody, rozwój i modernizacja oczyszczalni ścieków, zwiększanie małej retencji i renaturyzacji rzek;
- Wspieranie działań na rzecz zagospodarowania wody w przemyśle wydobywczym przy wykorzystaniu innowacyjnych technologii;
- Ochrona wartości przyrodniczych, w tym krajobrazu, siedlisk i bioróżnorodności;

- Wspieranie działań na rzecz wzrostu lesistości województwa zgodnie z warunkami siedliskowymi;
- Wspieranie działań na rzecz monitorowania stanu środowiska i szerokiego udostępniania informacji mieszkańcom;
- Zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców, w tym dotyczącej oszczędzania zasobów i energii oraz idei gospodarki obiegu zamkniętego;
- Wspieranie działań i rozwiązań na rzecz zwiększania efektywności energetycznej budynków i infrastruktury publicznej oraz ograniczania niskiej emisji;
- Rozwój niskoemisyjnych i zeroemisyjnych mocy wytwórczych, energetyki rozproszonej opartej m.in. o komponent prosumencki;
- Wspieranie działań na rzecz rekultywacji i rewitalizacji obszarów zdegradowanych i poeksploatacyjnych oraz zagospodarowanie terenów i obiektów przemysłowych;
- Działania w zakresie zapobiegania marnotrawieniu dóbr, żywności na etapie produkcji, przetwórstwa, konsumpcji;
- Wdrażanie systemu racjonalnej gospodarki odpadami nastawionej na zwiększenie ponownego ich wykorzystania, recyklingu i odzysku surowców i energii.

Program ochrony środowiska dla województwa lubelskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027 (Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 3 grudnia 2019 r. Nr XII/201/2019).

W Programie ochrony środowiska dla województwa lubelskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do 2027 roku przyjęto następujące cele strategiczne - CS (wybór):

- I. Ochrona klimatu i jakości powietrza
 - CS1. Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu;
- II. Zagrożenia hałasem
 - CS2. Poprawa klimatu akustycznego w województwie lubelskim;
- IV. Gospodarowanie wodami
 - CS4.1. Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych;
 - CS4.2. Ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z wodą;
- V. Gospodarka wodno-ściekowa
 - CS5. Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej;
- VII. Gleby
 - CS7. Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu;
- VIII. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów
 - CS8. Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa lubelskiego;
- IX. Zasoby przyrodnicze
 - CS9.1. Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej;
 - CS9.2. Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej;
 - CS9.3. Zwiększanie lesistości.

VII. Przewidywane oddziaływania na środowisko

VII.1. Założenia analityczne i identyfikacja oddziaływań

W Prognozie przeprowadzono analizy o charakterze jakościowym. Na etapie sporządzania Strategii nie są znane wszystkie szczegóły dotyczące planowanych przedsięwzięć (rodzaj, wielkość, technologia, dokładna lokalizacja). Projektowi dokumentu towarzyszą listy projektów realizujących cele strategiczne. Większość projektów ma charakter nieinwestycyjny i w związku z tym ich bezpośredni wpływ na środowisko można określić jako neutralny. Pośrednio, w przyszłości mogą charakteryzować się natomiast oddziaływaniami pozytywnymi (np. edukacja ekologiczna – cel strategiczny 3). W ramach prowadzonych prac odniesiono się do proponowanych celów strategicznych i związanych z nimi projektów. Zidentyfikowano potencjalne oddziaływania pozytywne i negatywne i poddano je ocenie zgodnie z wymaganiami ustawowymi.

Ocena charakteru prognozowanych oddziaływań przybiera w niektórych przypadkach niejednorodny charakter. Przykładowo, zgodnie z obowiązującym prawem, zabudowa systemami fotowoltaicznymi zaliczana jest do przedsięwzięć, które mogą potencjalnie negatywnie oddziaływać na środowisko. Z drugiej strony takie przedsięwzięcie charakteryzuje się oddziaływaniami pozytywnymi w kontekście środowiskowym. W Prognozie przeprowadzono wstępną identyfikację potencjalnych oddziaływań (tab. 2) eliminując te, które będą miały neutralny lub znikomy wpływ na środowisko przyrodnicze, a następnie dokonano ich bardziej szczegółowej analizy w kontekście zdrowia ludzi i poszczególnych elementów środowiska. Charakter proponowanych projektów wskazuje, że będą przeważały oddziaływania o charakterze neutralnym dla środowiska oraz oddziaływania pozytywne.

Nie przewiduje się realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019 poz. 1839). Poniżej wyliczono proponowane pakiety projektowe, które mogą potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko i których realizacja może wymagać przeprowadzenia procedury oceny oddziaływania na środowisko. Podczas sporządzania niniejszej Prognozy nie dysponowano danymi i informacjami, na podstawie których można byłoby jednoznacznie przesądzić o ryzyku wystąpienia znacząco negatywnych oddziaływań lub braku takich oddziaływań w odniesieniu do niektórych proponowanych przedsięwzięć (projektów, działań). Przypuszcza się, że rozstrzygnięcia w tym kontekście będą możliwe wówczas, gdy zadania projektowe zostaną skonkretyzowane i powstaną karty informacyjne planowanych przedsięwzięć. Biorąc pod uwagę stopień szczegółowości analizowanego dokumentu programowego niniejsza Prognoza ma charakter ostrzegawczy, wskazując zamierzenia, które potencjalnie mogą być problematyczne z punktu widzenia ochrony środowiska.

Należy zaznaczyć, że w Strategii określono zasady i kierunki rozwoju, w tym z zakresu ochrony środowiska, kierowane do lokalnych polityk przestrzennych:

- 1) Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu;
- 2) Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- 3) Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego;
- 4) Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;
- 5) Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji;
- 6) Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów;

7) Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej.

Wdrożenie tych zasad na etapie planowania i projektowania inwestycji pozwoli na istotne ograniczenie potencjalnych, niekorzystnych oddziaływań na środowisko i wzmocni realizację idei zrównoważonego rozwoju.

Zamierzenia projektowe (pakiety projektowe i pozostałe projekty – tab. 2), **które mogą potencjalnie negatywnie oddziaływać na środowisko** (zgodnie z § 3. 1. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko):

- **Budowa i rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej na terenie gmin, m.in. stadionów, lodowisk, pumtracków itd.**

(§ 3. 1., punkt 57 - zabudowa usługowa inna niż wymieniona w pkt 56, w szczególności szpitale, placówki edukacyjne, kina, teatry lub obiekty sportowe, wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą:

a) objęta ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo miejscowego planu odbudowy, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż:

- 2 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy,
- 4 ha na obszarach innych niż wymienione w tiret pierwsze,

b) nieobjęta ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo miejscowego planu odbudowy, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż:

- 0,5 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy,
- 2 ha na obszarach innych niż wymienione w tiret pierwsze;)

- **Rozwój budownictwa wielorodzinnego i socjalnego**

(§ 3. 1., punkt 55 - zabudowa mieszkaniowa wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą:

a) objęta ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo miejscowego planu odbudowy, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż:

- 2 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy,
- 4 ha na obszarach innych niż wymienione w tiret pierwsze,

b) nieobjęta ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo miejscowego planu odbudowy, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż:

- 0,5 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy,
- 2 ha na obszarach innych niż wymienione w tiret pierwsze;)

- **Budowa i rozbudowa infrastruktury drogowej**

(§ 3. 1., punkt 62 - drogi o nawierzchni twardej o całkowitej długości przedsięwzięcia powyżej 1 km inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 31 i 32 lub obiekty mostowe w ciągu drogi o nawierzchni twardej, z wyłączeniem przebudowy dróg lub obiektów mostowych, służących do obsługi stacji elektroenergetycznych i zlokalizowanych poza obszarami objętymi formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;)

- **Gospodarka wodno-ściekowa na terenie gmin: budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków oraz przydomowych oczyszczalni ścieków, budowa oraz modernizacja sieci wodociągowych oraz ujęć wodnych, budowa i modernizacja kanalizacji sanitarnej i deszczowej**

(§ 3. 1., punkt 73 - urządzenia lub zespoły urządzeń umożliwiające pobór wód podziemnych lub sztuczne systemy zasilania wód podziemnych, inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 37, o zdolności poboru wody nie mniejszej niż 10 m³ na godzinę;

§ 3. 1., punkt 74 - urządzenia lub zespoły urządzeń umożliwiające pobór wód podziemnych z tej samej warstwy wodonośnej, o zdolności poboru wody nie mniejszej niż 1 m³ na godzinę, inne niż wymienione w pkt 73, jeżeli w odległości mniejszej niż 500 m znajdują się inne urządzenia lub inny zespół urządzeń umożliwiający pobór wód podziemnych o zdolności poboru wody nie mniejszej niż 1 m³ na godzinę, z wyłączeniem zwykłego korzystania z wód;

§ 3. 1., punkt 79 - instalacje do oczyszczania ścieków inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 40, przewidziane do obsługi liczby mieszkańców nie mniejszej niż 400 równoważnej liczby mieszkańców w rozumieniu art. 86 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne;

§ 3. 1., punkt 81 - sieci kanalizacyjne o całkowitej długości przedsięwzięcia nie mniejszej niż 1 km, z wyłączeniem:

- a) przebudowy tych sieci metodą bezwykopową,
- b) sieci kanalizacji deszczowej zlokalizowanych w pasie drogowym i obszarze kolejowym,
- c) przyłączy do budynków;

- **Gospodarowanie wodami:**

- **Budowa zbiornika retencyjnego w miejscowości Stojeszyn Pierwszy i Stojeszyn Drugi**
- **Budowa, rozbudowa i konserwacja zbiorników wodnych, źródeł, rowów i innych**

(§ 3. 1., punkt 69 - budowle piętrzące inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 35 i 36:

- a) na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy, z wyłączeniem budowli piętrzących o wysokości piętrzenia wody mniejszej niż 1 m realizowanych na podstawie planu ochrony, planu zadań ochronnych lub zadań ochronnych ustanowionych dla danej formy ochrony przyrody,
- b) jeżeli piętrzenie dotyczy cieków naturalnych, na których nie ma budowli piętrzących,
- c) jeżeli w promieniu mniejszym niż 5 km na tym samym cieku lub cieku z nim połączonym znajduje się inna budowla piętrząca,
- d) o wysokości piętrzenia wody nie mniejszej niż 1 m;)

- **Budowa instalacji i farm fotowoltaicznych, pomp ciepła, stacji ładowania pojazdów, pieców na biomasę, biogazowni, solarów i innych odnawialnych źródeł energii.**

(§ 3. 1., punkt 54 - zabudowa przemysłowa, w tym zabudowa systemami fotowoltaicznymi, lub magazynowa, wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż:

- a) 0,5 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy,
- b) 1 ha na obszarach innych niż wymienione w lit. a;)

W ramach **celu strategicznego 2 - Rozwinięta przedsiębiorczość, w tym przemysł i usługi turystyczne, rozwijające się dzięki efektywnemu wykorzystywaniu atutów Partnerstwa, w tym ponadprzeciętnych walorów środowiska naturalnego** następujące kierunki działań mogą prowadzić do realizacji przedsięwzięć mogących potencjalnie negatywnie oddziaływać na środowisko:

- przygotowanie i aktywna promocja kompleksowych, gotowych ofert dla inwestorów, dla różnych rodzajów działalności gospodarczej, w tym szczególnie dla przemysłu maszynowego,
- pozyskanie nowych terenów inwestycyjnych, również poprzez stworzenie bazy ofert inwestycyjnych właścicieli prywatnych,

- rozwój infrastruktury, w tym komunikacyjnej, technicznej, informatycznej,
- rozwój przemysłu przetwórczego, wykorzystującego specyfikę regionu (przetwórstwo rolne i drzewne).

Należy podkreślić, że jednocześnie niektóre wyliczone wyżej zamierzenia będą miały **przeważający długofalowy, pozytywny wpływ na środowisko**. Dotyczy to w szczególności:

- przedsięwzięć z zakresu gospodarki wodno – ściekowej (poprawa jakości wód powierzchniowych);
- przedsięwzięć z zakresu gospodarki wodnej zwiększających retencję wód (budowa zbiorników wodnych);
- przedsięwzięć z zakresu rozwoju OZE (redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza, pozytywny wpływ na klimat).

W projekcie Strategii ujęto działania, które generować będą **przeważające pozytywne oddziaływania na środowisko**. Należą do nich zamierzenia, które w szczególności będą realizowane w ramach celu strategicznego 3 - *Zadbane i szanowane środowisko naturalne, wykorzystywane w sposób zrównoważony, odporne na wyzwania klimatyczne, stanowiące zachętę do życia i odwiedzania ziemi Janowskiej* i towarzyszących temu celowi kierunków działań:

- wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych dla celów turystyki i rekreacji, z równoczesną ochroną, szczególnie zasobów nieodnawialnych, jak krajobraz naturalny,
- ochrona zasobów wody poprzez realizację programu małej retencji,
- ograniczanie niskiej emisji, w tym wymiana źródeł ciepła na generujące mniej zanieczyszczeń lub zeroemisyjne, powszechna termomodernizacja budynków, monitoring poziomu zanieczyszczeń,
- tworzenie sprawnego systemu gospodarowania surowcami-odpadami, a także znaczące zwiększenie dostępności infrastruktury kanalizacyjnej, w ramach aglomeracji,
- rozwój instalacji produkujących i magazynujących energię ze źródeł odnawialnych,
- prowadzenie edukacji ekologicznej,
- promocja pierwszeństwa wykorzystania komunikacji publicznej i roweru w stosunku do samochodów osobowych,
- zapewnienie rozwiązań budujących odporność miast i gmin na efekty zmian klimatycznych (zielona i błękitna infrastruktura, wyposażenie służb usuwających skutki gwałtownych zjawisk).

Szereg projektów, które wykazują neutralny charakter z punktu widzenia oddziaływania na środowisko przyrodnicze będą miały **istotne, pozytywne oddziaływanie społeczne**. W szczególności chodzi o projekty w ramach celu strategicznego 1 - *Aktywna społeczność, współpracująca, zintegrowana, dumna z dziedzictwa kulturowego i własnej tożsamości, stwarzająca dobre perspektywy dla przyszłych pokoleń* i następujących kierunków działań:

- inicjowanie postaw aktywności, otwartości, współpracy, premiowanie inicjatyw obywatelskich,
- włączanie mieszkańców w inicjatywy społeczne i działania rozwojowe,
- podejmowanie działań na rzecz zatrzymania młodego pokolenia, a także pozyskania nowych mieszkańców, ludzi zdolnych i przedsiębiorczych,
- wzmacnianie poczucia więzi i dumy z miejsca, a także z jego dziedzictwa kulturowego,

- tworzenie systemu wysokiej jakości edukacji, zaczynając od wczesnej socjalizacji na poziomie żłobka i przedszkola do dobrej szkoły podstawowej i średniej,
- podnoszenie jakości podstawowej opieki zdrowotnej, a także rozwijanie programów profilaktycznych, obejmujących różne grupy wiekowe i odpowiadających na zagrożenia cywilizacyjne współczesnego świata,
- wypracowanie i wdrożenie oferty kompleksowych usług dla osób starszych, w tym niesamodzielnych, ukierunkowanych na wydłużenie czasu aktywności społecznej i życia w dobrostanie,
- tworzenie atrakcyjnej, dla współczesnego odbiorcy, oferty kulturalnej i zagospodarowania czasu wolnego,

a także w ramach celu strategicznego 4 - *Dobre rządzenie sprawami publicznymi i przestrzenią Partnerstwa*:

- poprawa jakości i dostępności usług publicznych, przy zachowaniu ich akceptowalnych kosztów,
- poprawa dostępności budynków publicznych oraz dobrze zorganizowanych, funkcjonalnych przestrzeni publicznych.

VII.2. Oddziaływania na ludzi

Realizacja założeń Strategii nie wpłynie negatywnie na zdrowie ludzi. Przewiduje się, że szereg działań zmierzających do zwiększenia dostępności i atrakcyjności infrastruktury komunalnej, kulturalnej i społecznej (rozwój sieci wodociągowo-kanalizacyjnej, rewitalizacja terenów zdegradowanych, renowacja obiektów zabytkowych, w tym zabytkowych cmentarzy, renowacja obiektów sakralnych i miejsc pamięci) przyczyni się bezpośrednio do poprawy jakości życia mieszkańców, w tym zdrowia. Rozwój systemów OZE i niskoemisyjnych źródeł ogrzewania (wymiana źródeł ciepła na generujące mniej zanieczyszczeń lub zeroemisyjne, powszechna termomodernizacja budynków) oraz elektromobilności (eko transport) ograniczy szkodliwą dla zdrowia niską emisję. Na podwyższenie jakości życia mieszkańców wpłynie realizacja celu strategicznego 1 - *Aktywna społeczność, współpracująca, zintegrowana, dumna z dziedzictwa kulturowego i własnej tożsamości, stwarzająca dobre perspektywy dla przyszłych pokoleń*, a także celu strategicznego 4 - *Dobre rządzenie sprawami publicznymi i przestrzenią Partnerstwa*. Realizacja Strategii zapewni poprawę bezpieczeństwa przeciwpowodziowego na zagrożonych terenach Partnerstwa. Chodzi o budowę suchych zbiorników przeciwpowodziowych w Wierzchowiskach Pierwszych i Wierzchowiskach Drugich.

Uciążliwości związane z emisją hałasu i krótkotrwałego zapylenia mogą dotyczyć realizacji inwestycji budowlanych, w tym projektów budowy dróg lub przebudowy i modernizacji istniejących dróg, szczególnie gminnych i powiatowych (faza realizacji przedsięwzięć – oddziaływanie krótkookresowe). Użytkowanie nowych i przebudowanych odcinków dróg nie przyczyni się do istotnego wzrostu poziomów hałasu w ich sąsiedztwie w perspektywie długoterminowej. Realizacja założeń Strategii nie spowoduje znaczącego wzrostu obciążenia hałasem terenów podlegających ochronie akustycznej.

Zakłada się, że tworzone tereny inwestycyjne oraz strefy gospodarcze nie będą kolidowały z istniejącymi i planowanymi terenami mieszkaniowymi. W Strategii zaleca się lokalizowanie nowych obszarów aktywności gospodarczej (stref gospodarczych) zgodnie z następującymi zasadami:

koncentrowania uciążliwej lub wysokospecjalistycznej aktywności gospodarczej w wyodrębnionych, zorganizowanych strefach gospodarczych umożliwiających ograniczenie negatywnego wpływu terenów przemysłowych na sąsiadującą zabudowę mieszkaniową i kształtowanie krajobrazu poprzez m.in.:

- strefowanie zabudowy na styku z istniejącymi funkcjami chronionymi,
- tworzenie pasów ochronnych, w tym zieleni izolacyjnej (w postaci wielopiętrowej zieleni izolacyjnej),
- tworzenie granic przestrzennych (np. droga o odpowiedniej szerokości),
- organizację obsługi komunikacyjnej w sposób ograniczający potencjalną uciążliwość (w tym zakłócenia w płynności ruchu, hałas, zanieczyszczenie powietrza).

VII.3. Oddziaływania na różnorodność biologiczną, w tym faunę i florę

Realizacja zapisów Strategii nie wpłynie negatywnie na system przyrodniczy obszaru Partnerstwa oraz jego przyrodnicze powiązania wewnętrzne i zewnętrzne. Projektowane działania o charakterze inwestycyjnym obejmą głównie tereny położone poza najbardziej wartościowymi obszarami chronionymi – rezerwatami przyrody, użytkami ekologicznymi oraz obszarami Natura 2000 w obrębie rozległego kompleksu leśnego Lasów Janowskich. Prace budowlane trwale naruszają pokrywę glebową oraz bezpośrednio i pośrednio wpływają na florę i faunę. Są to najczęściej oddziaływania długoterminowe, odwracalne, ale w bardzo długim czasie. Z tego względu na cele inwestycyjne powinny być przeznaczane grunty o niskich walorach przyrodniczych i niskiej przydatności dla rolnictwa oraz tereny poprzemysłowe zrehabilitowane / zremediowane.

Planowane obiekty liniowe (wskazane w projekcie Strategii drogi – głównie lokalne do przebudowy i budowy) nie powinny negatywnie wpłynąć na migrację zwierząt, zarówno w skali lokalnej, jak też ponadlokalnej. Natężenie ruchu na drogach gminnych i powiatowych jest stosunkowo niewielkie w porównaniu z drogami wojewódzkimi czy krajowymi. Skala oddziaływania na różnorodność biologiczną będzie pomijalna. Drogi gminne i powiatowe nie będą stanowiły istotnej bariery dla przemieszczania zwierząt (brak grodzienia).

Należy podkreślić, że w Strategii zaleca się:

- 1) właściwe funkcjonowanie struktur przyrodniczych uwzględniające ich integrację i harmonizację z obszarami rozwoju społeczno-gospodarczego i elementami infrastruktury, które wymaga:
 - zachowania w dotychczasowym użytkowaniu gruntów niezabudowanych posiadających walory przyrodnicze i kulturowe (np. łąki wewnątrz i na obrzeżach kompleksów leśnych),
 - kształtowania pasmowych struktur przyrodniczych (łąk, zadrzewień i zakrzewień śródpolnych) i uwzględnienia zwiększenia ciągłości leśnych korytarzy ekologicznych poprzez zalesienia,
 - uwzględnienia czynnej ochrony ekosystemów służącej podnoszeniu walorów turystycznych przy rozwoju rekreacji wypoczynkowej i turystyki krajoznawczej na obszarach chronionych (park krajobrazowy, obszar chronionego krajobrazu, rezerwaty, obszary Natura 2000);
- 2) w kształtowaniu zagospodarowania na kierunkach powiązań przyrodniczych w granicach korytarzy ekologicznych uznaje się za niezbędne:
 - utrzymanie przestrzeni wolnej od zabudowy,

- kształtowanie pasmowych struktur przyrodniczych (łąk, zadrzewień i zakrzewień śródpolnych),
- zwiększanie ciągłości leśnych korytarzy ekologicznych poprzez zalesienia,
- restytucję użytków zielonych kosztem gruntów ornych w korytarzach dolinnych.

Zamierzenia, które potencjalnie pozytywnie mogą oddziaływać na różnorodność biologiczną, w tym faunę i florę (oddziaływania bezpośrednie i pośrednie, długotrwałe, stałe):

- związane z gospodarką wodno-ściekową (sieci kanalizacyjne, oczyszczalnie ścieków) kanalizacyjnej, przydomowe oczyszczalnie ścieków);
- związane z poprawą efektywności energetycznej, ograniczeniem zużycia energii oraz ograniczeniem emisji zanieczyszczeń do powietrza (termomodernizacja budynków i obiektów użyteczności publicznej, wymiana źródeł ciepła, rozwój odnawialnych źródeł energii (OZE) wraz z magazynami energii, rozwój eko-transportu;
- związane ze zwiększaniem retencji wodnej, zachowaniem obszarów podmokłych i zależnych od wody (np. budowa zbiorników retencyjnych; zalecenie wprowadzenia planistycznej ochrony hydrosfery na terenach zlewni ważniejszych rzek w celu ochrony ilościowej i jakościowej zasobów wodnych);
- związane z rozwojem systemu błękitnej i zielonej infrastruktury na terenie Partnerstwa.

VII.4. Oddziaływania na zasoby i jakość wód

W celu dotrzymania wymagań wynikających z Ramowej Dyrektywy Wodnej niezbędne jest podjęcie zintegrowanych działań w celu przywrócenia lub utrzymania dobrego stanu/potencjału wód wyznaczonych dla poszczególnych JCWP oraz JCWPd. Stan JCWP na obszarze Partnerstwa jest generalnie zły i wymaga podjęcia odpowiednich działań naprawczych. Działania wyznaczone w projekcie Strategii nie spowodują negatywnego wpływu na wody powierzchniowe i podziemne. Rozwój systemów kanalizacyjnych oraz budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków przyczyni się istotnie do poprawy jakości wód. Nowe tereny inwestycyjne oraz strefy gospodarcze będą zobligowane do spełniania odpowiednich wymagań prawnych w celu niedopuszczenia do zanieczyszczania wód powierzchniowych, gleb i wód podziemnych. Ponadto, w Strategii rekomenduje się ochronę hydrosfery na terenach następujących zlewni rzek:

- Branew do Branewki Górnej (gm. Dzwola),
- Trzembesz (m. Janów Lubelski),
- Por do dopływu spod Tarnawki (gm. Godziszów),
- Biała do Borownicy (gm. Godziszów, gm. i m. Janów Lubelski),
- Borownica (gm. i m. Janów Lubelski),
- Sanna do dopł. w Wierchowiskach (gm. Modliborzyce),
- Sanna od dopł. w Wierchowiskach do dopł. spod Kopaniny (gm. Modliborzyce),
- Dopływ spod Kopaniny (gm. Modliborzyce),
- Sanna od dopł. Spod Kopaniny do Stanianki (gm. i m. Modliborzyce).

Gospodarowanie na terenie zlewni chronionych powinno uwzględniać:

- ochronę dolin rzecznych oraz pozadolinnych podmokłości, bagien i torfowisk przed odwodnieniem,

- ochronę meandrujących odcinków rzek przed regulacją,
- konieczność uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej,
- eliminację ognisk zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych,
- wykluczenie lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko i przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, które mogą spowodować nieosiągnięcie celów środowiskowych zawartych w planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza.

Ze względu na szczególną rolę jaką pełni dolina rzeczna w strukturze miasta rekomenduje się rewaloryzację doliny rz. Białej w granicach m. Janowa Lubelskiego i na północ od granic miasta, co oznacza:

- sukcesywną likwidację zabudowy substandardowej znajdującej się na terenach zalewowych poprzez odpowiednie ustalenia w planach miejscowych,
- możliwie pełny odzysk powierzchni biologicznie czynnej poprzez eliminowanie w planach miejscowych funkcji terenów pod sztuczną nawierzchnią (placów, składów, targowisk itp.),
- likwidowanie niekontrolowanych punktów zrzutu ścieków poprzez rozwój zbiorowych systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków,
- likwidację dzikich śmietnisk i wysypisk, gnojowisk, gruzowisk, złomowisk,
- odtwarzanie nadrzecznych zadrzewień i zakrzewień (łęgów) poprzez określenie w planach miejscowych buforowych stref nadrzecznych.

W Strategii znalazły się zapisy o rozwoju błękitnej infrastruktury na terenie Partnerstwa oraz dotyczące zwiększania retencji wodnej (budowa nowych zbiorników wodnych). Zamierzenia w tych dziedzinach pozytywnie wpłyną na jakość i ilość wód.

Zamierzenia, które potencjalnie pozytywnie mogą oddziaływać na zasoby i jakość wód (oddziaływania bezpośrednie i pośrednie, długotrwałe, stałe):

- Budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków oraz przydomowych oczyszczalni ścieków, budowa oraz modernizacja sieci wodociągowych oraz ujęć wodnych, budowa i modernizacja kanalizacji sanitarnej i deszczowej.
- Rozwój systemu błękitnej i zielonej infrastruktury, zwiększenie powierzchni terenów zieleni.
- Budowa zbiornika retencyjnego w miejscowości Stojeszyn Pierwszy i Stojeszyn Drugi.
- Budowa suchych zbiorników przeciwpowodziowych w Wierzchowiskach Pierwszych i Wierzchowiskach Drugich.
- Modernizacja źródliska Stoki w Janowie Lubelskim.
- Budowa, rozbudowa i konserwacja zbiorników wodnych, źródlisk, rowów i innych.

Zamierzenia, które potencjalnie negatywnie mogą oddziaływać na zasoby i jakość wód (oddziaływania bezpośrednie i pośrednie, długotrwałe, stałe):

- Rozwój i tworzenie terenów inwestycyjnych oraz stref gospodarczych.

VII.5. Oddziaływania na powietrze atmosferyczne i klimat

Działania związane z poprawą jakości powietrza oraz ochroną klimatu zawiera cel strategiczny 3 - *Zadbane i szanowane środowisko naturalne, wykorzystywane w sposób zrównoważony, odporne na*

wyzwania klimatyczne, stanowiące zachętę do życia i odwiedzania ziemi Janowskiej oraz towarzyszące mu kierunki działań:

- ograniczanie niskiej emisji, w tym wymiana źródeł ciepła na generujące mniej zanieczyszczeń lub zeroemisyjne, powszechna termomodernizacja budynków, monitoring poziomu zanieczyszczeń,
- rozwój instalacji produkujących i magazynujących energię ze źródeł odnawialnych,
- promocja pierwszeństwa wykorzystania komunikacji publicznej i roweru w stosunku do samochodów osobowych,
- zapewnienie rozwiązań budujących odporność miast i gmin na efekty zmian klimatycznych (zielona i błękitna infrastruktura).

Ponadto w ramach grupy projektów realizowanych w formule ZIT przewidziano różnorodne działania (termomodernizacja, instalacje fotowoltaiczne, pompy ciepła, zmiana źródeł ogrzewania na niskoemisyjne) z zakresu *Poprawy efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej*. Ograniczenie emisji niskiej i korzystny wpływ na klimat spowoduje budowa i rozbudowa sieci gazowej na terenie Partnerstwa, jak również budowa instalacji i farm fotowoltaicznych, pomp ciepła, stacji ładowania pojazdów elektrycznych, pieców na biomasę, biogazowni, solarów i innych odnawialnych źródeł energii. Do działań korzystnych w kontekście klimatycznym oraz ochrony powietrza należy zaliczyć także rozwój eko-transportu oraz budowę i modernizację oświetlenia energooszczędnego na terenie gmin w obrębie Partnerstwa.

W projekcie Strategii przewidziano szereg projektów w zakresie rozbudowy i przebudowy wybranych odcinków dróg powiatowych i gminnych oraz parkingów. Prace związane z budową i przebudową dróg i parkingów spowodują krótkotrwałe emisje zanieczyszczeń gazowych i zapylenie, a także hałas, co związane jest z pracą specjalistycznych pojazdów i maszyn. Potencjalne zagrożenie stanowi emisja komunikacyjna związana ze wzrostem liczby pojazdów samochodowych. Z drugiej strony należy założyć, że coraz większy udział w liczbie pojazdów samochodowych będą miały pojazdy o napędzie hybrydowym lub elektrycznym.

Realizacja projektów polegających na ograniczaniu niskiej emisji do atmosfery pozwoli na stopniowe eliminowanie zagrożenia dla zdrowia ludzi podnosząc tym samym jakość życia. Poprawa jakości powietrza w perspektywie długoterminowej wpłynie korzystnie na biosferę, natomiast ograniczenie emisji gazów cieplarnianych będzie miało długookresowe znaczenie w kontekście zmian klimatycznych. Skutki zmian klimatu, zwłaszcza wzrost temperatury, częstotliwości i nasilenia zjawisk ekstremalnych, występujące w ostatnich kilku dekadach pogłębiają się i wymagają podejmowania adekwatnych działań zapobiegawczych.

Pozytywny, bezpośredni i stały wpływ na powietrze atmosferyczne i klimat będzie miała termomodernizacja budynków oraz realizacja instalacji OZE. Termomodernizacja budynków pozwoli na znaczące ograniczenie zużycia materiału opałowego i wpłynie na redukcję emisji szkodliwych zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego (głównie ze spalania węgla).

Zamierzenia, które potencjalnie negatywnie mogą oddziaływać na powietrze atmosferyczne i klimat (mogą powodować wzrost emisji zanieczyszczeń i gazów do powietrza) znajdują się w ramach celu strategicznego 2 - *Rozwinięta przedsiębiorczość, w tym przemysł i usługi turystyczne, rozwijające się dzięki efektywnemu wykorzystywaniu atutów Partnerstwa, w tym ponadprzeciętnych walorów środowiska naturalnego* oraz następujących działań:

- przygotowanie i aktywna promocja kompleksowych, gotowych ofert dla inwestorów, dla różnych rodzajów działalności gospodarczej, w tym szczególnie dla przemysłu maszynowego,

- pozyskanie nowych terenów inwestycyjnych, również poprzez stworzenie bazy ofert inwestycyjnych właścicieli prywatnych,
- rozwój przemysłu przetwórczego, wykorzystującego specyfikę regionu (przetwórstwo rolne i drzewne).

Projekt polegający na rozwoju budownictwa wielorodzinnego i socjalnego może mieć potencjalny negatywny wpływ (emisja pyłów i gazów do atmosfery) wówczas, gdy realizowane budynki mieszkalne będą wyposażane w tradycyjne, wysokoemisyjne źródła ciepła (np. piece węglowe) lub będą powstawały tradycyjne lokalne kociołownie węglowe.

VII.6. Oddziaływania na powierzchnię ziemi i krajobraz

W wyniku realizacji inwestycji komunikacyjnych (drogi) oraz powstania nowej zabudowy przemysłowej (strefy inwestycyjne) i mieszkaniowej nastąpi lokalne przekształcenie powierzchni ziemi oraz zmiana funkcji terenów. Wszelkie przekształcenia prowadzące do realizacji nowego zainwestowania wiążą się z redukcją powierzchni biologicznie czynnej, w tym gleb, zmianami krajobrazowymi w skali lokalnej.

Budowa nowych elementów infrastruktury drogowej w sposób trwały przekształca powierzchnię ziemi, niejednokrotnie następuje zmiana ukształtowania terenu (wkopy, nasypy), zmianie ulega sposób odpływu i retencjonowania wód opadowych i roztopowych. Wyznaczeniu stref przeznaczonych pod skoncentrowaną działalność gospodarczą towarzyszy uzbrojenie terenu w niezbędną infrastrukturę, która ograniczy potencjalne zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych. Zwykle do 25% powierzchni terenów inwestycyjnych powinno pozostać aktywne pod względem biologicznym. Na terenach przeznaczonych pod aktywność gospodarczą dominuje specyficzny krajobraz industrialny.

Oddziaływanie na krajobraz może mieć charakter pozytywny bądź negatywny i jest uzależniony od rodzaju i lokalizacji danej inwestycji, sposobu jej zaprojektowania oraz otaczającego ją terenu. Z reguły, podobnie jak przekształcenia powierzchni ziemi, mają one charakter stały i długoterminowy. Niewątpliwie, elementami, które mogą wyróżniać się w krajobrazie są strefy przemysłowe, farmy fotowoltaiczne i wiatrowe.

Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. 2022 poz. 2409) stanowi, że przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, wymagającego odpowiedniej zgody, dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Ponadto, przeznaczenie na cele nierolnicze i nieleśne gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klas I–III wymaga uzyskania zgody ministra właściwego do spraw rozwoju wsi, natomiast przeznaczenie na cele nieleśne gruntów leśnych stanowiących własność Skarbu Państwa – wymaga uzyskania zgody ministra właściwego do spraw środowiska. Warto podkreślić, że gleby na obszarze Partnerstwa należą w większości do niższych klas bonitacyjnych (przeważają gleby III i IV klasy bonitacyjnej). W miarę możliwości należy unikać przeznaczania gleb III klasy na cele inwestycyjne. Trzeba zaznaczyć, że w Strategii znalazły się następujące rekomendacje w kontekście zwiększania konkurencyjności i atrakcyjności gospodarczej obszaru Partnerstwa:

- organizacja i rozwój atrakcyjnych terenów aktywności gospodarczej w obszarach z istniejącym lub zaplanowanym pełnym uzbrojeniem terenów inwestycyjnych umożliwiających osiągnięcie odpowiednich standardów funkcjonalnych zagospodarowania – Borownica,
- koncentrowanie uciążliwej lub wysokospecjalistycznej aktywności gospodarczej w wyodrębnionych, zorganizowanych strefach gospodarczych umożliwiających ograniczenie

negatywnego wpływu terenów przemysłowych na sąsiadującą zabudowę mieszkaniową i kształtowanie krajobrazu poprzez m.in.:

- strefowanie zabudowy na styku z istniejącymi funkcjami chronionymi,
- tworzenie pasów ochronnych, w tym zieleni izolacyjnej (w postaci wielopiętrowej zieleni izolacyjnej),
- tworzenie granic przestrzennych (np. droga o odpowiedniej szerokości),
- organizację obsługi komunikacyjnej w sposób ograniczający potencjalną uciążliwość (w tym zakłócenia w płynności ruchu, hałas, zanieczyszczenie powietrza).

- wykorzystanie do rozwoju funkcji przedsiębiorczości pozarolniczej w pierwszej kolejności terenów już częściowo zainwestowanych oraz typu brownfield, a za główne strefy rozwoju gospodarczego potraktować tereny podmiejskie i w ośrodkach gminnych na kierunkach głównych powiązań transportowych.

Ponadto, rekomenduje się wykluczenie z zabudowy terenów położonych w obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, a w odniesieniu do obiektów zabytkowych:

- zachowanie zabytków z wyeksponowaniem ich wartości wraz z ich najbliższym otoczeniem w celu zachowania tożsamości kulturowej miejsca,
- zagwarantowanie ochrony krajobrazowej, historycznych sylwetek przestrzennych i osi widokowych, a także ekspozycji oraz obserwacji archeologicznej.

W ramach pakietów projektowych przewidziano działania z zakresu rewitalizacji terenów zdegradowanych, poprawy zagospodarowania placów i przestrzeni publicznych, w tym zazielenianie miejscowości, jak również zabezpieczenie dna wąwozów lessowych i innych zlokalizowanych w ciągu dróg gminnych.

Generalnie w strategii przeważają działania, które poprawią jakość krajobrazu i nie wpłyną znacząco negatywnie na powierzchnię ziemi.

VII.7. Oddziaływania na zasoby naturalne oraz na zabytki i dobra kultury

Działania zaproponowane w projekcie Strategii w większości mają charakter neutralny lub pozytywny w kontekście obiektów zabytkowych. Charakter pozytywny wynika z proponowanych prac konserwatorskich, w tym związanych z planowanymi w projekcie dokumentu działaniami rewitalizacyjnymi obiektów zabytkowych i parkowych. Przykładowo, działania tego typu będą dotyczyły:

- renowacji obiektów zabytkowych, w tym zabytkowych cmentarzy, a w ramach tego działania:
 - modernizacja i adaptacja obiektu byłego więzienia w Janowie Lubelskim,
- renowacji obiektów sakralnych i miejsc pamięci,
- modernizacji niektórych obiektów w Parku Miejskim w Janowie Lubelskim.

Strategia nie zakłada eksploatacji zasobów naturalnych na obszarze Partnerstwa.

VII.8. Oddziaływania skumulowane

W projekcie dokumentu zdecydowanie przeważają projekty, które charakteryzują się oddziaływaniami pozytywnymi na środowisko przyrodnicze (np. z zakresu rozwoju energii odnawialnej, efektywności energetycznej, elektromobilności), jak również pozytywnymi oddziaływaniami o charakterze społecznym. Realizacja celów strategicznych spowoduje kumulację oddziaływań pozytywnych, w szczególności w sferze ochrony klimatu i adaptacji do zmian klimatu, gospodarki wodnej, rozwoju energii odnawialnej, efektywności energetycznej oraz w sferze społecznej.

Do kumulacji potencjalnych oddziaływań negatywnych może dochodzić w obrębie stref inwestycyjnych. Jednakże na obecnym etapie programowania rozwoju nie są znane obiekty, które znajdują się w takich strefach i w związku z tym analizowanie oddziaływań skumulowanych pozbawione jest podstaw merytorycznych. Niewątpliwie, skumulowane oddziaływania negatywne mogą dotyczyć rzek na obszarze Partnerstwa przy założeniu braku działań poprawiających jakość wód (systemy kanalizacyjne, oczyszczalnie ścieków, uporządkowanie gospodarki odpadami).

Realizacja proponowanych projektów nie powinna powodować uciążliwości skumulowanych dla terenów sąsiednich, w szczególności zabudowy mieszkaniowej oraz terenów podlegających ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody.

VII.9. Oddziaływania na obszary chronione, w szczególności sieć Natura 2000

Najcenniejszym obszarem przyrodniczym na terenie Partnerstwa jest kompleks Lasów Janowskich. Podlega on wielostopniowej ochronie prawnej w postaci różnorodnych form: rezerwaty przyrody, park krajobrazowy, obszary Natura 2000.

Proponowane w Strategii działania, biorąc pod uwagę ich charakter, lokalizację i skalę nie wpłyną negatywnie na najcenniejsze istniejące obszary chronione, w tym cele środowiskowe rezerwatów przyrody: Imielty Ług, Lasy Janowskie, Kacze Błota i Szklarnia oraz cele środowiskowe obszarów Natura 2000: Uroczyska Lasów Janowskich PLH060031 i Lasy Janowskie PLB060005. Nie zostanie również zagrożona drożność korytarzy ekologicznych o znaczeniu krajowym Lasy Janowskie (GKPdC-1B) oraz Rostocze Lubelskie (KPdC-1D).

W art. 6 ust. 3 i 4 dyrektywy siedliskowej 92/43/EWG określono etapową procedurę, która obejmuje trzy główne etapy (ryc. 19). Z punktu widzenia działań ocenianych w niniejszej Prognozie najistotniejsze znaczenie ma etap pierwszy.

Pierwsza część procedury składa się z etapu oceny wstępnej (z ang. „screening”) w celu ustalenia, czy plan lub przedsięwzięcie jest bezpośrednio związane z zarządzaniem obszarem Natura 2000, czy jest konieczne, i czy to samodzielnie, czy w połączeniu z innymi przedsięwzięciami lub planami, może mieć znaczący wpływ na obszar. Jeżeli badanie przesądzi, że prawdopodobne jest wystąpienie znaczących skutków dla obszaru, należy przeprowadzić odpowiednią ocenę.

Wstępna kontrola może się różnić dla planów i przedsięwzięć, w zależności od ich skali i prawdopodobnych skutków. Można ją przeprowadzić w czterech krokach:

- 1) ustalenie, czy plan lub przedsięwzięcie jest bezpośrednio związane z zarządzaniem obszarem Natura 2000 lub niezbędne do zarządzania nim;
- 2) zidentyfikowanie istotnych elementów planu lub projektu oraz ich prawdopodobnych oddziaływań;
- 3) określenie, na jakie (jeśli w ogóle) obszary Natura 2000 może mieć wpływ plan lub przedsięwzięcie, biorąc pod uwagę potencjalne skutki także w połączeniu z innymi planami lub przedsięwzięciami;
- 4) ocena, czy można wykluczyć prawdopodobne znaczące skutki dla obszaru Natura 2000.

Działania i zamierzenia projektowe ujęte w Strategii:

- nie są związane z zarządzaniem obszarami Natura 2000 Uroczyska Lasów Janowskich PLH060031 i Lasy Janowskie PLB060005;

- ze względu na rodzaj, skalę działań oraz prawdopodobną lokalizację planowanych działań i zamierzeń inwestycyjnych (poza kompleksem Lasów Janowskich) nie przewiduje się znaczących negatywnych oddziaływań na obszary Natura 2000;

- nie wystąpi kumulacja oddziaływań z podobnymi działaniami i zamierzeniami w rejonie obszarów Natura 2000 na terenie Partnerstwa;

- zdecydowanie można wykluczyć prawdopodobne znaczące, negatywne skutki dla obszarów Natura 2000 Uroczyska Lasów Janowskich PLH060031 i Lasy Janowskie PLB060005.

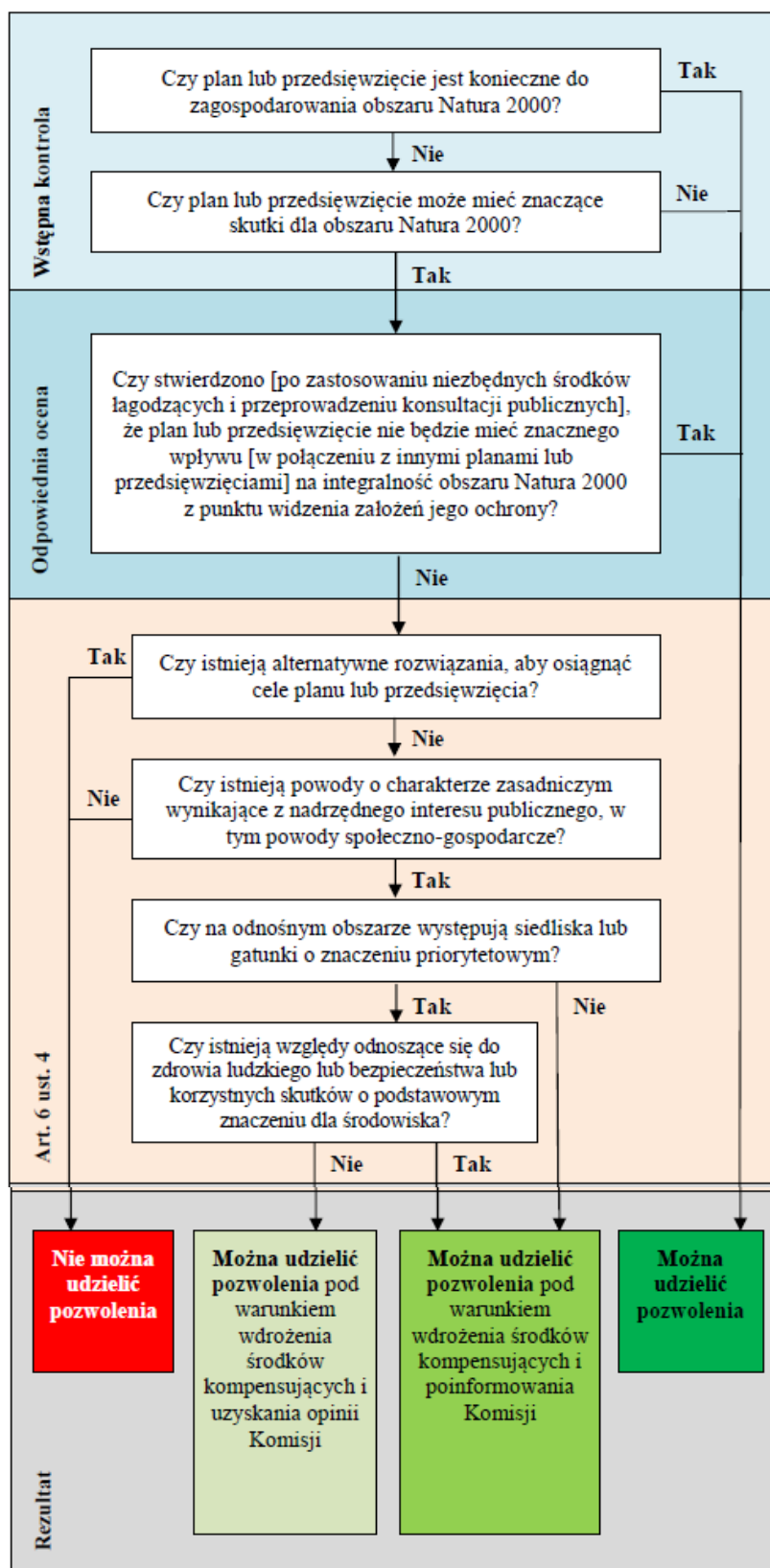
Działania związane ze zwiększaniem retencji wodnej i ochroną jakości wód, jak również z ograniczaniem emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego korzystnie wpłyną na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000. Z kolei proponowane projekty w ramach działania ZIT „Rozwój produktu turystycznego Partnerstwa Zielona Brama Roztocza” charakteryzują się małą skalą i znikomą „inwazyjnością środowiskową”, przykładowo:

- Budowa i rozwój infrastruktury turystycznej i zagospodarowania turystycznego, w tym małej architektury (wieże widokowe, wiaty postojowe, tablice informacyjne itp.) na obszarze Partnerstwa;

- Modernizacja istniejących szlaków rowerowych na obszarze Partnerstwa;

- Wytyczenie nowych szlaków wraz z małą architekturą przy szlakach oraz w miejscach atrakcyjnych turystycznie na obszarze Partnerstwa;

- Oznakowanie szlaków rowerowych na obszarze Partnerstwa.

Ryc. 19. Schemat blokowy procedury z art. 6 ust. 3 i 4 dyrektywy siedliskowej 92/43/EWG w odniesieniu do etapów wytycznych.

Źródło: Komisja Europejska 2021. Ocena planów i przedsięwzięć w odniesieniu do obszarów Natura 2000 - Wytyczne metodyczne dotyczące przepisów art. 6 ust. 3 i 4 dyrektywy siedliskowej 92/43/EWG. Zawiadomienie Komisji (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej 2021/C 437/01).

Zakłada się, że realizacja celów i zamierzeń proponowanych w Strategii nie będzie sprzeczna z jej zapisami w zakresie ochrony najcenniejszych obiektów i obszarów przyrodniczych.

Zgodnie z Rozporządzeniem Nr 44 Wojewody Lubelskiego z dnia 17 lutego 2006 r. w sprawie Rostoczańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu wdrożenie Strategii przyczyni się do realizacji następujących ustaleń dotyczących czynnej ochrony ekosystemów Obszaru:

- 1) zachowanie oraz poprawa stosunków wodnych, zachowanie naturalnego charakteru rzek, cieków wodnych, zbiorników wodnych i starorzeczy, ochronę funkcji obszarów źródliskowych o dużych zdolnościach retencyjnych, zachowanie lub przywracanie dobrego stanu ekologicznego wód (patrz: sekcja VII.4);
- 2) kształtowanie zagospodarowania przestrzennego w sposób umożliwiający zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz wartości kulturowych, w szczególności przez: ochronę otwartej przestrzeni przed nadmierną zabudową, zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych, kształtowanie zalesień w sposób optymalny dla ochrony różnorodności biologicznej i walorów krajobrazowych, ochronę punktów, osi i przedpoli widokowych, usuwanie lub przesłanianie antropogenicznych elementów dysharmonijnych w krajobrazie (patrz: sekcja VII.3, VII.6);
- 3) dążenie do rewitalizacji zespołów zabudowy, w tym układów zabytkowych, propagowanie tradycyjnych cech architektury (patrz: sekcja VII.7);
- 4) eliminowanie lub ograniczanie źródeł zagrożeń, w szczególności powietrza, wód i gleb, poprzez usuwanie zanieczyszczeń antropogenicznych, kształtowanie prawidłowej gospodarki wodnościekowej, promowanie sposobów gospodarowania gruntami, ograniczających erozję gleb (patrz: sekcja VII.4, VII.5, VII.6).

W Rostoczańskim Obszarze Chronionego Krajobrazu mogą być realizowane przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko nie jest obowiązkowe i przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę Obszaru.

Rozporządzenie Nr 12 Wojewody Lubelskiego z dnia 5 maja 2005 r. w sprawie Parku Krajobrazowego "Lasy Janowskie" wprowadza następujące zakazy na obszarze Parku (wybór):

- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsosuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno- błotnych.

Generalnie, działania i zamierzenia zapisane w Strategii nie są sprzeczne z ww. zakazami, natomiast wiele z nich przyczyni się do realizowania celów środowiskowych Parku (patrz: sekcja VII.3, VII.4, VII.5, VII.6).

W Parku Krajobrazowym "Lasy Janowskie" mogą być realizowane przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko

nie jest obowiązkowe i przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę Parku.

VIII. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

W wyniku wdrożenia projektowanego dokumentu nie wystąpią negatywne oddziaływania transgraniczne. Wynika to z lokalizacji projektowych działań (znaczna odległość do wschodniej granicy państwowej) oraz ze skali i rodzaju proponowanych projektów / przedsięwzięć.

IX. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru

Nie przewiduje się zastosowania kompensacji przyrodniczej w stosunku do obszarów Natura 2000 - Uroczyska Lasów Janowskich PLH060031 i Lasy Janowskie PLB060005. W rezultacie realizacji Strategii nie wystąpią negatywne oddziaływania na cele i przedmioty ochrony tych obszarów.

X. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Zgodnie z zapisami w ocenianym dokumencie monitoring będzie prowadzony za pomocą dwóch zestawów wskaźników (tabela 5 w projekcie Strategii):

- wskaźniki celu strategicznego, wybrane jako mierniki postępu osiągnięcia tych celów, skorelowane ze wskaźnikami wykorzystanymi w części diagnostycznej;
- wskaźniki projektowe, mierzące realizację projektów planowanych do realizacji w ramach instrumentu terytorialnego, skorelowane z produktami i rezultatami wynikającymi z realizacji poszczególnych projektów.

Cel strategiczny 3 *Zadbane i szanowane środowisko naturalne, wykorzystywane w sposób zrównoważony, odporne na wyzwania klimatyczne, stanowiące zachętę do życia i odwiedzania ziemi Janowskiej*, odnoszący się do zagadnień środowiskowych, będzie monitorowany za pomocą następujących wskaźników:

1) wskaźniki celu strategicznego:

- Liczba gospodarstw domowych wykorzystująca węgiel jako podstawowe źródło ogrzewania,
- Długość nowo wybudowanych tras rowerowych i pieszych;

2) wskaźniki projektowe:

- Długość odnowionych szlaków turystycznych,
- Długość utworzonych szlaków turystycznych,
- Liczba obiektów infrastruktury na cele ukierunkowania ruchu turystycznego albo edukacji przyrodniczej,
- Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem,
- Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych,
- Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem,
- Budynki publiczne o udoskonalonej charakterystyce energetycznej,
- Ludność odnosząca korzyści ze środków na rzecz jakości powietrza,
- Roczne zużycie energii pierwotnej w budynkach publicznych.

Do celów monitoringu w kontekście środowiskowym, oprócz odpowiednich wskaźników zaproponowanych w Strategii, proponuje się wykorzystanie danych gromadzonych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie, Główny Urząd Statystyczny, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie, jak również urzędy poszczególnych gmin. W szczególności chodzi o dane dotyczące jakości powietrza atmosferycznego, jakości wód podziemnych i powierzchniowych oraz rozwoju OZE. Istotne będą także dane / wskaźniki dotyczące rozwoju sieci wodociągowo – kanalizacyjnej, oczyszczania ścieków i ludności korzystającej z kanalizacji oraz oczyszczalni ścieków na obszarze Partnerstwa.

Zgodnie ze swoimi kompetencjami urzędy gminne powinny monitorować bieżący stan zagospodarowania przestrzeni gmin i jego zmiany.

XI. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Strategia rozwoju ponadlokalnego dla gmin Dzwola, Godziszów, Janów Lubelski i Modliborzycze obejmuje obszar o powierzchni 53 318 ha, na którym mieszka około 23 tys. mieszkańców.

Misję Partnerstwa określono w następujący sposób:

Zielona Brama Roztocza to Partnerstwo, wykorzystujące walory nieprzeciętnego środowiska naturalnego, wyjątkowej tożsamości kulturowej i tradycji, a także społeczności - ludzi życzliwych, gościnnych i zaangażowanych, dla tworzenia dobrych warunków do życia mieszkańców i przyciągania gości.

W dokumencie programowym przedstawiono 4 cele strategiczne oraz towarzyszące im kierunki działań. Zostały one sformułowane na podstawie zidentyfikowanych problemów i potencjałów.

Cel strategiczny 1 - *Aktywna społeczność, współpracująca, zintegrowana, dumna z dziedzictwa kulturowego i własnej tożsamości, stwarzająca dobre perspektywy dla przyszłych pokoleń.*

Kierunki działań:

- inicjowanie postaw aktywności, otwartości, współpracy, premiowanie inicjatyw obywatelskich,
- włączanie mieszkańców w inicjatywy społeczne i działania rozwojowe,
- podejmowanie działań na rzecz zatrzymania młodego pokolenia, a także pozyskania nowych mieszkańców, ludzi zdolnych i przedsiębiorczych,
- wzmacnianie poczucia więzi i dumy z miejsca, a także z jego dziedzictwa kulturowego,
- tworzenie systemu wysokiej jakości edukacji, zaczynając od wczesnej socjalizacji na poziomie żłobka i przedszkola do dobrej szkoły podstawowej i średniej,
- podnoszenie jakości podstawowej opieki zdrowotnej, a także rozwijanie programów profilaktycznych, obejmujących różne grupy wiekowe i odpowiadających na zagrożenia cywilizacyjne współczesnego świata,
- wypracowanie i wdrożenie oferty kompleksowych usług dla osób starszych, w tym niesamodzielnych, ukierunkowanych na wydłużenie czasu aktywności społecznej i życia w dobrostanie,
- tworzenie atrakcyjnej, dla współczesnego odbiorcy, oferty kulturalnej i zagospodarowania czasu wolnego.

Cel strategiczny 2 - *Rozwinięta przedsiębiorczość, w tym przemysł i usługi turystyczne, rozwijające się dzięki efektywnemu wykorzystywaniu atutów Partnerstwa, w tym ponadprzeciętnych walorów środowiska naturalnego.*

Kierunki działań:

- wykreowanie gospodarczej marki, odwołującej się do wyjątkowych zasobów przyrodniczych ziemi Janowskiej,
- stworzenie nowoczesnej oferty turystycznej, szczególnie turystyki aktywnej, rekreacyjnej, w oparciu o unikalne zasoby własne, środowiska przyrodniczego i kulturowego,
- przygotowanie i aktywna promocja kompleksowych, gotowych ofert dla inwestorów, dla różnych rodzajów działalności gospodarczej, w tym szczególnie dla przemysłu maszynowego,
- zmiana planów zagospodarowania przestrzennego i uwzględnienie terenów, które będą przeznaczone pod przemysł i usługi,

- pozyskanie nowych terenów inwestycyjnych, również poprzez stworzenie bazy ofert inwestycyjnych właścicieli prywatnych,
- wspieranie sieciowania przedsiębiorców (w tym z branży turystycznej), integracji, współpracy, również instytucjonalnej, opartych na zaufaniu, także – wzmacnianie zaangażowania przedsiębiorców w życie społeczne,
- rozwój infrastruktury, w tym komunikacyjnej, technicznej, informatycznej,
- integracja drobnych producentów rolnych, mająca na celu bezpośrednie dotarcie do odbiorców w miastach (skracanie łańcucha dostaw), wspieranie kooperacji lokalnych producentów,
- rozwój przemysłu przetwórczego, wykorzystującego specyfikę regionu (przetwórstwo rolne i drzewne),
- promocja żywności i potraw z obszaru Partnerstwa, pochodzących z produkcji naturalnej i ekologicznej, szczególnie unikalnych w skali kraju, jak potrawy oparte o kasze (gryczaki), miody i runo leśne.

Cel strategiczny 3 - *Zadbane i szanowane środowisko naturalne, wykorzystywane w sposób zrównoważony, odporne na wyzwania klimatyczne, stanowiące zachętę do życia i odwiedzania ziemi Janowskiej.*

Kierunki działań:

- wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych dla celów turystyki i rekreacji, z równoczesną ochroną, szczególnie zasobów nieodnawialnych, jak krajobraz naturalny,
- ochrona zasobów wody poprzez realizację programu małej retencji,
- ograniczanie niskiej emisji, w tym wymiana źródeł ciepła na generujące mniej zanieczyszczeń lub zeroemisyjne, powszechna termomodernizacja budynków, monitoring poziomu zanieczyszczeń,
- tworzenie sprawnego systemu gospodarowania surowcami-odpadami, a także znaczące zwiększenie dostępności infrastruktury kanalizacyjnej, w ramach aglomeracji,
- rozwój instalacji produkujących i magazynujących energię ze źródeł odnawialnych,
- prowadzenie edukacji ekologicznej,
- promocja pierwszeństwa wykorzystania komunikacji publicznej i roweru w stosunku do samochodów osobowych,
- zapewnienie rozwiązań budujących odporność miast i gmin na efekty zmian klimatycznych (zielona i błękitna infrastruktura, wyposażenie służb usuwających skutki gwałtownych zjawisk)

Cel strategiczny 4 - *Dobre rządzenie sprawami publicznymi i przestrzenią Partnerstwa.*

Kierunki działań:

- poprawa jakości i dostępności usług publicznych, przy zachowaniu ich akceptowalnych kosztów,
- poprawa dostępności budynków publicznych oraz dobrze zorganizowanych, funkcjonalnych przestrzeni publicznych,
- poprawa efektywności zarządzania w administracji, podnoszenie kompetencji kadr,
- rozwijanie usług, które mogą być załatwiane drogą elektroniczną oraz zwiększenie zakresu informacji i danych udostępnianych mieszkańcom, przedsiębiorcom i turystom w sposób cyfrowy,
- wzmacnianie funkcji i pozycji Janowa Lubelskiego jako faktycznej stolicy Partnerstwa, świadczącej usługi i integrującej cały obszar Ziemi Janowskiej,
- wzmacnianie funkcji Modliborzyc, jako ośrodka lokalnego oraz centrów miejscowości gminnych (Dzwola i Godziszów), porządkowanie przestrzeni, w tym uzgadnianie i uspołnianie

planów zagospodarowania przestrzennego przez wszystkie samorządy, dbałość o ład, estetykę przestrzeni.

Projekt Strategii zawiera wykaz projektów realizujących cele strategiczne, w tym 7 projektów zintegrowanych. Lista projektów zintegrowanych jest generalnie tożsama z listą projektów realizowanych w formule, która stanowi załącznik do Strategii. W Strategii zamieszczono także zestaw 32 pakietów projektowych, którym towarzyszy 18 projektów.

Należy zaznaczyć, że w Strategii określono zasady i kierunki rozwoju, w tym z zakresu ochrony środowiska, kierowane do lokalnych polityk przestrzennych:

- 8) Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu;
- 9) Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- 10) Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego;
- 11) Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;
- 12) Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji;
- 13) Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów;
- 14) Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej.

Wdrożenie tych zasad na etapie planowania i projektowania inwestycji pozwoli na istotne ograniczenie potencjalnych, niekorzystnych oddziaływań na środowisko i wzmocni realizację idei zrównoważonego rozwoju.

Strategia rozwoju może wyznaczać ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Z tego względu zgodnie z art. 46 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 ze zm.) konieczne jest przeprowadzenie postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. W ramach postępowania opracowywana jest Prognoza oddziaływania na środowisko (dalej „Prognoza”) skutków realizacji projektowanego dokumentu. Zakres merytoryczny Prognozy określa art. 51.2 ustawy z dnia 3 października 2008 r.

Zakres Prognozy oraz stopień szczegółowości informacji zawartych w opracowaniu został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Lublinie (pismo znak: WSTIV.410.1.2024.DS z dnia 18 stycznia 2024 r.) oraz Lubelskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym (pismo znak: DNS-NZ.7016.21.2024 z dnia 12.02.2024 r.). Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie wskazał, że w Prognozie w szczególności należy:

- 1) dokonać oceny stopnia zgodności projektu dokumentu z Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie i Regionalnego Dyrektora Środowiska w Rzeszowie z dnia 8 lutego 2021 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Lasy Janowskie;
- 2) dokonać oceny stopnia zgodności projektu dokumentu z Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 13 września 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Uroczyska Lasów Janowskich (PLH060031);
- 3) dokonać oceny oddziaływania zaplanowanych działań strategicznych na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 PLB060005 Lasy Janowskie oraz PLH060031 Uroczyska Lasów Janowskich;
- 4) dokonać oceny oddziaływania zaplanowanych działań na cele i przedmioty ochrony Parku Krajobrazowego Lasy Janowskie oraz oceny stopnia zgodności z Rozporządzeniem nr 12 Wojewody Lubelskiego z dnia 5 maja 2005 r. w sprawie Parku Krajobrazowego Lasy Janowskie;

5) dokonać oceny oddziaływania zaplanowanych działań na cele i przedmioty ochrony Roztoczańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz oceny stopnia zgodności z Rozporządzeniem nr 44 Wojewody Lubelskiego z dnia 17 lutego 2006 r. w sprawie Roztoczańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Prognozę sporządzono stosując metody opisowe oraz analizy jakościowe wykorzystujące dostępne wskaźniki stanu środowiska, jak również identyfikacji i wartościowania skutków przewidywanych zmian w środowisku. Przeprowadzono analizę spójności celów Strategii z wiodącymi celami ochrony środowiska ustanowionymi na poziomie międzynarodowym i krajowym.

Zapisy Strategii dotyczące planowanych projektów są ogólne i nie zawierają konkretnych ram czasowych ani szczegółów ilościowych oraz technologicznych. W kontekście niektórych proponowanych projektów nie są też znane szczegółowe lokalizacje. Z tych względów prognoza ma charakter jakościowy.

Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym obszar Partnerstwa położony jest w mezoregionach – Wzniesienia Urzędowskie (makroregion Wyżyna Lubelska), Roztocze Zachodnie (makroregion Roztocze) i Równina Biłgorajska (makroregion Kotlina Sandomierska).

Na obszarze Partnerstwa dominują złoża piasków i żwirów oraz surowców ilastych ceramiki budowlanej. Udokumentowano 10 złóż piasków i żwirów i cztery złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej.

Generalnie, powiat janowski położony jest w zlewni rzeki Sanu i Wieprza. Zlewnia Wieprza obejmuje gminę Godziszów. Obszar ten odwadniany jest przez rzekę Por, lewobrzeżny dopływ Wieprza. Gminy Modliborzyce, Janów Lubelski i Dzwola leżą w zlewni Sanu, a dokładniej jego prawobrzeżnego dopływu - Bukowej. Na terenie Partnerstwa wyznaczonych zostało 13 jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP), których stan ogólny oceniony został jako zły. Dla wszystkich JCWP stwierdzono zagrożenie nieosiągnięcia celów środowiskowych. Obszary szczególnego zagrożenia powodnią na terenie Partnerstwa położone są w dolinach rzek Biała i Bukowa w gminie Janów Lubelski. Północna część terenu Partnerstwa znajduje się w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 406 Niecka lubelska – Lublin. Teren Partnerstwa, w przeważającej części, znajduje się w obrębie jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) GW2000118 i GW2000119, a także w niewielkiej części w obrębie GW200089, GW200090 i GW2000120.

Najwyższe walory przyrodnicze w obrębie Partnerstwa, w jej południowej części, prezentuje zwarty kompleks leśny Lasów Janowskich. Lasy Janowskie stanowią zachodnią część Puszczy Solskiej. Położone na Równinie Biłgorajskiej, ciągną się szerokim pasem, równoległym do Doliny Sanu na południu i Wzniesień Urzędowskich na północy. Od 2010 BirdLife International uznaje Lasy Janowskie za ostoję ptaków IBA pod nazwą Janów forests. Na uznaniu obszaru za ostoję zaważyło występowanie czterech gatunków: głuszca (*Tetrao urogallus*), bociana czarnego (*Ciconia nigra*), bączka (*Ixobrychus minutus*) oraz lelka zwyczajnego (*Caprimulgus europaeus*).

Najcenniejsze obiekty i obszary objęte są ochroną prawną w postaci: 81 pomników przyrody, 4 rezerwatów przyrody (Imielty Ług, Szklarnia, Kacze Błota, Lasy Janowskie), Parku Krajobrazowego Lasy Janowskie, Roztoczańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz 2 obszarów Natura 2000 (Uroczyśka Lasów Janowskich PLH060031 i Lasy Janowskie PLB060005). Przez obszar Partnerstwa przebiegają dwa projektowane korytarze ekologiczne o znaczeniu krajowym: Lasy Janowskie (GKpDc-1B) oraz Roztocze Lubelskie (KPdC-1D). W rejestrze zabytków województwa lubelskiego widnieje 20 zabytków nieruchomych z terenu Partnerstwa.

Najistotniejszymi problemami ochrony środowiska są w szczególności:

- niezadawalająca pyłowa jakość powietrza w ośrodkach miejskich (pył zawieszony i benzo/a/piren w pyłe);
- przekroczenia poziomu celu długoterminowego dla ozonu;
- wysoki poziom zużycia węgla w indywidualnych paleniskach domowych;
- niewielkie wykorzystanie potencjału odnawialnych źródeł energii.
- niezadawalająca jakość wód powierzchniowych;
- wysoka podatność małych i płytkich zbiorników wodnych na degradację;
- lokalne występowanie deficytu wód podziemnych;
- znaczny stopień uregulowania koryt rzecznych zwłaszcza małych rzek;
- duże zagrożenie suszą glebową i hydrologiczną (niżówki).
- rażąca dysproporcja między stanem zwodociągowania i skanalizowania obszarów wiejskich i miejskich;
- niezadawalający stan gromadzenia i oczyszczania ścieków na obszarach o rozproszonej zabudowie.

Cele projektu Strategii są zgodne z celami najistotniejszych dokumentów strategicznych wyższego szczebla: Polityki ekologicznej państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej, Krajowego planu na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030, Polityki energetycznej Polski do 2040 r., a także Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030.

W Prognozie przeprowadzono analizy o charakterze jakościowym. Na etapie sporządzania Strategii nie są znane wszystkie szczegóły dotyczące planowanych przedsięwzięć (rodzaj, wielkość, technologia, dokładna lokalizacja). Projektowi dokumentu towarzyszą listy projektów realizujących cele strategiczne. Większość projektów ma charakter nieinwestycyjny i w związku z tym ich bezpośredni wpływ na środowisko można określić jako neutralny. Pośrednio, w przyszłości mogą charakteryzować się natomiast oddziaływaniami pozytywnymi (np. edukacja ekologiczna – cel strategiczny 3). Ocena charakteru prognozowanych oddziaływań przybiera w niektórych przypadkach niejednorodny charakter. Przykładowo, zgodnie z obowiązującym prawem, zabudowa systemami fotowoltaicznymi zaliczana jest do przedsięwzięć, które mogą potencjalnie negatywnie oddziaływać na środowisko. Z drugiej strony takie przedsięwzięcie charakteryzuje się oddziaływaniami pozytywnymi w kontekście środowiskowym.

Nie przewiduje się realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Do pakietów projektowych, które mogą potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko i których realizacja może wymagać przeprowadzenia procedury oceny oddziaływania na środowisko zaliczono następujące zamierzenia:

- Budowa i rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej na terenie gmin, m.in. stadionów, lodowisk, pumtracków itd.,
- Rozwój budownictwa wielorodzinnego i socjalnego,
- Budowa i rozbudowa infrastruktury drogowej,
- Gospodarka wodno-ściekowa na terenie gmin: budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków oraz przydomowych oczyszczalni ścieków, budowa oraz modernizacja sieci wodociągowych oraz ujęć wodnych, budowa i modernizacja kanalizacji sanitarnej i deszczowej,
- Gospodarowanie wodami:
 - Budowa zbiornika retencyjnego w miejscowości Stojeszyn Pierwszy i Stojeszyn Drugi,
 - Budowa, rozbudowa i konserwacja zbiorników wodnych, źródlisk, rowów i innych,
- Budowa instalacji i farm fotowoltaicznych, pomp ciepła, stacji ładowania pojazdów, pieców na biomasę, biogazowni, solarów i innych odnawialnych źródeł energii.

W ramach celu strategicznego 2 następujące kierunki działań mogą prowadzić do realizacji przedsięwzięć mogących potencjalnie negatywnie oddziaływać na środowisko:

- przygotowanie i aktywna promocja kompleksowych, gotowych ofert dla inwestorów, dla różnych rodzajów działalności gospodarczej, w tym szczególnie dla przemysłu maszynowego,

- pozyskanie nowych terenów inwestycyjnych, również poprzez stworzenie bazy ofert inwestycyjnych właścicieli prywatnych,
- rozwój infrastruktury, w tym komunikacyjnej, technicznej, informatycznej,
- rozwój przemysłu przetwórczego, wykorzystującego specyfikę regionu (przetwórstwo rolne i drzewne).

Podczas sporządzania niniejszej Prognozy nie dysponowano danymi i informacjami, na podstawie których można byłoby jednoznacznie przesądzić o ryzyku wystąpienia znacząco negatywnych oddziaływań lub braku takich oddziaływań w odniesieniu do niektórych proponowanych przedsięwzięć (projektów, działań). Przypuszcza się, że rozstrzygnięcia w tym kontekście będą możliwe wówczas, gdy zadania projektowe zostaną skonkretyzowane i powstaną karty informacyjne planowanych przedsięwzięć. Biorąc pod uwagę stopień szczegółowości analizowanego dokumentu programowego niniejsza Prognoza ma charakter ostrzegawczy, wskazując zamierzenia, które potencjalnie mogą być problematyczne z punktu widzenia ochrony środowiska.

W projekcie Strategii ujęto działania, które generować będą przeważające pozytywne oddziaływania na środowisko. Należą do nich zamierzenia, które w szczególności będą realizowane w ramach celu strategicznego 3 - Zadbane i szanowane środowisko naturalne, wykorzystywane w sposób zrównoważony, odporne na wyzwania klimatyczne, stanowiące zachętę do życia i odwiedzania ziemi Janowskiej.

Szereg projektów, które wykazują neutralny charakter z punktu widzenia oddziaływania na środowisko przyrodnicze będą miały istotne, pozytywne oddziaływanie społeczne. W szczególności chodzi o projekty w ramach celu strategicznego 1 - Aktywna społeczność, współpracująca, zintegrowana, dumna z dziedzictwa kulturowego i własnej tożsamości, stwarzająca dobre perspektywy dla przyszłych pokoleń a także w ramach celu strategicznego 4 - Dobre rządzenie sprawami publicznymi i przestrzenią Partnerstwa.

Realizacja założeń Strategii nie wpłynie negatywnie na zdrowie ludzi. Przewiduje się, że szereg działań zmierzających do zwiększenia dostępności i atrakcyjności infrastruktury komunalnej, kulturalnej i społecznej (rozwój sieci wodociągowo-kanalizacyjnej, rewitalizacja terenów zdegradowanych, renowacja obiektów zabytkowych, w tym zabytkowych cmentarzy, renowacja obiektów sakralnych i miejsc pamięci) przyczyni się bezpośrednio do poprawy jakości życia mieszkańców, w tym zdrowia. Rozwój systemów OZE i niskoemisyjnych źródeł ogrzewania (wymiana źródeł ciepła na generujące mniej zanieczyszczeń lub zeroemisyjne, powszechna termomodernizacja budynków) oraz elektromobilności (eko transport) ograniczy szkodliwą dla zdrowia niską emisję. Działania wyznaczone w projekcie Strategii nie spowodują negatywnego wpływu na wody powierzchniowe i podziemne. Rozwój systemów kanalizacyjnych oraz budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków przyczyni się istotnie do poprawy jakości wód. Nowe tereny inwestycyjne oraz strefy gospodarcze będą zobligowane do spełniania odpowiednich wymagań prawnych w celu niedopuszczenia do zanieczyszczania wód powierzchniowych, gleb i wód podziemnych. Realizacja zapisów Strategii nie wpłynie negatywnie na system przyrodniczy obszaru Partnerstwa oraz jego przyrodnicze powiązania wewnętrzne i zewnętrzne. Projektowane działania o charakterze inwestycyjnym obejmą głównie tereny położone poza najbardziej wartościowymi obszarami chronionymi – rezerwatami przyrody, użytkami ekologicznymi oraz obszarami Natura 2000 w obrębie rozległego kompleksu leśnego Lasów Janowskich.

Proponowane w Strategii działania, biorąc pod uwagę ich charakter, lokalizację i skalę nie wpłyną negatywnie na najcenniejsze istniejące obszary chronione, w tym cele środowiskowe rezerwatów przyrody: Imielty Ług, Lasy Janowskie, Kacze Błota i Szklarnia oraz cele środowiskowe obszarów Natura 2000: Uroczyska Lasów Janowskich PLH060031 i Lasy Janowskie PLB060005. Nie zostanie również zagrożona drożność korytarzy ekologicznych o znaczeniu krajowym Lasy Janowskie (GKPdC-1B) oraz Rostocze Lubelskie (KPdC-1D).

W wyniku wdrożenia projektowanego dokumentu nie wystąpią negatywne oddziaływania transgraniczne. Wynika to z lokalizacji projektowych działań (znaczna odległość do wschodniej granicy państwowej) oraz ze skali i rodzaju proponowanych projektów / przedsięwzięć.

Do celów monitoringu w kontekście środowiskowym, oprócz odpowiednich wskaźników zaproponowanych w Strategii, proponuje się wykorzystanie danych gromadzonych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie, Główny Urząd Statystyczny, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie, jak również urzędy poszczególnych gmin. W szczególności chodzi o dane dotyczące jakości powietrza atmosferycznego, jakości wód podziemnych i powierzchniowych oraz rozwoju OZE. Istotne będą także dane / wskaźniki dotyczące rozwoju sieci wodociągowo – kanalizacyjnej, oczyszczania ścieków i ludności korzystającej z kanalizacji oraz oczyszczalni ścieków na obszarze Partnerstwa.

Wykorzystane materiały

Brzezińska-Wójcik T., Chabudziński Ł. 2021. Roztocze Zachodnie (343.21). [W:] Richling A., Solon J., Macias A., Balon J., Borzyszkowski J., Kistowski M. (red.). Regionalna geografia fizyczna Polski. Bogucki Wyd. Naukowe, Poznań, s. 438–439.

Brzezińska-Wójcik T., Chabudziński Ł., Gajek G. 2021. Wzniesienia Urzędowskie (343.15). [W:] Richling A., Solon J., Macias A., Balon J., Borzyszkowski J., Kistowski M. (red.). Regionalna geografia fizyczna Polski. Bogucki Wyd. Naukowe, Poznań, s. 430-431.

GIOŚ 2023. Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim za rok 2022.

GIOŚ. Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu. <https://wody.gios.gov.pl/pjwp/publication/RIVERS/88>

Gumiński R. 1948. Próba wydzielenia dzielnic rolniczo-klimatycznych w Polsce. Przegląd meteorologiczny i Hydrologiczny 1, s. 7-20.

Łanczont M., Chabudziński Ł. 2021. Równina Biłgorajska (512.47). [W:] Richling A., Solon J., Macias A., Balon J., Borzyszkowski J., Kistowski M. (red.). Regionalna geografia fizyczna Polski. Bogucki Wyd. Naukowe, Poznań, s. 468–470.

Mikołajków J., Sadurski A. (red.) 2017. Informator PSH. Główne zbiorniki wód podziemnych w Polsce. Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa.

Obwieszczenie Nr 1/2023 Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Lublinie z dnia 24 stycznia 2023 r. w sprawie wykazu zabytków wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa lubelskiego i do rejestru zabytków archeologicznych województwa lubelskiego (Dz. Urzędowy Województwa Lubelskiego z dnia 26 stycznia 2023 r., Poz. 499)

Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, 2017. Informator PSH. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce.

Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy, Państwowa Służba Hydrogeologiczna, 2020. Raport o stanie jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach – stan na rok 2019. Listopad 2020, Warszawa.

PIG-PIB 2023. Mapa głównych zbiorników wód podziemnych (stan na 31.12.2023 r.).

PIG-PIB, 2023. Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2022. Warszawa.

Plan gospodarowania wodami w obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2016, poz. 1911).

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Janowskiego na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024. Zarząd Powiatu w Janowie Lubelskim. Janów Lubelski 2017.

Program ochrony środowiska województwa lubelskiego na lata 2016 – 2019 z perspektywą do roku 2023. Lublin 2016.

Richling A., Solon J., Macias A., Balon J., Borzyszkowski J., Kistowski M. (red.) 2021. Regionalna geografia fizyczna Polski. Bogucki Wyd. Naukowe, Poznań.

Spis rycin i tabel

Ryciny

- Ryc. 1. Obszar objęty Strategią rozwoju ponadlokalnego dla gmin: Dzwola, Godziszów, Janów Lubelski i Modliborzyce.
- Ryc. 2. Schemat celów Strategii.
- Ryc. 3. Strefa Inwestycyjna „Borownica” w Janowie Lubelskim.
- Ryc. 4. Położenie mezoregionu Roztocze Zachodnie (343.21) w makroregionie Roztocze (343.2).
- Ryc. 5. Położenie mezoregionu Wzniesienia Urzędowskie (343.15) w makroregionie Wyżyna Lubelska (343.1).
- Ryc. 6. Położenie mezoregionu Równina Biłgorajska (512.47) w makroregionie Kotlina Sandomierska (512.4–5).
- Ryc. 7. Obszary zagrożenia powodziowego w dolinach rzek Białej i Bukowej (gmina Janów Lubelski).
- Ryc. 8. Główny Zbiornik Wód Podziemnych (GZWP) nr 406 Niecka lubelska (Lublin) na terenie Partnerstwa (gminy: Modliborzyce, Godziszów, Janów Lubelski, Dzwola).
- Ryc. 9. JCWPd GW2000118
- Ryc. 10. JCWPd GW2000119.
- Ryc. 11. Podział województwa lubelskiego na strefy dla celów oceny jakości powietrza za 2022 r.
- Ryc. 12. Lokalizacja stacji pomiarowych w województwie lubelskim, wykorzystanych w ocenie za rok 2022. Jedna ze stacji zlokalizowana jest w Janowie Lubelskim.
- Ryc. 13. Rezerваты przyrody w gminach Modliborzyce, Janów Lubelski i Dzwola.
- Ryc. 14. Park krajobrazowy Lasy Janowskie wraz z otuliną (gminy: Modliborzyce, Dzwola, Janów Lubelski).
- Ryc. 15. Roztoczański Obszar Chronionego Krajobrazu (gminy: Godziszów, Modliborzyce, Dzwola).
- Ryc. 16. Obszary Natura 2000: Uroczyska Lasów Janowskich PLH060031 i Lasy Janowskie PLB060005 (gminy: Modliborzyce, Dzwola, Janów Lubelski).
- Ryc. 17. Projektowane korytarze ekologiczne na terenie powiatu janowskiego.
- Ryc. 18. Cele strategiczne i operacyjne SRWL 2030.
- Ryc. 19. Schemat blokowy procedury z art. 6 ust. 3 i 4 dyrektywy siedliskowej 92/43/EWG w odniesieniu do etapów wytycznych.

Tabele

- Tab. 1. Lista projektów realizowanych w formule ZIT (Zintegrowane Inwestycje Terytorialne) dla gmin Dzwola, Godziszów, Janów Lubelski i Modliborzyce.
- Tab. 2. Lista pakietów projektowych i pozostałych projektów.
- Tab. 3. Wybrane dane statystyczne o obszarze Partnerstwa (BDL 2022).
- Tab. 4. Wykaz złóż kopalin na obszarze Partnerstwa (2022 r.).
- Tab. 5. Charakterystyka JCWP na terenie Partnerstwa.
- Tab. 6. Wyniki monitoringu JCWP na terenie Partnerstwa w latach 2019-2021.
- Tab. 7. Stan JCWPd na terenie Partnerstwa.
- Tab. 8. Obiekty zabytkowe wpisane do rejestru „A” zabytków nieruchomych w gminach Dzwola, Godziszów, Janów Lubelski i Modliborzyce.

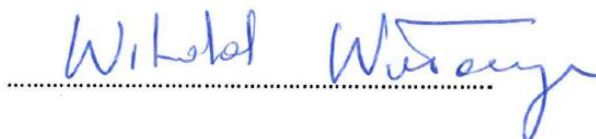
Załącznik 1. Oświadczenie autora prognozy.

21 lutego 2024 roku

OŚWIADCZENIE

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 ze zm.) oświadczam, że spełniam wymagania zawarte w art. 74a ust.2.

Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....